REV. JOSHO ADRIAN CÎRLEA

# ÎNVĂȚĂTURI BUDDHISTE JODO SHINSHU

**Asociaţia Buddhistă Jodo Shinshu din România**
www.shinbuddhism.ro – site-ul oficial
www.josho-adrian.blogspot.com – blogul personal al autorului

Cîrlea Adrian
O.P. 6, C.P. 615
Craiova, Dolj,
România

telefon: 0725854326
e-mail: josho_adrian@yahoo.com
yahoo id: josho_an
skype id: josho_adrian

**De acelaşi autor:**

*Buddhismul Compasiunii*
Editura Sitech, Craiova, 2005
republicată pentru distribuţie gratuită de Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, Taiwan (2007)

*Calea acceptării – comentariu la Tannisho*
Publicată pentru distribuţie gratuită de Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, Taiwan (2010)

Printed and donated for free distribution by
**The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation**
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198, Fax: 886-2-23913415
E-mail: overseas@budaedu.org
**This book is for free distribution, it is not to be sold.**
**Această carte este pentru distribuţie gratuită.**
**Vânzarea ei este strict interzisă.**

*Dedic această carte iubitei mele, Ioana.*

**CUPRINS**

## Cuvânt înainte

Această carte este o selecţie de predici buddhiste ţinute la Tariki Dojo Craiova sau fragmente din scrisorile trimise de-a lungul timpului către diverşi colegi de practică din ţară şi străinătate. Le-am adunat într-un fel de ghid care sper că le va fi de folos atât celor ce vin pentru prima oară în contact cu învăţătura Jodo Shinshu, cât şi celor avansaţi pe Cale.

Misiunea mea de preot buddhist este să creez condiţiile pentru ca cei interesaţi să cunoască învăţătura specifică şcolii mele să aibă unde veni şi cu ce să îşi înceapă studiul. Aşadar, eu arunc seminţele Dharmei şi aştept. Restul nu mai depinde de mine, ci de karma şi deschiderea fiecăruia, de cât de importantă este pentru el sau ea chestiunea naşterii şi a morţii.

Jodo Shinshu nu ţine discursuri moralizatoare şi nici nu conţine practici dificile. Dacă alte metode buddhiste vorbesc despre idealul stării de Buddha şi posibilitatea atingerii lui în această viaţă, Jodo Shinshu începe cu sentimentul eşecului. Nu de unde ar trebui să ajungi, ci cu nivelul la care eşti aici şi acum.

Este o cale simplă pentru oameni ca mine şi ca tine, absorbiţi de dimineaţa până seara în lupta pentru supravieţuire, plini de iluzii şi ataşamente cărora nu le mai vedem nici începutul, nici sfârşitul. O cale nu pentru sfinţi, ci pentru rataţi, pentru cei care nu vor putea niciodată atinge prin ei înşişi ceva stabil din punct de vedere spiritual.

Nu promisiunea purificării, ci a salvării aşa cum eşti, este esenţa buddhismului Jodo Shinshu. Nimic special, nici o stare anume de dezvoltat sau dobândit. Doar încrederea simplă în Compasiunea Infinită a lui Buddha Amida.

Namo Amida Bu, Bucureşti
Josho Adrian Cîrlea 12 Septembrie 2554 era buddhistă
2010 e.n.

## Suferință, „detaşare” şi starea de Buddha

*„Ochii mei după ce au văzut totul,*
*s-au întors*
*la crizantemele albe.”*

Ochii noştri văd multe în viață iar obişnuința lor este de a selecta, de a împărți lucrurile în bune sau rele, în întâmplări plăcute şi întâmplări neplăcute, de a discrimina şi judeca totul în funcție de noi înşine, de ceea ce ne place sau nu ne place, de cum am dori ca ceilalți să se comporte față de noi.

Este atât de greu să ne păstrăm zâmbetul pe buze, nu acel zâmbet forțat şi politicos cerut de societate ci zâmbetul cald, spontan şi natural care vine din acceptarea lucrurilor aşa cum sunt, din înțelegerea profundă că fiecare îşi are drumul său în această lume, nu neapărat legat de noi înşine sau de dorințele noastre vis-à-vis de el, ci propriul lui drum, ştiut sau neştiut chiar de el însuşi.

Nu suntem centrul universului ci o parte din el, însă cu toate acestea am dori ca totul să fie în conformitate cu dorințele noastre. Iar dacă lucrurile merg altfel ajungem să privim lumea ca fiindu-ne ostilă. Iată originea suferinței!

De fapt, lupta are loc în mintea şi în imaginația noastră. Separarea „eu şi restul lumii”, „eu şi voi”, provine din mintea mea, este creația mea. Izolându-mă psihic de ceea ce mă înconjoară ajung să privesc totul dualist şi doar în funcție de mine însumi. Atunci încep să proiectez diferite lucruri asupra celorlalți, ajungând în cele din urmă să iau această proiecție drept realitate. Cu greu voi mai putea la un moment dat să discern între ceea ce există cu adevărat şi ceea ce eu însumi am proiectat asupra realității. Să zicem, de exemplu, că am cumpărat un obiect nou pe care mi-l doream de mult şi mă bucur de el, însă la un moment dat îl pierd. „E normal să suferi”, ar putea zice cineva, „doar e al tău, e maşina ta, e telefonul tău”, etc. Şi totuşi, de ce să fie normal? Acela este un obiect ca oricare altul, diferindu-se de

celelalte prin forma şi alcătuirea lui fizică şi nimic mai mult. Maşina este maşină, copacul este copac, telefonul este telefon, etc. Ce îl face însă diferit în ochii noştri? Aceasta este relația pe care o stabilim între noi şi el, relație care vine din partea noastră, proiecția mentală pe care o aruncăm asupra lui, agățarea noastră față de el. De aici apare toată mizeria şi suferința.

„Este al meu" – în momentul în care am ajuns să gândim acest lucru, ne facem noi înşine dependenți de acel obiect, ca şi cum am vrea cu tot dinadinsul ca fericirea noastră să depindă de el. Apoi, suferim când îl pierdem. Nu este oare toată această poveste, o simplă prostie? La fel procedăm în toate aspectele vieții noastre şi chiar cu oamenii pe care îi întâlnim. Totul este „al nostru" iar noi depindem de tot.

În Nobilul Adevăr despre Suferință, Buddha Shakyamuni spune:

*„...toate laturile experienței făcute în cuget şi în trup, cărora agățarea le este inerentă, sunt suferință."*

*„Cărora agățarea le este inerentă"* – să nu uităm niciodată aceste cuvinte atunci când suferim şi dăm vina pe alții. Întotdeauna, pentru omul centrat în sine însuşi, celălalt este vinovat de tot ceea ce i se întâmplă, când de fapt suferința lui provine pur şi simplu din agățare, din proiecțiile false pe care le aruncă asupra lumii. Liniştea nu are cum să se stabilească într-un om care se agață de orice, ochii unui astfel de om nu vor vedea niciodată crizanteme albe ci o lume gri, ostilă şi care se încăpățânează să nu fie niciodată pe placul lui.

Foarte sugestivă mi se pare următoarea întâmplare:

Doi călugări discutau în contradictoriu despre un steag fluturat de vânt. „Steagul se mişcă", susține unul. „Ba nu, vântul mişcă steagul", îl contrazice al doilea. Maestrul care se afla din întâmplare pe acolo şi aude cearta lor, spune: „Mintea voastră se mişcă." Sunt lovit de adevărul acestor cuvinte simple ori de câte ori le redau în mintea mea. Toată viața noastră nu facem altceva decât să ne certăm între

noi, spunând: „tu nu eşti aşa cum trebuie”, „tu eşti de vină”, sau „lumea asta în care trăim este de vină” când de fapt, „mintea nostră se mişcă”, propriul nostru mod de a vedea lucrurile este singurul vinovat.

Nobilul Adevăr al cauzei suferinței spune:

*„Această sete este cea care duce la renaştere*[1] *şi este însoțită de agățarea pătimaşă care fuge când după un lucru când după altul.”*

Care este însă calea de urmat?
Nobilul Adevăr despre încetarea suferinței ne recomandă:

*„Este completa distrugere şi separare de acestă sete, uitarea ei, renunțarea la ea, eliberarea de ea şi neataşarea față de ea.”*

În general vorbind, aceasta înseamnă a accepta tot ceea ce ni se întâmplă fără să emitem nici un fel de judecăți, a trăi adică fără să avem pretenția ca lumea să se învârtă după cum vrem noi. Când ceva apare în viața noastră ne bucurăm de el; când acesta dispare, îl lăsăm să plece, îl lăsăm să treacă. Nu ne punem înaintea lumii, însă nici nu ieşim din ea. Suntem cu mintea exact acolo unde ne aflăm şi trăim fiecare clipă, apreciind tot ceea ce ni se oferă. Este ca şi cum ne-am afla înaintea unui râu. Ne bucurăm de el, de curgerea lui şi vedem la un moment dat un buştean cu o formă ciudată care pluteşte la vale, odată cu râul. Ce facem atunci, îl privim şi îl lăsăm să îşi urmeze cursul ori alergăm pe mal după el ca să nu îl pierdem din ochi şi să îl avem în față „pentru totdeauna”?

Până aici am vorbit aşadar, despre agățare şi efectele ei nocive, despre înțelepciune şi detaşare, însă buddhismul nu înseamnă doar atât. Dacă citim sutrele[2], observăm că marii Buddha şi Bodhisattva[3]

---

[1] Renaşterea în diverse forme de existență.
[2] Discursurile lui Buddha Shakyamuni (Buddha istoric) înregistrate în scris de discipolii lui.

nu numai că au o înțelepciune ce depășește la modul absolut gândirea discriminativă, ci şi compasiune infinită. De fapt, sutrele debordează de compasiune, nenumărate exemple prezente acolo dovedind acest lucru. Buddhismul nu ne învață doar să ne detaşăm de tot şi toate ci şi cum să trăim plini de compasiune. Aparent nu ar exista nici o legătură între detaşare, a lăsa să treacă şi compasiune. Pentru cei mai mulți dintre noi, imaginea unui om detaşat se suprapune peste aceea a unei persoane închisă în perfecțiunea sa şi nepăsătoare. Însă această imagine este falsă.

Ce înseamnă de fapt, detaşarea şi absența agățării? În buddhism, expresia „a lăsa să treacă" este cea mai potrivită explicație a cuvântului „detaşare", asta deoarece detaşarea înțeleasă doar prin sine însăşi presupune un efort, o acțiune prin care urmărim să schimbăm ceva, să ne debarasăm de ceva anume care provoacă suferință, însă „a lăsa să treacă" arată un mod de a fi mai aproape de natural – nu avem ce să schimbăm, ce să modificăm, doar lăsăm să treacă, lăsăm lucrurile să îşi urmeze cursul lor natural fără să interpunem proiecțiile noastre. Asta este şi ceea ce trebuie înțeles prin a fi fără ego. Dintr-o astfel de atitudine nu au cum să apară gânduri şi acțiuni negative, deoarece fundamentul lor, agățarea, este complet distrus

A fi egoist înseamnă a percepe lumea în funcție de tine, în timp ce tu te afli în centrul ei. Aceasta este impuritatea. A fi fără ego înseamnă a-i vedea pe ceilalți şi niciodată pe tine însuți. Aceasta este adevărata puritate.

Un Buddha este fără ego, în sensul că nu se priveşte pe sine însuşi ca fiind separat de restul existenței, nu se centrează în el însuşi. Starea în care se află, deşi dincolo de puterea noastră de percepție, depăşeşte noțiunile false de eu şi ceilalți, precum şi toate problemele

---

[3] Termenul Bodhisattva este folosit atât pentru a-l descrie pe cel ce aspiră la salvarea sa şi a tuturor ființelor (bodhisattva în aspirație) şi face legămintele de Bodhisattva, cât şi pe cel care odată ce a atins Iluminarea sau Buddheitatea supremă nu rămâne blocat în ea ci contină să se manifeste în lumea suferinței, în diferite forme, pentru a ajuta ființele (bodhisattva ce sunt deja Buddha).

unei minți discriminative. A fi fără ego, nu înseamnă a fi mort sau aneantizat, cum greşit înțeleg unii. Înseamnă a fi eliberat de egoul iluzoriu şi discriminativ, a fi trezit către o realitate dincolo de orice dualism, a trăi în această realitate, a fi ferm fixat în ea. Nirvana, care provine din verbul „nirv” – a se stinge – este un termen cu conotație negativă doar în ceea ce priveşte iluzia, în sensul de stingere a patimilor, a unui mod greşit de a înțelege lumea, însă aceasta este o stingere urmată instantaneu de o Trezire supremă către adevărata realitate. Nu este deloc ceva abstract, ci adevărata ființare, nu este inconştiență şi afundare în impersonalitate, ci trăirea dincolo de personalitatea iluzorie. Pentru noi, buddhiştii, ea este starea supremă în univers; de aceea îl privim pe Buddha ca fiind suprem.

## Nu eşti corpul tău

Sunt numeroase momentele când ai ceva important de făcut însă corpul tău nu este pe aceeaşi lungime de undă.

Spre exemplu, îți doreşti să citeşti ori să înveți toată noaptea însă apare oboseala şi nevoia de somn. Alteori ai ceva urgent de terminat însă deodată stomacul îți cere de mâncare.

De asemenea, trebuie să te duci la toaletă în fiecare zi, chiar de mai multe ori pe zi.

Oboseala, foamea, setea şi nevoia de a te duce la wc vine automat, indiferent că vrei sau nu. Aşadar, se pare că trupul tău are propriile nevoi şi propriul mecanism.

Chiar şi acum, în momentul în care citeşti aceste rânduri, stomacul digeră mâncarea, inima bate, sângele curge prin vene…. pe scurt, toate organele interne îşi urmează rutina zilnică fără ca tu să fi conştient de asta şi fără să fie nevoie de tine.

Iar în exact momentul când lectura ți se pare mai interesantă, se poate întâmpla să ai nevoie la wc.

De câte ori ți-a fost greu să te duci la toaletă pentru că te uitai la un film bun, erai cu prietenii sau ascultai o predică Dharma plină de inspirație! Însă indiferent că îți place sau nu, va trebui să îți întrerupi orice activitate pentru a merge la wc ...

Ce ne arată aceste situații atât de obişnuite şi cum ar trebui să le interpretăm?

Pentru mine, ele dovedesc pur şi simplu că eu nu sunt corpul meu.

Cum aş putea fi corpul meu dacă atunci când vreau să fac ceva, el nu se supune dorinței mele? Dacă aş fi fost corpul meu atunci aş fi putut să acționez liber de orice obstacol, oprind când vreau eu, spre exemplu, înaintarea lui inexorabilă spre moarte. Însă devine limpede că trupul îşi are propriul lui mecanism. El se dezvoltă mecanic, prin sine însuşi, din copilărie spre maturitate şi apoi bătrânețe iar eu (fluxul mental/conştiința) nu pot face nimic să opresc asta. Chiar dacă am propriile planuri şi dorințe, toate acestea nu înseamnă nimic

pentru corp, el urmându-şi implacabil drumul său de la naştere spre moarte.

Fluxul mental este doar purtat de către corp, acoperit de acesta, influențat şi limitat de el, însă cu siguranță nu este corpul.

Trupul se aseamănă unei maşinării ce funcționează automat dacă îi este oferit suficient combustibil, adică mâncare, apă, aer, etc. Această maşinărie are nevoi asemănătoare oricărui aparat sau automobil care trebuie adăpostit de ploaie şi alte elemente fizice.

Conştiința sau fluxul mental „impregnează" corpul, se ataşează şi se identifică cu el, de aceea experimentăm senzații fizice de durere sau plăcere. Această conştiință este limitată de corp, astfel că viziunea noastră ajunge să fie filtrată de ochi, urechi, nas, etc. După moarte însă, fluxul mental (numit flux pentru că se schimbă neîncetat datorită diferitelor dorințe şi impulsuri karmice) este purtat de alt vehicul sau corp şi îşi continuă călătoria în diferite sfere de existență[4]. Numai dacă ai credință în Buddha Amida acest flux mental neiluminat se poate transforma natural şi spontan într-un Buddha eliberat de naştere şi moarte.

Frica de moarte apare datorită ataşamentului față de corp şi identificării cu el. Viața, în accepțiunea generală a lumii, este durata de funcționare a corpului de la naştere până la moarte. Însă această perioadă când ai forma de acum şi eşti purtat de acest vehicul este numai o parte dintr-o nesfârşită schimbare. Aşa că relaxează-te şi nu te lăsa prins de frica de moarte datorită viziunilor materialiste atât de răspândite în ziua de azi. Doar observă-ți corpul cu atenție şi vei vedea că eşti diferit de el. Bineînțeles, este posibil să nu scapi niciodată de această teamă chiar şi după ce accepți mental că nu eşti corpul tău, însă cel puțin ai făcut un pas înainte față de cum erai până acum.

Iar acest mic pas este foarte important pe orice cale religioasă. Când viziunea ta nu mai este complet prizoniera ideilor materialiste

[4] Vezi capitolul următor despre cele şase categorii de ființe neiluminate.

devi pregătit să te deschizi față de alte învățături buddhiste precum cele despre karmă şi renaştere. Mai mult decât atât, vei putea să trezeşti în tine aspirația de a atinge Buddheitatea sau eliberarea din naştere şi moarte.

Orice învățătură religioasă poate deveni cu adevărat semnificativă pentru cel care înțelege că nu este corpul său şi că moartea fizică nu înseamnă sfârşitul.

## Pe scurt despre cele şase categorii de fiinţe neiluminate

Fiinţele neiluminate sunt de multe tipuri. Ce au însă ele în comun? Răspunsul este simplu: diferite cantităţi de iluzie şi ignoranţă. Iluzia sau ignoranţa despre care se povesteşte atât de mult în buddhism este, vorbind la modul general, viziunea distorsionată a realităţii.

De cine este coruptă viziunea noastră dacă nu de diferite ataşamente, atât cele evidente, cât şi cele extrem de profunde şi subtile. Orice acţiune îndeplinită de o fiinţă aflată în iluzie şi motivată de diferite agăţări şi ataşamente este producătoare de karmă[5] şi suferinţă ori stări de bine trecătoare. Totul este cauză şi efect. Atât timp cât acţionezi cu o minte neiluminată şi aflată în robia viziunilor false, evidente ori subtile, efectul este un grad mai mic sau mai mare de insatisfacţie ori satisfacţie de durată limitată.

Există aşadar, fiinţe care sunt mereu motivate de ură şi practică în mod constant fapte pline de cruzime. Încă din timpul acestei vieţi ele trăiesc în interiorul lor ca şi cum ar fi arse de un foc mistuitor ori ca şi cum ar trăi în iad, urmând ca după moarte să ajungă într-adevăr într-un loc unde sunt mistuite de propria ură şi efectele acţiunilor lor negative. **Acestea sunt fiinţele născute în iaduri.**

Alte fiinţe sunt chinuite de o permanentă foame şi sete după diferite posesiuni, trăind aşadar ca şi cum ar fi mereu nesătule. După moarte, mintea lor impregnată de această obsesie va lua o formă (sau corp) asemănătoare cu ea şi va rătăci în zone fără mâncare şi apă sau indiferent unde s-ar afla, nu îşi va putea satisface setea şi foamea, oricât de mult ar mânca sau ar bea. **Acestea sunt spiritele flămânde (preta).**

---

[5] Karma reprezintă legea necreată a cauzei şi efectului. Orice acţiune este o cauză ce va avea un efect. Există aşadar, trei tipuri de karmă: a gândirii, vorbirii şi acţiunii (corpului). Noi suntem produsul karmei noastre, adică ale propriilor acţiuni. Suntem perfect responsabili de ceea ce ni se întâmplă şi nu există nimeni din afara noastră care să poată fi făcut vinovat.

Apoi mai sunt acele ființe care nu se gândesc decât la sex, mâncare şi băutură, fără nici un fel de alte aspirații legate de un scop mai înalt. Limitate de chestiuni strict necesare, gen hrană, sex şi supraviețuire, automat mintea lor devine exclusiv instinctuală, gândind şi acționând asemenea unui animal. În următoarea viață este natural să se nască sub **forma diferitelor animale**. Tensiunile provocate de instincte sunt atât de mari, încât nu pot trăi decât pentru împlinirea lor.

**Oamenii** sunt ființe în care diversele tendințe se află cumva la mijloc, naşterea în lumea lor fiind posibilă celor care nu au în ei înşişi nici atâta mizerie precum cei ce merită să se nască în zonele de jos ale existenței dar nici suficientă karmă bună încât să se ducă în sferele superioare oamenilor.

Aceste sfere superioare oamenilor nu sunt însă în nici un caz lipsite de suferință ori iluzii şi ataşamente doar că acestea sunt întrucâtva mai mici decât ale oamenilor. Deasupra sferei de existență a oamenilor se situează **asuraşii („semizeii" sau spiritele combative)** – ființe care au evoluat mai mult decât oamenii, însă în care gelozia şi spiritul de competiție rămân încă foarte puternice.

Deasupra lor sunt **zeii**, adică cei care în lumea iluziei au acumulat cele mai mari virtuți, manifestate acum prin naşterea în zone şi stări mult mai fericite decât celelalte ființe.

Foarte important de reținut este faptul că aceste zone şi ființele născute acolo nu sunt deloc iluminate sau libere, ci doar posesoare a unei karme mai bune sau mai rele.

Închipuiți-vă un fel de rezervor de karmă bună sau rea – rezultatul diferitelor fapte bune sau rele şi care trebuie consumat. Cu cât rezervorul este mai plin de karmă bună, cu atât naşterea în diverse zone de existență este mai fericită, însă atenție, acest rezervor la un moment dat se goleşte iar ființa respectivă va cădea până la urmă din starea bună în care se află, murind în zona respectivă şi născându-se în altă parte, în funcție de alte tipuri de karmă adunate în ultimele

existențe. Nici o stare nu este permanentă; nici o viață într-una din aceste sfere de existență, joase ori înalte, nu este veşnică ori aducătoare numai de bucurie.

Indiferent că te afli în partea de sus a roții vieții şi a morții sau în partea de jos, nu eşti niciodată liber şi în siguranță. Durerea şi suferința te însoțesc permanent, sub diferite forme, până cînd devii un Buddha şi te eliberezi complet.

## Aspirația de a deveni un Buddha – cel mai important lucru

Scopul buddhismului şi al practicii buddhiste este de a deveni un Buddha. Nu a farda sau petici viața de aici, nu a fi un buddhist interesant ori cultivat, ci a deveni un Buddha.

Calea buddhistă nu este o metodă de relaxare ori pastilă pentru când ne doare capul sau vre-o rețetă de fericire momentană, ci un drum către Buddheitate şi Eliberare, atât pentru noi, cât şi pentru ceilalți.

Este vital ca acei ce intră pe Calea buddhistă să facă aspirația de a deveni un Buddha. Fără această aspirație, nu există buddhism. Dacă nu dorim, ori nu simțim această dorință de eliberare definitivă din suferințele naşterilor repetate, atunci buddhismul va fi pentru noi doar un obiect de studiu, o interesantă lecție de mitologie sau delectare intelectuală.

Există, să zicem aşa, două tipuri de viziuni pe care cineva le poate avea asupra lui însuşi ori a lumii. Una este viziunea obişnuită, în funcție de educația sa culturală sau preocupările de fiecare zi iar cealaltă este viziunea dharmică.

Prima reprezintă ceea ce este considerat în diferite epoci a fi normal, atât ca viziune cât şi ca mod de viață, conținând explicații limitate ale lumii şi interesându-se destul de puțin sau niciodată de sensul existenței omeneşti ori de ceva care se află dincolo de viața de aici şi acum. Utilitarismul imediat este fundamental în viziunea non-dharmică asupra lumii.

Pe de altă parte, viziunea dharmică pecepe lumea şi viața personală din perspectiva învățăturii buddhiste (Dharma), unde lucrurile sunt explicate, de exemplu, în funcție de impermanență şi legea karmei iar ceea ce este real şi important este definit altfel decât sub aspect utilitar imediat şi mai ales, unde nevoia de Eliberare este insistent accentuată.

Citind, ascultând şi reflectând mereu asupra explicaţiilor şi luminii pe care Dharma sau învăţătura buddhistă le aruncă asupra lumii şi vieţii omeneşti, poţi ajunge să înţelegi de ce este necesar să devii un Buddha. Devenind din ce în ce mai absorbit în studiul Dharmei, ajungi să dobândeşti ceea ce am putea numi, „ochiul Dharmei” ori viziunea dharmică. Atunci multe construcţii pe care le credeai solide se vor dărâma în jurul tău iar lumea va începe să devină din ce în ce mai goală de falsele culori aruncate asupra ei şi luate drept adevărata realitate.

Mergând pe Calea buddhistă cu aspiraţia de a deveni un Buddha şi având viziunea Dharmei de partea ta, începi să devii din ce în ce mai intim cu propria karmă, adică să te cunoşti mai bine pe tine însuţi şi mai ales să îţi cunoşti limitele şi adevăratele capacităţi spirituale. Această etapă – conştientizarea propriilor limite şi capacităţi personale raportate la efortul de a deveni un Buddha – este foarte importantă şi în mod special accentuată în Jodo Shinshu[6]. A dori să devii un Buddha este fundamental, însă această aspiraţie rămâne încă o dorinţă neîmplinită printre multe altele dacă posibilităţile tale personale nu te pot conduce într-acolo. Nu este obligatoriu să devii un sfânt sau cine ştie ce om deosebit pentru a se naşte în tine dorinţa de a deveni un Buddha, însă pentru a atinge Buddheitatea sunt necesare eforturi şi calităţi infinit mai mari decât capacităţile tale obişnuite.

Acesta este momentul lui „a fi sau a nu fi” în Jodo Shinshu sau „pot ori nu pot” să ating Eliberarea. În momentul în care ajungi să conştientizezi nu numai că nu poţi dar că îţi este imposibil să atingi această stare prin tine însuţi, poţi deveni pregătit să auzi mesajul Legământului Principal[7] al lui Buddha Amida[8].

[6] Termenul Jodo Shinshu înseamnă: „Adevărata esenţă a şcolii Tărâmului Pur” şi reprezintă tradiţia buddhistă înfiinţată în Japonia de Shinran Shonin (1173-1262). Adeseori este folosită prescurtarea Shin.

[7] Legământul Principal al lui Buddha Amida promite naşterea în Tărâmul său Pur tuturor acelora care se încred în el, recită Numele lui şi aspiră să se nască acolo:

Acest mesaj nu este sofisticat ori greu de priceput, singurul „dezavantaj” fiind acela că nici unui om orgolios nu îi va fi uşor să îşi recunoască limitele şi incapacitatea de a deveni un Buddha. Cine vrea să accepte că este neputincios?

Însă, atenție, Jodo Shinshu nu cere oamenilor să se considere incapabili în diferitele activități ale vieții personale, ci doar în ceea ce priveşte atingerea Eliberării supreme. A atinge Buddheitatea sau Eliberarea supremă nu este la fel cu a fi un bun electrician, om de afaceri sau orice altceva, aşadar nu are nimic de-a face cu realizările fiecăruia în viața sa obişnuită. Acestea două sunt lucruri complet diferite.

Drumul spre Eliberarea din naştere şi moarte nu este un hobby ori o temă culturală interesantă, ci singura activitate reală din viața noastră. Înseamnă a scăpa odată pentru totdeauna de nesfârşitele suferințe ale naşterilor şi morților repetate. Dacă acest lucru este important pentru tine, atunci eşti într-adevăr un discipol al lui Buddha.

---

*„Dacă după ce voi atinge Buddheitatea, ființele sensibile din cele zece direcții care se încred în mine cu o minte sinceră şi aspiră să se nască în Tărâmul meu, rostind Numele (Namo Amida Butsu) meu*
*chiar şi numai de zece ori, nu se vor naşte acolo, fie ca eu să nu ating cea mai înaltă Iluminare.”*

Naşterea în Tărâmul Pur a celor care se încred fără îndoială în Amida va coincide cu atingerea Iluminării sau a Buddheității supreme. Cele patruzeci şi opt de legăminte ale lui Buddha Amida, dintre care al Optsprezecelea este numit cel principal, sunt înregistrate în „Marea Sutră despre Buddha Amida.” Aceasta a fost rostită de Buddha Shakyamuni pe vârful Vulturului, în nordul Indiei.

[8] Buddha Amida este Buddha al Vieții Infinite şi al Luminii Infinite. Dintre toți Buddha, acesta este singurul care a promis că va salva (conduce către Buddheitate) toate ființele indiferent de capacitățile lor, inclusiv pe cei a căror karmă este atât de grea încât merită să se nască în iad. Tot ceea ce trebuie făcut este ca aceste ființe să se încreadă în el, să recite Numele lui cu credință şi să aspire să se nască în Tărâmul său Pur.

## Despre Amida şi Tărâmul său Pur

Încerc să explic aici în termeni simpli şi uşor de înțeles cine este Buddha Amida şi cum ar trebui să înțelegem Tărâmul Pur.

Însă, în primul rând, ce este un Buddha sau mai degrabă, ce nu este?

Un Buddha nu este o ființă asemănătoare nouă, deşi la un moment dat a fost ca noi. Într-un binecunoscut dialog dintre un curios şi Buddha Shakyamuni, acesta din urmă este întrebat:

*„Eşti un om?”*
*„Nu”, a răspuns Buddha.*
*„Eşti un spirit?”*
*„Nu”*
*„Eşti un zeu?”*
*„Nu”*
*„Atunci spune-mi, ce eşti?”*
***„Sunt un Buddha.”***

Starea de om, zeu, spirit, etc, este limitată şi afundată în diferite tipuri de iluzii, aşadar greşim dacă afirmăm, spre exemplu, că un Buddha nu este altceva decât un om, pentru că starea pe care el a atins-o depăşeşte stadiul uman de evoluție. În special unii creştini „acuză” buddhismul de faptul că întemeietorul său ar fi doar un om sau chiar unii buddhişti spun că Buddha a fost un om pentru a arăta în acest fel că noi nu promovăm închinarea la zei. Ambele variante de prezentare ale lui Buddha sunt false, deoarece, deşi înfățişarea unui Buddha poate fi omenească, starea pe care el o atinge şi în care sălăşluieşte este supremă în univers.

Goana permanentă a egoului condus de dorințe şi karmă, însoțit de suferință, naştere şi moarte, nu are sfârşit atât timp cât nu atingem Iluminarea sau Trezirea. Un Buddha este cel care iese, evadează din această goană nebună. Cuvântul Buddha înseamnă „Trezitul”, adică Trezit către adevărata realitate, către Absolut sau cum vreți să-i ziceți.

El trece dincolo de naştere şi moarte, evadând de sub robia karmei. Starea sa în univers este supremă şi dincolo de gândirea noastră aflată încă în sclavia iluziilor.

Un Buddha are Înțelepciune Infinită şi Compasiune Infinită, prin care ajută ființele să se elibereze la rândul lor din naştere şi moarte.

În buddhism, spre deosebire de creştinism, nu se recunoaşte existența unui Dumnezeu creator, legiuitor şi judecător. Totul ține de karmă iar un Buddha nu este un creator, legiuitor sau judecător, însă aşa cum am precizat înainte, starea sa în univers este supremă. El este doar Trezitul, şi acționează ca îndrumător şi salvator, capabil de adevărata Compasiune care nu mai este înrobită de ataşamentele şi iluziile ființelor obişnuite. Prin buddhism, realitatea ultimă, Eliberarea sau Nirvana, este accesibilă tuturor dacă urmează Calea lăsată de Buddha.

O doctrină foarte importantă în buddhism este aceea că nu am putea deveni un Buddha fără să avem deja în noi această posibilitate sau potențialitate. Se spune aşadar, că toate ființele, indiferent de gradul lor de iluzie sau mizerie spirituală, au în ele însele natura de Buddha şi potențialitatea de a deveni Buddha. Indiferent că eşti un vierme, gândac de bucătărie, câine aruncat la gunoi, om, spirit flămând sau zeu, etc, porți cu tine însuți, ca pe o nestemată neştiută, natura de Buddha şi posibilitatea de a deveni un Buddha.

Asta este o veste bună, dar în acelaşi timp nu ne încălzeşte prea tare, pentru că aceia care ajung într-adevăr să se elibereze de iluziile lor şi să atingă starea de Buddha sunt extrem de puțini iar în vremurile de acum, spune Shinran[9], sunt complet inexistenți. Aşadar, numai Calea credinței în Amida rămâne cea mai accesibilă metodă.

Orice Buddha este complet liber şi continuă să se manifeste în diferite moduri pentru a conduce şi pe alții către Eliberare. Toți

[9] Shinran Shonin (1173-1263) este considerat fondatorul şcolii buddhiste Jodo Shinshu.

Buddha ating aceeaşi realitate ultimă şi absolută, de aceea se zice că toţi au aceeaşi esenţă ori natură, numită adeseori **corpul Dharma al realităţii ultime sau Dharmakaya.** Această stare nu poate fi explicată în cuvinte şi nu poate fi înţeleasă decât de cei care sunt deja Buddha. Ea este dincolo de orice dualitate şi de aceea mintea omenească limitată nu o poate concepe sau descrie într-un mod potrivit.

Apoi, **fiecare Buddha are multiple manifestări transcendente**, vizibile celor bine antrenaţi în samadhi ori stări concentrate ale minţii. Aceste manifestări pot lua multiple forme pentru a ajuta fiinţele neiluminate.

Diverşi Buddha creează sfere sau câmpuri de influenţă proprii, cunoscute sub numele de „tărâmuri pure" unde fiinţele care se încred în ei şi creează legături cu aceştia se pot naşte după moarte. Pentru a înţelege cât de cât cum stau lucrurile cu aceste tărâmuri sau sfere de influenţă, aduceţi-vă aminte cum în prezenţa anumitor persoane vă simţiţi deodată parcă mai bine sau mai rău iar uneori mai excitaţi sau mai obosiţi. Fiecare om are ceva ca un fel de sferă de influenţă - manifestarea naturală a propriilor stări interioare - şi îi poate influenţa mai mult sau mai puţin pe ceilalţi. Unii oameni schimbă automat atmosfera din cameră cu prezenţa lor, spre exemplu o femeie frumoasă va face destui bărbaţi să se simtă excitaţi ori un hoţ sau criminal creează automat o atmosferă de frică şi răceală. La fel, prezenţa unui Buddha inspiră şi influenţează, însă această influenţă este una aducătoare de iluminare sau stări benefice.

Când ne aflăm în prezenţa unui criminal şi suntem influenţaţi de el, putem spune că suntem în „tărâmul" lui sau „sfera sa de influenţă." De asemenea, atunci când ne naştem în Tărâmul Pur al lui Buddha Amida, ajungem automat în câmpul său, a cărui influenţă ne face să devenim la rândul nostru un Buddha. Acest Tărâm Pur al lui Amida este real şi efectiv, fiind manifestarea Iluminării lui Amida. El ne este prezentat în sutre într-un mod pe care îl putem înţelege şi accepta. Nu este imposibil pentru Iluminarea supremă a unui Buddha să capete

diferite forme de dragul ființelor neiluminate. Aceste manifestări deosebite şi transcendente ale unui Buddha sunt numite **Sambhogakaya sau Corpul Recompensei.**

Diverşi Buddha au corpuri ale recompensei diferite, în funcție de legămintele pe care aceştia le-au făcut atunci când s-au angajat pe Cale. Să zicem că un om pe nume Gheorghe începe să urmeze Calea şi face legământ să salveze în mod special ființele cu dizabilități fizice. În momentul în care devine un Buddha are acces automat la realitatea ultimă (Dharmakaya), aceeaşi pentru toți Buddhaşii, dar va avea manifestări transcendente diferite, special făcute pentru a ajuta acea categorie de ființe pentru care a făcut legăminte, adică va avea un Sambhogakaya diferit față de alți Buddha. Acest corp este numit al „recompensei” deoarece este efectul sau „recompensa” practicilor şi virtuților sale, a legămintelor speciale pe care le-a transformat prin Iluminarea sa în metode efective de salvare.

Corpul fizic în care cineva devine un Buddha se numeşte **Nirmanakaya, ori corpul transformării**.

Astfel, dacă acum Gheorghe devine un Buddha el se va numi Buddha Gheorghe şi va avea un corp de carne (Nirmanakaya), ce are un început şi sfârşit vizibil, un corp transcendent (Sambhogakaya), cu început în momentul atingerii Buddheității dar fără sfârşit, datorat legămintelor şi virtuților sale diferite de ale altor Buddha şi un „corp” ultim (Dharmakaya), fără început şi fără sfârşit, acelaşi cu al tuturor Buddha.

La fel, cel pe care îl numim Buddha Amida a fost cu mult timp în urmă, în altă eră decât cea în care ne aflăm noi acum, un călugăr pe nume Dharmakara. El a făcut aspirația de a deveni un Buddha şi spre deosebire de alții, a creat legăminte speciale care promit salvarea nu numai a celor capabili de anumite practici şi virtuți, ci a tuturor, mai ales a celor incapabili de orice fel de practică. A promis aşadar, crearea unui Tărâm Pur special în care oricine să aibă acces şi odată născuți acolo să devină la rândul lor un Buddha, liberi de naştere şi

moarte, precum şi capabili să îi salveze pe ceilalți. În conformitate cu Legământul Principal, numai credința (shinjin) este necesară pentru a deveni un Buddha în Tărâmul lui Pur, această credință manifestându-se prin rostirea Numelui său[10]. Credința nu este ceva complicat, ci încrederea simplă în Amida, adică a lua de bun şi adevărat Legământul său Principal.

În momentul în care Dharmakara a devenit Buddha Amida, legămintele şi Tărâmul său Pur au devenit automat reale şi efective în salvarea ființelor.

Aceasta este, pe scurt, povestea lui Amida spusă de Shakyamuni (Buddha istoric) discipolilor săi într-una din predicile rostite pe vârful Vulturului, în nordul Indiei şi înregistrată în Marea Sutră despre Buddha Amida, pe care noi adepții Jodo Shinshu o acceptăm ca fiind reală şi demnă de încredere. Orice învățătură buddhistă poate fi considerată autentică dacă a fost aprobată ori prezentată de însuşi Buddha Shakyamuni. Învățătura despre credința în Buddha Amida şi Tărâmul său Pur, unde toate ființele pot atinge Iluminarea supremă, indiferent de capacitățile lor, face parte dintre aceste învățături propovăduite de Shakyamuni.

[10] Nembutsu este rostirea Numelui lui Buddha Amida în formula „Namo Amida Butsu." „Namo" înseamnă „mă refugiez în" dar şi „omagiu/slavă lui." „Butsu" înseamnă „Buddha." Aşadar, „Mă refugiez în Buddha Amida/Slavă lui Buddha Amida."

## Amida ca Buddha etern sau Buddha în conformitate cu Marea Sutră

**Întrebare:**

„…cum este posibil ca Amida să fie Buddha etern din moment ce este descris în Marea Sutră ca Dharmakara ce a practicat timp de mulți eoni şi şi-a început existența la un moment dat, într-o altă lume? Este Dharmakara o manifestare a lui Amida ca Buddha etern, precum Shakyamuni este manifestarea lui Amida în această lume? Sunt puțin confuz…”

**Răspuns:**

Dharmakara ce a devenit Buddha Amida este descrierea în termeni de cauză şi efect a lucrării salvatoare a lui Amida ca Buddha etern. Este modul în care Buddha etern şi suprem sau „corpul” ultim al naturii Dharma, de nedescris şi dincolo de orice formă, devine „corpul” Dharma al metodelor pline de Compasiune ce are formă şi Nume.

În sensul lui ultim (Dharmakaya), Buddha Amida este eterna şi neschimbabila natură de Buddha, în termeni Sambhogakaya este rezultatul legămintelor şi practicilor lui Dharmakara Bodhisattva, adică Amida Buddha descris în Marea Sutră iar în termeni Nirmanakaya, Shinran afirmă că l-a manifestat pe Shakyamuni, cel care a propovăduit metoda sa de salvare.

Pentru a ne naşte în Tărâmul Pur şi a atinge acolo suprema Iluminare, trebuie să ne încredem în Amida aşa cum a fost el descris în Marea Sutră, adică Buddha cu formă şi Nume, cel care îşi duce la împlinire Legămintele făcute pe vremea când era Bodhisattva Dharmakara şi care acum acționează din Tărâmul său Pur (sfera sa de influență).

Acesta este răspunsul meu, însă aş vrea să merg puțin mai departe.

Nu ne putem încrede în Amida sub aspectul său ultim de Buddha etern, care este dincolo de orice formă. Shakyamuni ne-a încurajat în

Marea Sutră să ne refugiem şi să avem credinţă în Amida ca Buddha ce a făcut Legământul Principal şi care astfel are formă şi Nume. Numai Amida în formă şi Nume poate fi obiect al credinţei noastre.

Nu putem avea credinţă în Dharmakaya. În Dharmakaya putem sălăşlui din momentul în care vom deveni noi înşine Buddhaşi, deoarece în acea stare dualitatea subiect-obiect, credincios-obiect al credinţei, este depăşită.

Asta este ceea ce persoanele care neagă realitatea lui Amida în forma sa transcendentă (Sambhogakaya) şi a Tărâmului Pur, nu înţeleg.

Numai în Buddha Amida cu formă şi Nume, adică în Amida aşa cum este el prezentat în Marea Sutră, putem avea credinţă adevărată. Shinran Shonin a vorbit de asemenea, despre Amida, în termeni ultimi, în câteva locuri din scrierile sale, însă şi-a încurajat mereu adepţii să se încreadă în Amida cel prezentat în Marea Sutră şi a cărui descriere el însuşi a acceptat-o pe deplin.

Aşadar, a numi ficţiune istoria lui Buddha Amida din Marea Sutră ori existenţa Tărâmului Pur ca fiind simbolică sau mitologică presupune o absenţă a credinţei (shinjin) şi neagă în acelaşi timp şansa altora de a o primi[11].

---

[11] Există din păcate, în unele cercuri academice Jodo Shinshu, tedinţa de a prezenta pe Buddha Amida drept simbol, ficţiune, figură mitologică iar nu un Buddha viu. Voi dezbate pe larg acest subiect în viitoarea mea carte despre Buddha Amida. Deocamdata, citiţi capitolele „Cei care neagă existenţa lui Amida nu au shinjin” şi „Tărâmul Pur nu este aici şi acum.”

## Scopul venirii lui Shakyamuni în această lume

„*Toate scripturile, în mii de volume –*
*nu sunt altceva decât Marea Compasiune*"
(Zuiken Sensei)

Esența acestui univers, realitatea ultimă de dincolo de tot şi toate, este Înțelepciune Infinită şi Compasiune Infinită. Refuz să privesc lucrurile altfel. Şi mai este ceva – această realitate ultimă, deşi mă transcende şi trece dincolo de mine, ea este în acelaşi timp aici, mă înconjoară şi mă acceptă aşa cum sunt. Simt asta, buddhismul m-a făcut să simt asta.

Nu există frică pe Calea lui Buddha. Nu există singurătate percepută ca înstrăinare şi părăsire. Dacă acestea apar, să nu ne amăgim, ele sunt doar produsul minții noastre şi nu reprezintă adevărata realitate. Eu zic să nu înțelegem greşit Înțelepciunea şi Compasiunea lui Buddha, adică să nu încercăm să ne-o explicăm prin intermediul minții noastre limitate. Nu putem folosi termeni discriminativi pentru a vorbi despre Lumina Infinită şi Viața Infinită – cele două modalități de a-l descrie pe Amida, Buddha al Vieții Infinite şi al Luminii Infinite.

Shinran şi Honen[12] s-au întrebat, care să fie oare adevărata semnificație şi adevăratul scop al venirii lui Buddha Shakyamuni în această lume? Care este de fapt, în conformitate cu învățătura Mahayana[13], profunda semnificație a Minții Bodhi? Care este, în relație cu aceasta, scopul Iluminării unui Buddha? Oare nu înseamnă Mintea Bodhi aspirația de a atinge Buddheitatea pentru toate ființele? Pornind de aici, odată ce aceasta a fost atinsă, nu înseamnă că toate

---

[12] Honen a fost maestrul lui Shinran.

[13] Mahayana este buddhismul „Marelui Vehicol", numit astfel pentru că are ca scop conducerea tuturor ființelor către starea de Buddha. Pe această cale, adeptul se angajează să urmeze Dharma nu numai pentru sine însuşi, ci pentru eliberarea tuturor. Reprezintă un grup de şcoli care se bazează pe canonul buddhist în limba sanscrită. Tradiția Tărâmului Pur, care conține şi ea la rândul ei mai multe şcoli, este unul din curentele Mahayana.

ființele sunt invitate să se împărtăşească din ea? Iluminarea unui Buddha nu este o Iluminare egoistă; nu există Nirvana egoistă şi personală în Mahayana.

A vedea lucrurile doar dintr-o singură perspectivă, aceea centrată pe sine însuşi, este o viziune egoistă şi limitată, aparținând ființelor ignorante, însă pentru un Buddha sau Bodhisattva centrarea devine universală; totul este cuprins în Iluminarea sa. Discriminarea există doar în mintea noastră, nu însă şi în mintea unui Buddha. Oare Shakyamuni a apărut în lume doar pentru o anumită categorie de persoane, adică pentru cei capabili să atingă Nirvana prin ei înşişi, sau, în conformitate cu Mintea Bodhi, Iluminarea sa cuprinde toate ființele, indiferent de capacitățile lor? Shinran şi Honen au considerat că ultima variantă este cea adevărată, deoarece numai ea răspunde cel mai bine Compasiunii Infinite a lui Buddha. Nu se poate să fie altfel; dacă ar fi altfel, buddhismul ar părea de-a dreptul lipsit de sens pentru un om ca mine, incapabil de orice practică virtuoasă şi plin de ataşamente de tot felul.

Câți dintre noi sunt cu adevărat capabili să urmeze practicile dificile dintr-o mânăstire, câți pot pretinde că au întotdeauna un comportament plin de bunătate şi virtute în toate aspectele vieții lor? Câți dintre noi pot atinge în timpul acestei vieți confuze acelaşi tip de Iluminare precum Shakyamuni? Câți dintre noi ar urma cu adevărat buddhismul dacă acesta ar avea sens doar pentru cei foarte avansați din punct de vedere spiritual? Shinran şi Honen nu au crezut niciodată că Shakyamuni a avut vreodată intenția de a exclude anumite ființe de pe Calea sa. Altfel s-ar fi contrazis pe sine însuşi şi ar fi contrazis însuşi spiritul bodhisattva.

De aceea, Shakyamuni a propovăduit salvarea oferită de Buddha Amida şi a îndrumat toate ființele, indiferent de capacitățile lor, să se bazeze pe el.

Shinran însuşi a considerat că adevăratul motiv al venirii lui Shakyamuni în această lume a fost acela de a propovădui metoda de salvare a lui Buddha Amida:

*"Motivul apariției lui Buddha în această lume*
*Este numai acela de a propovădui Legământul Principal al lui Amida,*
*cel adânc precum oceanul.*
*Toate ființele acestei epoci rele a celor cinci pângăriri*
*Să se încrreadă în adevărul cuvintelor lui Buddha."*

Pentru că această metodă de salvare este prezentată în *Marea Sutră despre Buddha Amida*, Shinran a considerat-o ca fiind supremă între toate sutrele predate de Shakyamuni:

*"Învățătura căii Tărâmului Pur se găseşte în Marea Sutră a Vieții Infinite. Scopul principal al acestei sutre este că Amida, făcând legămintele sale de necomparat, a deschis larg depozitul Dharma şi, plin de compasiune pentru micile ființe ignorante, a selectat şi oferit comoara virtuților . Ea revelează că Shakyamuni a apărut în această lume şi a propovăduit învățăturile drumului către Iluminare, căutând să salveze mulțimea ființelor sensibile, binecuvântându-le pe acestea cu binefaceri autentice şi reale.* ***Aşadar, această sutră este adevărata învățătură pentru care Tathagata a apărut în lume****. Este scriptura cea minunată, rară şi de necomparat. Este expunerea ultimă şi definitivă a Vehiculului Unic. Este învățătura corectă lăudată de toți Buddhaşii din toate cele zece direcții. A propovădui Legământul Principal al lui Tathagata este adevărata intenție a acestei sutre iar Numele lui Buddha este esența ei[14]".*

Mai mult decât atât, Shinran l-a privit pe Shakyamuni ca pe manifestarea lui Buddha Amida, exprimându-şi această viziune foarte clar în *Shoshinge*:

*"Amida, care a atins Buddheitatea în trecutul fără de început,*
*Plin de compasiune pentru ființele ignorante ale celor cinci pângăriri,*
*A luat forma lui Buddha Shakyamuni*
*şi a apărut în Gaya."*

---

[14] *Pasaje despre Calea Tărâmului Pur.*

Nagarjuna[15], cel considerat de toate şcolile Mahayana ca fiind al doilea ca importanță după Shakyamuni şi unul dintre cei mai importanți patriarhi al lor, a îndemnat de asemenea toate fințele să se bazeze pe Amida. Probabil cei mai mulți buddhişti îl cunosc pe Nagarjuna după scrierile sale foarte subtile despre vid, însă uită faptul că şi el s-a refugiat în Amida iar după moartea fizică a renăscut în Tărâmul Pur. În capitolul *Calea practicii uşoare* din lucrarea *Dasabhumika – vibhasa – sastra (Comentariul Sutrei celor zece stadii)*, el vorbeşte despre două tipuri de practici, una grea a puterii personale, asemănătoare mersului pe uscat şi una uşoară, bazată pe Compasiunea Buddhaşilor, comparabilă cu o călătorie pe apă. Deşi recomandă calea uşoară celor incapabili de eforturi personale consecvente, ceea ce pentru unii ar putea lăsa impresia că practica nembutsu este doar pentru ființele „inferioare", observăm însă că până şi el însuşi se refugiază cu devoțiune în Amida:

*„Pe Buddha al Luminii Înțelepciunii Infinite,*
*al cărui corp este asemenea unui munte de aur,*
*Îl venerez cu trupul, glasul şi inima mea,*
*ducând mâinile în gassho şi plecându-mă înaintea lui.*
*Dacă cineva se gândeşte la meritele şi puterea infinită a acestui Buddha,*
*Va intra imediat în stadiul celor asigurați[16];*
*De aceea eu mă gândesc întotdeauna la el."*

Aşadar, până la urmă, practica nembutsu este o practică universală, atât pentru cei „inferiori" cât şi pentru cei „superiori", Compasiunea lui Buddha nefăcând distincție între cele două categorii de persoane:

[15] Nagarjuna (cca. 150-250), numit „părintele buddhismului Mahayana", celebru pentru combaterea oricărei afirmații despre natura ultimă a realității în doctrina specifică Mahayana despre vid. Fondator al şcolii şi dialecticii Madyamika (Calea de mijloc), ale cărei învățături stau, alături de cele Yogacara, la baza teoriei şi practicii Mahayana.
[16] Sau stadiul de non-retrogresiune în care adeptul este sigur de atingerea Iluminării supreme, nemaifiind în pericol să cadă înapoi în diferite sfere de existență.

*„Toți înțelepții şi sfinții, oamenii şi zeii, se refugiază în el,*
*De aceea şi eu mă refugiez în el şi îl venerez.”*

În istoria buddhismului există foarte multe exemple de Maeştri[17] evoluați spiritual care deşi urmau o practică bazată pe puterea personală au simțit nevoia să ofere un loc mai mic sau mai mare în viața lor recitării nembutsu şi refugierii în Amida, recomandând-o de asemenea, discipolilor lor. Dacă şi aceşti înțelepți s-au bazat pe Compasiunea lui Amida, arătând cât de greu este până la urmă să ne eliberăm din viață şi moarte doar prin noi înşine, cu atât mai mult, noi, oamenii simpli şi plini de ataşamente ai acestei confuze epoci moderne ar trebui să ne refugiem în Amida. Shinran spune în *Tannisho*:

*„Din moment ce este foarte dificil pentru un om să se elibereze în această viață prin propriile sale puteri de patimile oarbe şi de obstacolele cauzate de karma sa rea, chiar şi călugării virtuoşi ce practică învățăturile Shingon şi Tendai[18] se roagă pentru Iluminarea în viața de după moarte. Ce să mai spunem atunci despre noi înşine?*

---

[17] O altă figură remarcabilă, de asemenea cunoscută în multe şcoli buddhiste Mahayana este Vasubandhu (cca. 320-400), exponent al învățăturilor Yogacara („practica meditației unificatoare”) ce explică toate existențele în termeni de conştiință şi învață meditația asupra relației dintre conştiința personală şi univers, precum şi atingerea Iluminării supreme prin conştientizarea unității intrinsece dintre acestea două. Ca adept al Tărâmului Pur a compus *Imnul aspirației către Naştere: Discurs despre Amida Sutra* în care prezintă teoria şi practica bazată pe contemplarea lui Buddha Amida, a Tărâmului său Pur şi a bodhisattvaşilor ce locuiesc acolo. La începutul acestui imn el se adresează lui Shakyamuni şi îşi exprimă devoțiunea față de Amida:

*„O, Cel mai Onorat din lume,*
*Mă refugiez cu sinceritate în Tathagata al Luminii fără de Oprelişti*
*Ce străluceşte în toate cele zece direcții,*
*Şi aspir să mă nasc Tărâmul său de beatitudine şi fericire.”*

[18] Şcoli celebre în buddhismul japonez. Shingon este forma esoterică a buddhismului japonez.

*Noi nu suntem în stare nici să respectăm preceptele şi nici nu avem înțelegerea pe care o dă înțelepciunea, însă atunci când, lăsându-ne purtați de corabia Legământului lui Amida, vom traversa oceanul plin de suferință al naşterii şi al morții şi vom atinge țărmul Tărâmului Pur, norii cei negri ai patimilor oarbe se vor risipi cu repeziciune, iar luna Iluminării, care este adevărata realitate, va ieşi la iveală imediat. Devenind unitate cu lumina cea fără de oprelişti care se răspândeşte în toate cele zece direcții, vom ajuta toate ființele sensibile. Acela este momentul când vom atinge Iluminarea."*

## Cele trei epoci Dharma

Explicațiile următoare se bazează pe diferite citate din ultimul capitol al Kyogyoshinsho („Învățătura, practica, credința şi realizarea căii Tărâmului Pur”), cea mai importantă lucrare a lui Shinran Shonin, precum şi pe câteva pasaje din sutre pe care el însuşi le-a folosit în comentariile sale.

Vorbind la modul general, doctrina celor trei epoci Dharma se referă la declinul treptat al capacității ființelor de a practica Dharma şi a atinge Iluminarea. Există aşadar, o diferență între timpul când Buddha Shakyamuni era în trup şi influența direct prin exemplul personal şi prezența sa („câmpul său energetic”) pe cei adunați în jurul lui şi perioadele mult îndepărtate din istorie când numai învățătura rămâne dar nu şi Învățătorul.

Este o şansă rară aceea de a întâlni un Buddha față în față şi a primi instruire directă, fiind tot timpul în prezența şi sub influența sa. Cât de rapidă şi sigură este dezvoltarea spirituală, chiar şi numai privindu-i chipul şi având devoțiune față de el în fiecare zi.

De asemenea, în perioada imediat următoare dispariției fizice a unui Buddha, influența lui este încă simțită şi rămâne activă prin lucrarea celor mai apropiați discipoli sau discipolii discipolilor săi direcți.

După cum se spune în Mahamaya Sutra:

*„În timpul primei perioade de cinci sute de ani după parinirvana lui Buddha, şapte călugări sfinți, toți posedând mare înțelepciune, inclusiv Mahakasyapa, vor menține Dharma cea corectă în succesiune pentru ca aceasta să nu piară. După cinci sute de ani Dharma va dispărea complet.”*

Prima perioadă de cinci sute de ani după moartea fizică a lui Buddha (parinirvana) este numită **epoca perfectă sau corectă a Dharmei**. Aceasta este o perioadă caracterizată de practica şi înțelegerea corectă a Dharmei în toate aspectele sale (meditație,

înțelepciune şi precepte) cu dese atingeri ale Eliberării din partea practicanților.

A doua perioadă este numită **epoca de decădere a Dharmei**, adică o mie de ani de la terminarea celei dintâi.

Ea este caracterizată de o scădere graduală în hotărârea cu care practicanții, laici şi călugări deopotrivă, urmează Calea. Indulgența ocupă treptat mintea şi inima adepților. Încălcarea preceptelor devine din ce în ce mai obişnuită printre călugări şi călugărițe în timp ce *„numai câțiva ating fructul Iluminării.”*

A treia şi **ultima epocă Dharma** se spune că va dura zece mii de ani după cea de a doua. În ea *„numai învățătura verbală rămâne”*, în timp ce nimeni nu mai este capabil să respecte preceptele şi să practice cu adevărat meditația sau alte metode buddhiste bazate pe puterea personală. Descrieri precum, *„Dharma corectă nu mai există”* sau *„învățătura va fi depozitată în palatul nagaşilor”*, ce se găsesc în Mahamaya Sutra ori Sutra Regelui Binevoitor, etc, înseamnă că deşi textele scrise pot fi citite şi studiate, Dharma învățăturilor bazate pe puterea personală este ca şi inexistentă sau practic inexistentă, deoarece nimeni nu mai poate atinge Iluminarea prin ea.

Cerințele căilor puterii personale din învățătura buddhistă nu mai corespund capacităților ființelor.

De asemenea, cu toate că citim despre precepte în textele sacre, nimeni nu le mai poate respecta cu adevărat. De aceea, se spune că în această perioadă nu mai există precepte. Dacă ar fi existat persoane care ar avea cel puțin capacitatea de a le urma într-un mod imperfect, am putea vorbi despre încălcarea preceptelor, însă din moment ce oamenii nu le pot respecta deloc se spune că acestea nu mai există. Capacitățile ființelor sunt atât de scăzute încât nu mai are rost să li se ceară nimic din punct de vedere spiritual, aşadar, nu mai există

precepte[19]. Este la fel cu a nu mai avea nici o pretenție de comportament sănătos din partea unui bolnav cronic.

De asemenea, chestiunea concordanței dintre învățătură şi ființele cărora li se adresează, precum şi timpul în care acestea trăiesc – mai aproape sau mai departe de prezența fizică a unui Buddha – este extrem de importantă.

Maestrul Tao-ch'o a spus:

*„Dacă ființele, învățăturile şi timpurile nu sunt în concordanță, va fi foarte dificil să fie îndeplinită practica şi să se atingă Iluminarea."*

Cineva care trăieşte şi practică în prezența lui Buddha sau foarte aproape de timpul vieții lui poate mult mai uşor să urmeze metodele bazate pe puterea personală în comparație cu cineva care se află la 2500 ani distanță de el. Cerințele şi practicile nu pot fi asemănătoare pentru acesta din urmă, deoarece timpurile şi capacitățile sunt diferite.
Maestrul Shinran explică:

*„În ceea ce priveşte Dharma, sunt trei epoci iar referitor la oameni, există trei nivele. Instruirea care oferă învățătura şi preceptele înfloreşte şi decade în funcție de epocă iar cuvintele de condamnare sau laudă sunt acceptate sau respinse în funcție de persoană...*

*... înțelepciunea şi Iluminarea ființelor din cele cinci perioade de câte cinci sute de ani de după moartea fizică a lui Buddha sunt diferite. Aşadar, cum ar putea să fie ele salvate numai de o singură cale?."*

[19] A nu exista nici o cerință în ceea ce priveşte preceptele nu înseamnă că cei ce trăiesc în ultima epocă a Dharmei nu ar trebui să mai facă nici un efort din punct de vedere moral, ci doar că nu li se mai cere să atingă Iluminarea prin intermediul preceptelor.

Cum ar putea ființele ce trăiesc în ultima epocă Dharma să atingă Iluminarea prin metodele şi practicile oferite celor care urmau Calea în prezența lui Buddha, adică în epoca perfectă a Dharmei, care aveau un mediu şi capacități spirituale diferite?

*„Este ca şi cum ai freca două bucăți de lemn verde pentru a face focul; acesta nu se aprinde pentru că momentul este nepotrivit”*, explică Maestrul Tao-ch'o într-o reuşită comparație.

De asemenea, Shinran subliniază foarte clar:

*„Cu adevărat ştim că învățăturile Căii Înțelepților*[20] *au fost gândite pentru perioada când Buddha era în lume şi pentru era corectă a Dharmei; ele sunt toate nepotrivite pentru timpurile şi ființele epocii decadente, ultime şi a celei în care Dharma a dispărut complet. Deja timpul lor a trecut şi nu mai sunt în concordanță cu ființele.”*

Aşadar, Sutra Marii Colecții afirmă:

*„Din miliarde de ființe sensibile care caută să îndeplinească practicile şi să cultive calea în epoca din urmă a Dharmei, nici una nu va obține realizarea.”*

Maestrul Tao-ch'o comentează asupra acestui pasaj:

*„Trăim acum în ultima epocă Dharma; este lumea rea a celor cinci pângăriri*[21]*. Numai această poartă – metoda Tărâmului Pur – este singura Cale ce permite trecerea.”*

---

[20] Calea Înțelepților este o altă denumire pentru calea puterii personale.

[21] Cele cinci pângăriri sunt cele cinci semne de decădere ale lumii în care trăim: 1. decăderea viziunilor, când concepțiile şi ideile greşite devin predominante, 2. înmulțirea şi exaltarea patimilor omeneşti asociată cu ridicarea lor în slăvi, 3. decăderea condiției umane, când oamenii sunt în general nemulțumiti şi nefericiți, 4. micşorarea duratei de viață – în conformitate cu sutrele, atunci când viața omului este mai mica sau aproape de o sută de ani, 5. înmulțirea războaielor şi a dezastrelor naturale.

Singură Calea Jodo Shinshu nu face nici o discriminare între capacitățile ființelor şi nu depinde de timpul în care trăiesc acestea, deoarece nu prin intermediul puterii personale, schimbătoare şi nedemnă de încredere, sunt aduse ființele către Iluminarea perfectă, ci prin Puterea lui Buddha Amida.

## Jodo Shinshu – singura cale efectivă în această ultimă epocă Dharma

- pe baza unor versuri din Shozomatsu wasan -

Buddhismul s-a răspândit foarte mult în Europa ultimilor cincizeci de ani, ceea ce este îmbucurător. Însă în această răspândire şi imaginea pe care a căpătat-o în ţările vestice lipseşte ori nu este bine înţeles un element important. Prea multe voci se aud în susţinerea unor deja vechi stabilite prejudecăţi, precum: „buddhismul este o cale a eliberării prin sine însuşi” sau „Buddha a fost doar un învăţător, degetul care arată luna”, etc. Imaginea adânc înrădăcinată în minţile oamenilor despre cum ar trebui să fie un buddhist este aceea a unui călugăr sau practicant mereu calm şi zâmbăreţ ce urmează o cale grea a îmbunătăţirii şi eliberării personale. Pentru mulţi acesta este buddismul, însă pentru Shinran, tocmai asta nu mai este el de mult ...

Povestea vieţii şi învăţăturii lui ne arată un alt aspect al buddhismului pe care el îl consideră a fi adevăratul motiv al apariţiei acestei căi în lume – învăţătura Tărâmului Pur sau Jodo Shinshu, în care Buddha Amida nu mai este degetul care arată calea, ci un Salvator, de fapt, cel mai bun Salvator care a apărut vreodată în toate cele trei lumi, cu Shakyamuni fiind mesagerul şi propovăduitorul lui, ghidând fiinţele sensibile să se încreadă în Amida. Ce diferenţă imensă între ceea ce Shinran considera că este Dharma şi toate celelalte şcoli ale buddhismului puterii personale!

Putem spune că, în termenii lui Shinran, buddhismul nu va fi cu adevărat stabilit în afara Asiei până când învăţătura despre salvarea lui Amida nu va deveni suficient de bine cunoscută. De fapt, în ţările europene şi ne-asiatice în general, numai învăţăturile provizorii ale lui Shakyamuni s-au răspândit până acum, însă nu şi învăţătura adevăratei sale intenţii de a veni în această lume. Aşadar, este misiunea noastră să înţelegem şi să transmitem corect singura metodă spirituală care este încă funcţională şi capabilă de a salva fiinţele în această ultimă epocă Dharma. Cu cât devenim mai conştienţi de acest adevăr, cu atât mai bine este pentru lumea în care trăim.

Posibilitatea atingerii Buddheității în chiar această viață este esența şcolilor buddhiste care sunt atât de răspândite în Europa. Ştiri despre maeştri buddhişti faimoşi şi realizările lor deosebite sunt multe iar numărul discipolilor lor creşte vertiginos. Cine nu ar vrea să vadă, atingă sau să fie în preama cuiva despre care se spune că este încarnarea unui maestru de demult sau chiar un Buddha viu ...

Însă eu nu mă pot abține să nu privesc cu suspiciune toate aceste împliniri ale unor importante figuri din buddhismul actual. Dacă este să privesc „realizările spirituale moderne" prin ochii învățăturii lui Shinran despre adevăratele capacități ale ființelor ce trăiesc în ultima epocă Dharma, cred că rămân două posibilități în ceea ce îi priveşte pe cei despre care se zice că ating starea de Buddha în zilele noastre:

1) Ar putea fi Bodhisattvaşi deghizați care au atins Buddheitatea în trecut şi care acum vin în lumea noastră pentru a-i păstra pe cale pe cei care nu pot încă să se încreadă în Amida însă continuă să urmeze alte metode buddhiste, sau
2) Deoarece ne aflăm în iluzie, avem senzația că cineva care dovedeşte mai multă răbdare decât noi sau zâmbeşte mai bine, a şi atins Buddheitatea.

Însă a deveni un Buddha înseamnă mult mai mult decât a fi capabil să afişezi o figură calmă şi senină ori să spui cuvinte frumoase şi înțelepte. Shinran a explicat în Tannisho[22] câteva aspecte importante despre ce înseamnă să devii un Buddha, ceea ce multor buddhişti zâmbăreți ale timpurilor moderne le lipseşte:

*„Se poate oare spune despre aceia care vorbesc despre atingerea Iluminării în această viață că manifestă diverse corpuri ale acomodării[23], că posedă cele treizeci şi două de caracteristici[24] şi*

[22] „Tannisho, plângere împotriva abaterilor de la adevăratul shinjin", text clasic în tradiția noastră apărut în 2003 în limba română în seria traducerilor din buddhismul Jodo Shinshu. De asemenea, puteți citi comentariul meu în „Calea accepării-comentariu la Tannisho", publicat de Corporate Body of Buddha Educational Foundation" în 2010.

[23] Nirmanakaya, în sanscrită. Unul dintre cele trei corpuri ale lui Buddha. Un Buddha se manifestă el însuşi în orice formă, în concordanță cu condițiile şi

*cele optzeci de semne ale lui Buddha*[25] *şi că propovăduiesc Dharma pentru a ajuta fiinţele sensibile în acelaşi fel ca Sakyamuni? Asta este ceea ce înseamnă a atinge Iluminarea în această viaţă.”*

Un adevărat Buddha cunoaşte toate vieţile trecute, ale lui (când nu era încă un Buddha) şi ale tuturor fiinţelor, el înţelege toate cauzele şi posibilele efecte ale acestora, fiind aşadar, capabil să facă previziuni în ceea ce priveşte viitorul; el ştie la modul perfect ce metodă este mai potrivită pentru orice fiinţă care apare înaintea lui, aude şi vede tot în orice lume posibilă, etc, iar lista capacităţilor illuminate ale unui Buddha poate umple multe pagini…. Este foarte important de înţeles că un Buddha a depăşit stadiul de om, condiţia omenească fiind doar una din multele stări neiluminate ale existenţei de care un Buddha se eliberează. Forma exterioară sau trupul în care cineva devine un Buddha ori se manifestă din Compasiune faţă de fiinţe poate avea înfăţişare umană, însă mintea lui este dincolo de mintea limitată a unui om[26].

Calităţile illuminate ale unui Buddha se manifestă la exterior şi se impregnează pe trupul lui, aşadar, atât fizic cât şi mental, un Buddha este o persoană extraordinară, superioară oricărei fiinţe. Shinran a susţinut foarte clar în scrierile sale că a deveni un Buddha, posedând astfel de capacităţi precum cele enumerate anterior, este ceva ce nu se mai poate realiza în această epocă. Din păcate, contemporanii noştri nu citesc cu atenţie în sutre şi comentarii despre ce este un Buddha şi devin mult prea repede impresionaţi de oricine afişează mai mult calm decât ei.

---

capacităţile acelora pe care trebuie să îi salveze. Vezi articolul „Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur” unde este explicată doctrina celor trei corpuri ale unui Buddha.

[24] „Treizeci şi două de caracteristici”, se referă la cele treizeci şi două de semne fizice ale desăvârşirii atribuite unui Buddha şi unui Cakravatin (rege ideal).

[25] „Optzeci de semne ale lui Buddha”, se referă la cele optzeci de caracteristici fizice importante ale unui Buddha. Acestea sunt caracteristici fizice minore ce însoţesc cele treizeci şi două de semne principale.

[26] Vezi capitolul „Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur” din această carte unde vorbesc despre cele trei „corpuri” ale unui Buddha.

În ceea ce mă priveşte, când răsfoiesc diferitele reviste buddhiste care sunt atât de populare în ziua de azi, am adeseori un sentiment de inutilitate şi deşertăciune.

Prea mulți călugări zâmbăreți, articole sofisticate, discuții Zen despre vid şi cum suntem deja Buddha însă nu ne dăm seama încă şi alte lucruri asemănătoare …. citesc toate acestea şi am senzația că se adresează unor extratereştri sau în nici un caz mie însumi.

Cine sunt aceşti buni buddhişti şi cum ar putea vorbele lor să îmi fie de vre-un ajutor? A venit oare Buddha în această lume numai pentru a le preda acestor băieți simpatici care sunt întotdeauna calmi şi au vieți împlinite datorită meditației? Dacă în acest fel stau lucrurile, atunci ce mai caut eu aici?

Înainte de a intra în Jodo Shinshu mă simțeam ca în timpul şcolii atunci când profesorul vorbea mai întotdeauna cu elevii buni iar pe mine mă trimitea în spatele clasei cu băieții răi.

Fără Jodo Shinshu, buddhismul ar fi doar un alt discurs interesant pentru elevii buni şi deştepți însă fără nici o relevanță pentru oamenii reali care trăiesc în lumea mea de fiecare zi.

Acum înțeleg de ce considera Shinran că învățătura Marii Sutre a fost adevăratul motiv al apariției lui Shakyamuni în această lume. El a avut curajul de a abandona masca bunului buddhist zâmbăreț şi a privit adânc în sine însuşi şi în capacitățile oamenilor. Shinran nu ne-a predat discursurile moralizatoare ale altor sutre, ci a ales cu atenție scrierile care erau cu adevărat importante pentru el şi ceilalți.

Există învățături şi practici propovăduite de Shakyamuni despre care Shinran a ales să nu vorbească şi a făcut asta nu pentru că respectivele erau dăunătoare sau proaste, ci nefolositoare pentru atingerea Buddheității de către ființe precum noi înşine, fără capacități şi merite deosebite. El a explicat în Scrisorile[27] sale că unele învățături buddhiste sunt de relevanță limitată iar altele de relevanță universală şi că învățătura despre Legământul Principal al lui Buddha Amida face parte din ultima categorie. A fi de relevanță

[27] Mattosho (Lumină pentru epocile din urmă), traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea. Apărută în 2004 în seria traducerilor din buddhismul Jodo Shinshu.

universală înseamnă a fi folositor şi efectiv atât pentru cei virtuoşi cât şi pentru cei răi şi plini de patimi oarbe. Sfinţi şi păcătoşi, înțelepți şi idioți ar trebui să fie salvați în mod egal. Dintre toate căile buddhiste, numai Jodo Shinshu este *„învățătura în concordanță cu ființele şi timpul în care acestea trăiesc”*[28].

Unii ar putea crede (am auzit astfel de afirmații la unele întîlniri europene) că nu este bine să fim atât de radicali precum Shinran care a spus că numai credința în Buddha Amida poate face oamenii să atingă Buddheitatea, deoarece în acest fel am putea jigni alte şcoli buddhiste cu care suntem angajați în discuții ecumenice.

Însă ce putem face? De ce s-ar simți jigniți când atât de multe confesiuni (dacă nu toate) pretind de asemenea că ele au cele mai bune practici şi metode? Uitați-vă numai la afirmațiile şcolilor tibetane când îşi laudă propriile învățături!

Opinia mea este că trebuie să ținem strict de explicațiile lui Shinran Shonin şi să le prezentăm exact aşa cum ne-au fost oferite, fără să adăugăm nimic pentru a satisface aşteptările ființelor neiluminate din alte şcoli sau alte religii. Şi asta deoarece în explicațiile lui Shinran găsim adevăratul sens al existenței Jodo Shinshu.

Această minunată învățătură despre încrederea absolută în Buddha Amida nu este doar o altă metodă buddhistă printre cele 84000 porți Dharma[29], ci învățătura supremă a lui Shakyamuni.

Shinran a spus în Shozomatsu Wasan:

*„... învățăturile pe care Shakyamuni le-a lăsat în urmă*
*au intrat toate în palatul nagaşilor.”*

---

[28] Shozomatsu Wasan – Imnurile epocilor Dharma.

[29] Shinran a spus în scrisoarea a opta din „Lumină pentru epocile din urmă” (Mattosho): *„Dintre Dharmele uşor de înțeles şi cele de neconceput, primele cuprind 84000 de învățături ale Căii Înțelepților. Învățătura Tărâmului Pur este Dharma de neconceput.”* Aceasta este una din modalitățile prin care el a separat învățătura Tărâmului Pur de celelalte învățături şi practici buddhiste.

Aceasta înseamnă că toate celelalte învățături buddhiste nu mai sunt efective în aceste timpuri. *„A intra în palatal nagaşilor”* înseamnă exact asta – a nu mai fi de folos ori a fi ca şi inexistent.”

El a fost şi mai clar:

*„Deşi avem învățăturile lui Shakyamuni,*
*Nu există nimeni care să le practice;*
*De aceea, se spune că în ultima epocă Dharma*
*Nici o singură ființă nu va atinge Iluminarea prin ele.”*

*„Nici o singură ființă nu va atinge Iluminarea prin ele”* este o afirmație foarte puternică. Nici o singură ființă – aceasta trebuie foarte bine înțeles. Nici un singur om nu poate practica într-un mod efectiv învățăturile buddhiste în afară de medoda credinței în Buddha Amida.

Shinran a spus foarte clar pentru cine este pregătit să audă:

*„Dacă nu se încred în Legământul plin de Compasiune al lui Tathagata*[30]*,*
*Nici o singură ființă din aceste vremuri – ultima epocă Dharma*
*şi a cincea perioadă de cinci sute de ani de la plecarea lui Shakyamuni –*
*nu are vre-o şansă de a evada din naştere şi moarte.”*

Cuvintele lui Shinran nu lasă nici o urmă de îndoială în legătură cu ce avem de făcut.

Nu există nici o altă metodă buddhistă care să poată garanta atingerea Buddheității atât de repede, fără să ceară nimic din partea practicantului. Toate discursurile drăguțe şi practicile altor şcoli prin care ele pretind că oricine poate deveni un Buddha în această viață

[30] Tathagata este un al nume pentru Buddha şi înseamnă ceva de genul „cel ce vine din aşaitate” sau din „ceea ce este” – realitatea de dincolo de aparențe.

sunt bune în ele însele, dar nu mai sunt efective pentru această epocă şi oamenii care trăiesc în ea. Aşadar, ele sunt ca şi inexistente – *„intrate în palatul nagaşilor.”*

În această epocă, orice practică spirituală autentică – prin „autentică” înțeleg orice practică buddhistă iar nu metodele altor religii – care pretinde chiar şi cel mai mic merit din partea practicantului nu mai este o practică efectivă. De aceea, ar trebui să le abandonăm, pentru că nu mai putem deveni Buddhaşi prin ele.

Dacă este necesar să abandonăm toate celelalte practici buddhiste ca fiind plecate în palatul nagaşilor sau ca şi inexistente, cu atât mai mult nu ar trebui să urmăm învățăturile şi practicile nebuddhiste, despre care Shinran vorbeşte în detaliu în Kyogyoshinsho unde afirmă, spre exemplu, citând din Marea Sutră a Nirvanei:

*„Fii mei buni, există două tipuri de Iluminare: eternă şi impermanentă... Iluminarea căilor nebuddhiste este numită impermanentă, în timp ce Iluminarea metodelor buddhiste este eternă.”*

El face din nou referire la învățăturile nebuddhiste în Shozomatsu Wasan:

*„Cele nouăzeci şi cinci de învățături nebuddhiste pângăresc lumea*[31]*;*

---

[31] Fraza "nouăzeci şi cinci de învățături buddhiste" (kujugoshu ) apare pentru prima oară în Sutra Nirvanei. Se spune că în vremea lui Buddha erau nouă zeci şi cinci de învățături greşite. Acestea sunt viziunile celor şase maeştri (rokushi gedo) adversari ai lui Buddha şi ai discipolilor acestora, cincisprezece pentru fiecare maestru în parte (explicațiile lui Zuio Inagaki Sensei).
De asemenea, orice învățătură spirituală care contrazice legea karmei aşa cum a fost explicată de Buddha, neagă renaşterea, afirmă existența unui creator şi judecător suprem al lumii, etc, poate fi considerată în categoria învățăturilor nebuddhiste care ar trebui respinse. Spre exemplu, nimeni nu poate fi adept Jodo Shinshu şi să creadă în acelaşi timp în Dumnezeu, să nege renaşterea şi legea karmei.

*Numai Calea lui Buddha este pură şi curată.”*

Aceste versuri sunt imediat urmate de cele de mai jos:

*„Numai mergând înainte şi atingând Iluminarea*
*putem să îi ajutăm pe ceilalţi în această casă arzând; aceasta este lucrarea naturală a Legământului.”*

Dacă le comparăm pe acestea din urmă cu afirmaţia despre cele două tipuri de Iluminare (eternă şi impermanentă) citată de Shinran în Kyogyoshinsho şi prezentată mai sus, putem trage cu uşurinţă concluzia că NU prin învăţăturile nebuddhiste, ci prin Calea lui Buddha, care este pură şi curată, suntem capabili să atingem Iluminarea.

Aşadar, pentru că trăim în această ultimă epocă Dharma cu toate dificultăţile şi mizeriile ei, trebuie să urmăm numai Calea lui Buddha iar nu diferitele căi nebuddhiste, ele însele manifestări ale acestei lumi plină de impuritate. Mai mult decât atât, dintre toate metodele buddhiste să alegem numai învăţătura despre Legământul Principal şi să le abandonăm pe celelalte ca fiind inutile (ca şi inexistente).

Cred în mod special că aceste afirmaţii ale lui Shinran Shonin despre căile nebuddhiste şi alte practici buddhiste în afară de Jodo Shinshu sunt foarte utile în zilele noastre când a devenit o modă să amestecăm lucrurile şi să găsim aşa zise sinteze între diferite credinţe religioase. Multe ciorbe spirituale se găsesc pe toate drumurile, amestecând elemente de creştinism cu buddhism, hinduism sau yoga. Însă şi în lumea buddhistă tendinţa de a amesteca lucrurile este adeseori întâlnită. În sangha Jodo Shinshu internaţională, spre exemplu, există un curent de opinie care încearcă să prezinte această Dharma într-un mod cât mai Zen pentru a o acomoda viziunilor personale şi incapacităţii de a se deschide faţă de o învăţătură buddhistă a salvării şi credinţei.

În respingerea căilor nonbuddhiste ca neducând la Iluminare şi a altor metode buddhiste ca ne-efective, Shinran arată că nu este interesat să satisfacă aşteptările şi opiniile nimănui ori să aibă discuții „politically correct" cu toate doctrinele şi viziunile religioase, ci că este mai degrabă concentrat pe salvarea ființelor din naştere şi moarte – lucrul cel mai important în drumul său spiritual. Înaintea celor două râuri de apă şi foc[32], a morții şi a diverselor pericole ce pot lovi în orice moment, precum şi a şansei atât de rare de a se naşte în trup de om, Shinran este interesat exclusiv să ne arate Calea de scăpare. Iar el chiar nu vede nici o altă metodă utilă în afara credinței în Buddha Amida. Toate celelalte sunt fie ireale, fie imposibil de utilizat.

Shinran ne cheamă să ne trezim şi să nu pierdem şansa prețioasă pe care o avem aici şi acum. Aceasta este o casă arzând iar nu un loc pentru discuții şi doctrine fără importanță. El este foarte limpede în explicațiile sale, asemenea unui doctor care prescrie exact ceea ce îi trebuie unui pacient pentru a-i salva viața. Cuvintele lui sunt în genul următor: „Vrei să scapi de naştere şi moarte? Dacă da, atunci aceasta este metoda de urmat iar nu alta. Încrede-te în Buddha Amida şi în nimeni altcineva."

Acesta este mesajul lui Shinran către o lume bolnavă cronic, aflată în ultima epocă Dharma, o lume care are nevoie disperată de cel mai bun medicament din istoria sa religioasă.

În loc să piardă timp cu pastile numai pe jumătate folositoare ori complet inaplicabile în aceste timpuri de epidemie gravă, Shinran ia măsuri drastice şi taie rădăcina bolii: „Aveți credință în Amida. Aceasta este singura metodă, altfel boala voastră nu se va sfârşi. Sunteți prea bolnavi, de aceea vă rog, nu mai pierdeți vremea şi luați acest medicament." Unui pacient care se află în moarte clinică nu i se mai pot aplica decât şocuri electrice, nu alte medicamente bune pentru când era mai puțin bolnav sau nu atât de slăbit (alte epoci

[32] Aluzie la parabola celor două râuri şi a căii albe, scrisă de Maestrul Shan-tao în care acestea reprezintă patimile omeneşti. Vezi cartea mea, „Buddhismul Compasiunii", apărută în 2005 şi publicată pentru distribuție gratuită de Corporate Body of Buddha Educational Foundation.

decât cea de acum). Exact asta face Shinran, aplică şocuri vindecătoare acestei lumi bolnave cu riscul de a fi considerat fundamentalist.

Celor care vin la buddhism şi la Jodo Shinshu pentru delicii intelectuale sau discuții interesante, atitudinea radicală a lui Shinran poate părea jenantă sau incorectă față de alte şcoli şi religii. Însă pentru cei care naşterea şi moartea este problema de cea mai mare importanță şi sunt conştienți de adevăratele lor capacități, mesajul limpede şi direct al lui Shinran de a respinge ceeea ce este inutil şi a alege ceea ce este urgent şi folositor, este exact ceea ce aveau nevoie să audă.

Aşa că, dragi prieteni, alegeți: evadați din această casă arzând sau rămâneți în interior, petrecându-vă timpul cu practici false ori inutile.

Decizia vă aparține.

## Înțelesul lui „nu există precepte[33]”

**Întrebare:**

De ce în buddhismul Jodo Shinshu este negată şi descurajată respectarea preceptelor? Care este înțelesul afirmației „nu există precepte”? Pot să fiu un adept Jodo Shinshu dar să respect preceptele?

**Răspuns:**

În Jodo Shinshu nu este negată şi nici descurajată respectarea preceptelor. Noi nu suntem împotriva acestora şi nu susținem încălcarea lor. Ceea ce afirmăm este că nu ar trebui să credem că încercând să respectăm preceptele creăm merite personale sau că prin aceasta adăugăm ceva la salvarea lui Amida.

Ne naştem în Tărâmul Pur şi devenim Buddhaşi numai datorită Puterii lui Amida iar nu eforturilor noastre de a respecta preceptele sau a indeplini cutare practică virtuoasă.

Sfatul meu este acesta: încearcă să respecți preceptele, făi tot ce poți să ai o viață corectă, nu răni direct sau indirect pe nimeni , nu fura, nu îți înşela iubita, nu consuma alcool sau carne, nu minții, etc, dar nu lega niciodată asta de atingerea Buddheității care apare numai datorită lui Amida. Succesul ori insuccesul respectării preceptelor nu are nimic de a face cu Iluminarea ta, aşa că fii relaxat în această privință. Asta este o diferență semnificativă între Jodo Shinshu şi alte şcoli buddhiste.

Şterge odată pentru totdeauna din mintea şi vocabularul tău buddhist cuvintele „merite sau virtuți personale.” Acestea pot avea unele semnificații în alte şcoli însă în Jodo Shinshu ele sunt zero.

Shinran Shonin, precum şi orice patriarh al tradiției noastre, nu a spus niciodată: „ucide, fură, minte, înşeală-ți nevasta”, ci mai degrabă au indicat faptul că a nu face nici una din aceste fapte nu înseamnă că

[33] Vezi capitolul „Preceptele Bodhisattva şi buddhismul Jodo Shinshu” din cartea mea, „Buddhismul Compasiunii”, apărută în 2005 la editura Sitech din Craiova şi retipărită pentru distribuție gratuită de Buddha Educational Foundation (Taiwan).

eşti neapărat un om bun, capabil de a atinge Buddheitatea prin tine însuți. Asta ar trebui foarte bine înțeles.

De asemenea, chiar dacă se afirmă în textele sacre că în ultima epocă a Dharmei preceptele sunt inexistente, aceasta nu înseamnă că ar trebui să ne apucăm de omorât şi furat. Expresia „nu există precepte" înseamnă că cei ce trăiesc în ultima epocă a Dharmei nu mai sunt capabili să se folosească de precepte pentru a avansa către Iluminare. Astfel, acestea sunt ca şi inexistente pentru scopul ultim al practicii buddhiste. Repet, preceptele sunt ca şi inexistente pentru scopul ultim al practicii buddhiste, adică pentru atingerea Buddheităţii.

Însă cu toate acestea, citim în sutre şi în alte cărți buddhiste despre ele, aşa că nu putem afirma că au fost şterse din memoria scrisă sau colectivă. Citindu-le vedem cum Buddhaşii ar dori să ne comportăm, gândim şi vorbim, aşa că încercăm să ne ghidăm viaţa după ele cât de mult putem, însă această încercare nu mai constituie un merit sau o metodă de a avansa pe calea către Iluminare. Motivul este că posibilitatea şi capacitățile noastre de a respecta preceptele la modul perfect, în litera şi spiritul lor, sunt ca şi inexistente. Jodo Shinshu susține că mințile şi mediul ființelor care trăiesc în această epocă depărtată de prezența fizică a lui Shakyamuni sunt atât de pervertite încât nu au cum să avanseze către Buddheitate folosind diferite metode de a se îmbunătăți pe sine însuşi până când într-o zi, puritatea, înțelepciunea şi compasiunea perfectă sunt obținute.

Aşadar, putem spune că Jodo Shinshu nu crede în capacitățile spirituale ale ființelor neiluminate. Tot ceea ce îndeplinesc aceste ființe în cele trei moduri de acțiune[34] este otrăvit de ignoranță şi egoism, aşa că nu pot fi numite fapte bune şi curate, folositoare în atingerea Buddheității.

Ataşamentul față de aşa zisa noastră bunătate este o altă iluzie printre multele pe care le moştenim din trecutul fără de început.

---

[34] Cu gândul, fapta şi cuvântul.

Acestea fiind zise, te rog din nou, să nu înțelegi greşit învățătura tradiției noastre:

- -Jodo Shinshu nu încurajează imoralitatea, iresponsabilitatea sau lenevia
- -Adepții acestei şcoli să facă tot ce le stă în putință pentru a duce o viață pe baza principiilor buddhiste cuprinse în precepte
- -Jodo Shinshu afirmă doar că Iluminarea vine prin intermediul lui Buddha Amida şi că nu este obținută prin acțiunile ființelor neiluminate
- -Jodo Shinshu crede că numai Buddhaşii au adevărate merite şi virtuți care pot fi împărtăşite cu ceilalți

Pe scurt, fă tot ce poți în viața de fiecare zi pentru a trăi în conformitate cu preceptele, însă bazează-te numai pe Amida pentru atingerea Buddheității.

## Efectul este similar cu cauza – calea puterii personale şi calea Tărâmului Pur

Efectul este similar cu cauza, de aceea atunci când cauza şi originea practicii este personalitatea ta iluzorie, efectul este de asemenea, iluzoriu. În mod similar, când cauza şi originea practicii tale este Buddha Amida, efectul este întotdeauna Iluminarea şi Buddheitatea.

Când te bazezi pe puterea ta personală, apar diferite obstacole. Acestea sunt de două tipuri:

1. obstacole interne cauzate de propriile stări mentale, ataşamente, iluzii şi patimi oarbe
2. obstacole externe cauzate de Mara[35] şi diferite spirite care încearcă să îl oprească pe practicant de la atingerea scopului final.

Datorită acestor două tipuri de obstacole, pot apărea false realizări spirituale. Acestea sunt atât de intense încât în mintea practicantului şi a celor din jurul lui ele pot părea adevărate.

Puteri supranaturale şi diverse viziuni sunt în stare să îl devieze de la calea corectă.

Nici nu ne putem imagina cât de uşor este să cădem în capcana acestor false puteri şi false realizări!

**Calea Înțelepților sau a puterii personale şi calea Tărâmului Pur sunt două porți distincte de pătrundere în Buddheitatea supremă sau Nirvana.** Ele îşi au propriile lor mecanisme de funcționare. Ceea ce presupune una din ele nu se aplică celeilalte şi viceversa. Din acest motiv, nu ar trebui gândite şi tratate împreună.

---

[35] Mara este un demon celest căruia îi place să se joace cu mințile practicanților şi să le distragă atenția, oferindu-le adeseori senzația de falsă împlinire spirituală şi oprindu-i astfel de la atingerea adevăratei Eliberări sau a Buddheității supreme. El a încercat de asemenea, să îl amăgească pe Shakyamuni înainte de a deveni un Buddha.

În buddhismul Zen, spre exemplu, se vorbeşte uneori despre „uciderea lui Buddha”, ceea ce înseamnă că dacă în timpul meditației apare o imagine a lui Buddha, aceasta poate fi falsă şi un obstacol în calea unei realizări spirituale autentice. De ce?

Pentru că în Zen şi alte forme similare de buddhism te bazezi pe vacuitate sau natura ultimă a lucrurilor, pe Dharmakaya de dincolo de formă. Aşadar, ceea ce apare în mintea ta poate fi înşelător şi sugerează ataşamentul față de forme. De asemenea, pentru că în toate metodele căii Înțelepților te bazezi pe propriile tale eforturi şi pe puterea ta de a medita, diverşi demoni sau maraşi pot lua înfățişarea falsă a unor Buddha pentru a te înşela. Aşadar, când asemenea viziuni sau forme apar trebuie să le tratezi ca pe nişte produse ale propriei tale minți, să le laşi să treacă de la sine şi să mergi mai departe către atingerea Buddheității de dincolo de formă.

Din contră, pe calea Tărâmului Pur formele sunt binevenite, noi fiind ghidați de Buddha Amida în manifestarea sa transcedentă (Sambhogakaya). Nu ne bazăm direct pe natura ultimă de Buddha, ci mergem pe un drum indirect spre Buddheitate, prin nembutsul credinței şi naşterea în Tărâmul Pur.

În cazul nostru, pentru că ne încredem exclusiv în Amida şi toate realizările spirituale vin de la el, nu suntem în pericol de a fi înşelați sau influențați de obstacole interne sau externe. De asemenea, dacă unele viziuni apar, ele sunt adevărate, pentru că efectul este similar cu cauza. Deoarece ne bazăm pe Amida (cauza) iar nu pe noi înşine, rezultatul (efectul) este o manifestare a lui Amida, nu a minții noastre neiluminate. Astfel, ceea ce poate fi un obstacol pe calea Înțelepților, este un ajutor pe calea Tărâmului Pur.

Vă rog aşadar, să nu aveți nici o teamă dacă intrați pe poarta Tărâmului Pur a credinței în Buddha Amida. Sunteți în siguranță din momentul în care ați făcut primul pas pe această cale. Nimic nu vă poate răni şi nimic nu vă poate opri de la atingerea naşterii în Tărâmul Pur şi a Buddheității ultime. Dacă shinjin (credința) a fost primit în inima voastră, toate acestea vor veni în mod natural.

Scopul ambelor porți Dharma este acelaşi: Buddheitatea supremă şi Nirvana[36], ambele fiind propovăduite de Shakyamuni (Buddha istoric). Când adepții căii puterii personale şi ai Tărâmului Pur devin Buddhaşi, ei se trezesc în aceeaşi natură ultimă de Buddha care este dincolo de orice formă şi culoare, însă până atunci nu ar trebui să interpreteze greşit înțelesul şi caracteristicile acestor două porți Dharma diferite.

Calea Tărâmului Pur a credinței exclusive în Buddha Amida nu ar trebui judecată pe baza criteriilor căii puterii personale. Mai mult decât atât, ea nu ar trebui schimbată sau predată în aşa fel încât să fie acomodată cu aceasta. Este îngrijorător faptul că în zilele noastre unii încearcă transformarea simplei şi devoționalei şcoli Jodo Shinshu într-o învățătură cât mai Zen pentru a putea fi acceptată, zic ei, de practicantul modern care nu este pregătit să „guste" credința în Buddhaşi transcedentali.

Un adept Jodo Shinshu să nu ceară niciodată sfaturi în chestiuni legate de atingerea Buddheității de la maeştri şi învățători care predau calea Zen, Theravada sau alte metode ce implică într-un fel sau altul bazarea pe puterea personală, pentru că asta ar crea mare confuzie în mintea sa[37]. Amestecul celor două porți Dharma diferite la nivelul la care suntem noi acum de ființe neiluminate este extrem de periculos şi constituie un obstacol pe cale. Numai un Buddha care a transcens toate metodele şi este liber de orice iluzie se poate juca cu diferite practici şi să le înțeleagă pe deplin, însă ființele neiluminate nu ar trebui să imite comportamentul Buddhaşilor cât încă nu au devenit ele însele Buddhaşi. La nivelul nostru de acum nu putem înțelege cu

---

[36] Şi totuşi, în conformitate cu Shinran Shonin şi învățătura şcolii Jodo Shinshu, numai calea Tărâmului Pur rămâne valabilă şi efectivă în această ultimă epocă a Dharmei când capacitățile ființelor sunt extrem de scăzute.
[37] De asemenea, a practica diferite metode de meditație precum Zazen, Vipassana, etc, cu scopul de a atinge Iluminarea, anihilează efectul căii Tărâmului Pur. Însă practicarea acestor tehnici pentru calmarea minții în viața de fiecare zi, din plăcere sau alte motive personale în timp ce ne bazăm exclusiv pe Amida pentru atingerea Iluminării în Tărâmul Pur nu constituie o abatere.

adevărat „unitatea tuturor lucrurilor”, indiferent cât de mult am citi despre asta, de aceea să rămânem smeriți şi să acceptăm viziunea dualistă a celui care salvează, adică Buddha Amida şi a celor salvați care au credință în el. Asta este tot ceea ce avem nevoie noi, oamenii obişnuiți, prinşi în suferința naşterii şi a morții.

## A intra pe Calea Jodo Shinshu

A intra pe Calea buddhistă Jodo Shinshu este ca şi cum te înscrii la Alcoolicii Anonimi şi recunoşti: „Salut, sunt Adrian şi sunt alcoolic."

Jodo Shinshu nu afirmă nimic de genul: „sunt Adrian şi pot deveni un Buddha", ci „sunt Adrian şi sunt plin de iluzii şi patimi oarbe, incapabil de a mă vindeca pe mine însumi."

În timp ce în alte şcoli buddhiste o chestiune fundamentală este recunoaşterea posibilității oricărei ființe de a deveni un Buddha în această viață, asemenea exemplului dat de Shakyamuni, calea Jodo Shinshu începe cu sentimentul eşecului. Când eşti sută la sută convins de faptul că nu poți atinge Buddheitatea sau Iluminarea supremă în această viață, atunci eşti pregătit pentru Jodo Shinshu. Însă atât timp cât încă mai există în mintea ta cel mai mic gând legat de merite personale, genul „şi totuşi probabil că pot", nu ai cum să vezi şi să intri pe poarta Dharma a naşterii în Tărâmul Pur. Acest Tărâm Pur este asemenea unei țări în care toată lumea poate emigra fără nici cea mai mică cerință: nici un fel de vize ori capacități speciale; absolut nimic, doar credința totală în Puterea salvatoare a lui Buddha Amida.

Shinran Shonin, fondatorul Jodo Shinshu, spunea:

*„Aceasta este Calea practicii uşoare, posibil de urmat de cei cu capacități inferioare; este învățătura care nu face nici o distincție între buni şi răi."*

Aşadar, atenție, sangha (comunitatea) Jodo Shinshu este un fel de „club al idioților" sau al alcoolicilor anonimi, în comparație cu buddhiştii de treabă, virtuoşi, mereu calmi şi gata oricând să devină Iluminați sau asemenea lui însuşi Buddha Shakyamuni. Dacă răsfoiți această carte sperând să găsiți citate interesante despre detaşare ori cât de capabili sunt oamenii de bunătate, virtute şi orice gen de realizări spirituale, atunci nu acesta este locul potrivit. Dacă însă vă recunoaşteți din ce în ce mai mult printre „alcoolicii spirituali", adică aceia nebăgați în seamă de nici o metodă sau practică „serioasă" ce

duce la perfecțiune aici şi acum, în mijlocul mizeriei şi suferințelor de tot felul, atunci scrierile mele vă vor fi de folos iar eu vă urez din inimă un călduros „bine ați venit în clubul nostru!.”

Repet, Jodo Shinshu începe cu sentimentul eşecului…..

## Miracolul Jodo Shinshu

*„Hokyo-bo i-a spus lui Rennyo Shonin*[38]*: Myogo (Namo Amida Butsu scris în caractere chinezeşti) pictat de tine a fost distrus de foc dar s-a transformat în şase Buddha. Este extraordinar!*

*Shonin a răspuns: Nu este aici nimic deosebit. Faptul că un Buddha (reprezentat de Nume) devine un Buddha, nu este ceva extraordinar. Ceea ce este cu adevărat extraordinar e că un om plin de patimi oarbe devine un Buddha odată cu trezirea pentru prima oară a încrederii*[39] *în Amida.*"[40]

Dacă auziți că un Buddha sau un sfânt a făcut anumite miracole, probabil vă minunați şi doriți să vedeți acel miracol voi înşivă, însă întotdeauna veți gândi, asta dacă sunteți persoane religioase, că este natural pentru astfel de ființe deosebite să înfăptuiască miracole.

Însă, a auzi că tu, un om obişnuit, cu ataşamente puternice şi patimi oarbe, cele mai multe dintre ele cunoscute doar ție însuți şi ascunse cu ruşine în adâncul inimii tale, acolo unde nimeni nu le poate vedea … adică tu cititorul acestor rânduri sau al diferitelor cărți şi site-uri interesante despre spiritualitate, un om căruia îi place să citească despre buddhism, realitatea ultimă sau natura de Buddha şi despre exemplele virtuoase ale Maeştrilor din trecut dar neputând niciodată să fi ca ei imaginează-ți că tu vei deveni un Buddha şi nu îți vei mai purta mizeria şi ignoranța în altă viață!

Stai acolo timp de multe ore, navigând pe internet, citind o mulțime de învățături bune şi citate buddhiste interesante, însă neputând niciodată să le pui în practică 24 de ore din 24. Din când în când mai

---

[38] Rennyo Shonin (1415-1499) a fost al optulea descendent al lui Shinran şi patriarh (Monshu) al Hongwanji, templul mamă al şcolii Jodo Shinshu.

[39] În conformitate cu învățătura Jodo Shinshu, cel care se încrede în Amida intră în chiar acel moment în stadiul de non-retrogresiune sau stadiul celor asigurați de Nirvana şi devine un Buddha în momentul morții, când se naşte în Tărâmul Pur.

[40] Fragment din „Astfel am auzit de la Rennyo Shonin – Rennyo Shonnin Goichidaiki Kikigaki", în curs de traducere în limba română.

practici şi tu câte ceva din asta, câte ceva din ailaltă, nişte zazen[41], puțină yoga, ceva relaxare sau vipassana[42], etc şi apoi te întorci la internet sau diferite cărți pentru a citi despre realizările spirituale ale celorlalți. Citeşti toate acele pagini şi încerci să practici cutare sau cutare lucru, însă până la urmă te întorci la adevărata realitate personală, mizeria de fiecare zi a viețuirii cu propriul tău ego şi egoul celorlalți. Tu cel care te recunoşti în această descriere, imaginează-ți că vei deveni un Buddha! Iar pentru a deveni un Buddha, nu ai nevoie de nimic altceva decât să te încrezi in Amida!

Când am auzit pentru prima oară despre promisiunea lui Amida, că oamenii obişnuiți vor deveni Buddha prin credința în el, am fost uimit şi nu îmi venea să cred, precum atunci când vezi pe cineva de pe altă planetă.

Curând însă, după ce am realizat că este adevărat şi nu doar o parabolă ezoterică ce ar conține vre-un înțeles ascuns, mi-am zis mie însumi „ce mai aştept?” Pentru prima oară am simțit că buddhismul mi se adresează personal şi nu doar unor supermeni, genul de oameni mereu calmi şi înțelepți despre care citeşti în cărțile vechi. De atunci, ori de câte ori îmi aduc aminte de Legământul lui Amida, ce spune că toti aceia care se încred în el şi recită Numele lui vor deveni Buddha, şi realizând că eu însumi voi deveni un Buddha, simt că nu există un miracol mai mare.

Zuiken Sensei a spus:

*„Fără să fiu împiedicat de karma rea,*
*mă voi naşte în Tărâmul Pur*
*doar prin credința în Calea Puterii Legământului.*
*Aceasta este minunea minunilor.”*

*„Atingem Nirvana fără să distrugem patimile oarbe.” (Shoshinge)*
*Nu este oare cel mai minunat lucru din lume?*
*Aceste cuvinte ne fac să savurăm din toată inima noastră*

---

[41] Meditație Zen.
[42] Meditație din buddhismul Theravada.

*minunea Puterii Legământului Principal.”*

## Să nu aveți răbdare!

În ceea ce mă priveşte, nu sunt mulțumit de nici o practică buddhistă care nu îmi oferă o evadare imediată din naştere şi moarte. De aceea mă bazez pe Amida, pentru că sunt grăbit să devin un Buddha.

Ştiu că unii practicanți virtuoşi ar putea interpreta graba mea ca pe o lene în ceea ce priveşte efortul spiritual şi o lipsă de răbdare. Însă când contemplu profund şansă rară de a mă naşte în trup de om şi cât de uşor este să cad în zonele de jos ale existenței[43], când văd că încă din această viață gânduri precum cele ale animalelor, spiritelor flămânde şi locuitorilor iadurilor apar adesea în mintea mea şi în mințile celorlalți, simt că nu mai vreau să risc nimic. A avea răbdare pe orice cale spirituală unde puterea personală contează, nu este deloc o virtute ci o iluzie. Înseamnă a nu realiza adevăratele tale capacități şi ale ființelor ce trăiesc în această epocă ultimă a Dharmei, precum şi ce înseamnă a deveni un Buddha sau un Eliberat în viață. Înseamnă a nu conştientiza puterea energiilor karmice inconştiente ce vin din trecutul fără de început, din eoni de îmbătare cu otrava ignoranței şi a faptelor rele. Înseamnă a nu conştientiza fragilitatea acestei vieți şi posibilitatea ca moartea să vină la ore neanunțate şi să te prindă nepregătit sau cel puțin, încă neintrat într-un stadiu de unde să nu mai poți cădea înapoi.

Ce răbdare să am când mă confrunt cu toate aceste pericole? Când contemplu mizeria acestei lumi şi propriul meu întuneric interior, ce răbdare să mai am cu mine însumi?

Când observ starea mentală a celor apropiați mie care nici măcar nu citesc o singură carte buddhistă dar să mai şi practice câte ceva, inconştienți că există o cale de evadare din naştere şi moarte, de fapt, nici măcar dorindu-şi să scape din naştere şi moarte; când îmi pun întrebarea unde se vor duce aceştia după ce viața actuală se va sfârşi, îngrijorându-mă în acelaşi timp că eu însumi aş putea rătăci din nou

[43] Naşterea ca animal, spirit flămând sau locuitor al iadurilor.

în samsara (naştere şi moarte) tot neiluminat şi ne-liber, incapabil să îi ajut, cum aş putea să am răbdare?

Unde se va naşte după moarte tatăl meu sau prietenii mei care nu îşi pun deloc sau destul de rar întrebări existențiale? Unde se vor duce mama sau iubita mea? Unde sunt acum bunicii mei? Ce pot face pentru ei?

Unde se vor duce scumpii mei prieteni necuvântători, conduşi de puterea karmei lor; unde va renaşte Rocky, credinciosul meu prieten, pierdut încă din această viață, sau alții asemenea lui născuți acum în formă animală ...

Dacă îți iubeşti copiii, soția, soțul, părinții, bunicii sau prietenii, cred că ar trebui să te întrebi ce poți face cu adevărat pentru ei şi cum îi poți ajuta dacă nu devii un Buddha, posesor al înțelepciunii infinite şi al capacității de a-i ghida spre propria lor salvare.

Cu adevărat, nu numai pentru tine însuți ar trebui să urmezi calea buddhistă ci pentru salvarea tuturor ființelor, mai ales a celor pe care îi iubeşti în această viață.

Aşadar, crezi că îți poți permite să fi nesigur în ceea ce priveşte Iluminarea ta, să aştepți multe vieți până când probabil vei atinge ceva, cine ştie când? Îți permiți riscul de a-i pierde din nou sau pentru totdeauna, în naştere şi moarte, pe cei pe care îi iubeşti? Cât de mult îți pasă de ei şi ce faci cu adevărat pentru ei? Ce este mai important, susținerea pe care le-o oferi în viața aceasta când nici măcar nu şti ce este bine sau rău, ori darul libertății, al eliberării din suferința naşterilor şi morților repetate?

Cum ai putea să îi ajuți pe ceilalți dacă nu ai devenit tu însuți un Buddha şi cum ai putea deveni un Buddha bazându-te pe tine însuți? Aceasta este cea mai importantă întrebare. Dacă nu ai atins Buddheitatea acum, în această viață, când crezi că o vei atinge?

Te rog, trezeşte-te din visul acestei autosatisfacții periculoase! Egoul nu se poate depăşi pe sine însuşi prin nici un fel de metodă. Există multe false senzații spirituale şi multe Nirvana iluzorii când te

bazezi pe puterea personală iar timpul pare mereu suficient pentru a face de toate atât în plan material cât şi spiritual.

Dacă îți lipseşte sentimentul urgenței şi eşti răbdător în ceea ce priveşte naşterea şi moartea, atunci ai pierdut şi această şansă a vieții în trup de om. Fiecare zi în care nu ai devenit un Buddha este chiar ziua în care poți muri iar a muri ne-eliberat este mai periculos decât orice.

Lui Mara îi place să se joace cu mintea ta şi îți şopteşte adesea la ureche: „nu te teme, ai timp suficient, fii răbdător, doar bazează-te pe tine însuți şi fă încă un efort, uite aproape că ai ajuns ... gândeşte-te la câte experiențe spirituale minunate ai avut săptămâna asta...” până când într-o zi moartea vine neanunțată ca un hoț sau bădăran ce intră cu bocancii murdari în viața ta frumoasă şi mori acelaşi om, poate puțin mai bun, adică o minusculă picătură de apă într-un ocean de otravă şi iluzii, însă neiluminat şi ne-liber, incapabil de a face ceva pentru tine şi ceilalți.

Mara va zâmbi cu siguranță, plin de satisfacție: „cât de mult îmi plac aceşti practicanți virtuoşi...”

## Sinceritate

Pe una din laturile altarului principal din Hondo (sala de practică) a Tariki Dojo Craiova, se află o ramă ce conține cuvintele Legământului Principal al lui Buddha Amida pentru ca toți cei ce intră acolo să le vadă imediat:

*„Dacă după ce voi atinge Buddheitatea, ființele sensibile din cele zece direcții care se încred în mine cu o minte sinceră şi aspiră să se nască în Tărâmul meu, rostind Numele (Namo Amida Butsu) meu chiar şi numai de zece ori, nu se vor naşte acolo, fie ca eu să nu ating cea mai înaltă Iluminare*[44]*."*

Motivul pentru care am procedat astfel este că în tradiția noastră acest legământ este cel mai important lucru. El a fost făcut în mod special pentru ființele ignorante care sunt incapabile să se elibereze prin ele însele din naştere şi moarte. Cine are însă curajul să se recunoască pe sine însuşi ca fiind ignorant? Nu este acesta unul dintre cele mai dificile lucruri?

Depinde numai de voi să decideți. Dacă sunteți sinceri cu voi înşivă atunci veți şti cu siguranță care este stadiul la care vă aflați. Pentru adevărații căutători spirituali, adică cei care iau în serios chestiunea de cea mai mare importanță a naşterii şi a morții, stadiul la care se află este cel mai important lucru: „Ce s-ar întâmpla dacă aş muri mâine sau chiar azi?", „În ce stare m-ar găsi moartea?", „Oare ce am realizat până acum este suficient pentru a atinge Iluminarea ori pentru a nu mai cădea niciodată în sferele de jos ale existenței?"

[44] *„ fie ca eu să nu ating perfecta Iluminare"* – expresie ce apare în toate legămintele lui Buddha Amida. În prima parte a oricărui Legământ, Bodhisattva Dharmakara, cel care va deveni ulterior Buddha Amida, promite cutare sau cutare lucru legat de salvarea ființelor, Numele Lui, Tărâmul lui Pur, etc iar la finalul promisiunii spune că dacă nu se va ține de cuvânt, atunci înseamnă că nu merită să fie un Buddha. Ceva de genul „să nu îmi spuneți mie 'Buddha Amida', dacă nu voi face astfel." El leagă atingerea propriei Buddheități (Iluminări) de salvarea tuturor ființelor, manifestată în împlinirea promisiunilor/legămintelor sale. Numai pentru a salva toate ființele prin aceste legăminte are un sens Iluminarea lui, nu altfel.

Toți adepții Mahayana sunt îndemnați să atingă cel puțin stadiul în care pot fi siguri că nu vor mai cădea niciodată, acel aşa zis stadiu al non-retrogresiunii. Nenumărate sunt exemplele din scrierile sacre în care se menționează cât de greu este de atins acest stadiu prin eforturi bazate pe puterea personală. Oare suntem noi înşine asemenea marilor eroi, Buddha sau Bodhisattva, care timp de mii de kalpa[45] s-au dedicat eliberării tuturor ființelor?

În ceea ce mă priveşte, eu nu cred deloc aşa ceva despre mine.

Depinde numai de voi să decideți, să recunoaşteți cine sunteți cu adevărat.

Dacă credeți despre voi înşivă că puteți atinge în această viață aceeaşi Iluminare precum Shakyamuni, că puteți, aşa cum zicea Shinran, să manifestați *„diverse corpuri ale acomodării, să posedați cele treizeci şi două de caracteristici şi cele optzeci de semne ale lui Buddha şi să propovăduiți Dharma asemenea lui”* sau că ați atins prin voi înşivă stadiul în care nu veți mai cădea înapoi de pe drumul către Iluminare, fiind asemenea viitorilor Buddha, atunci cu siguranță nu aveți nevoie de Legământul Principal.

*„A te curăța de patimile oarbe înseamnă a deveni un Buddha iar pentru cel care este deja un Buddha, Legământul provenit din contemplația profundă timp de cinci kalpa nu mai are nici un rost”,* spune Shinran.

Dar sunteți voi siguri că nu mai aveți deloc patimi oarbe? Şi totuşi, câți oameni afirmă cu uşurință, „sunt un om bun, nu am omorât niciodată pe nimeni, de ce nu aş merita să ating chiar şi Iluminarea?” Nu mai este într-adevăr nimic de zis celor care fac această afirmație.

Uităm însă că nici măcar un mic fir de praf nu poate pluti pe suprafața oceanului ci este tras la fund de greutatea sa. Atât timp cât cea mai mică urmă de ignoranță, furie şi lăcomie sălăşluieşte încă în inima noastră, pericolul afundării din nou în oceanul naşterii şi al morții nu a fost înlăturat. Orice avansare sau ridicare este relativă şi se poate transforma oricând în cădere. Este binecunoscut în buddhism

[45] Perioadă de timp incomparabil de lungă.

exemplul multor sfinți care deşi atinseseră niveluri înalte de dezvoltare spirituală au pierdut totul printr-un singur gând sau faptă necugetată. Ar trebui să ne dea de gândit acest lucru. În samsara totul este trecător şi schimbător, chiar şi aşa zisele noastre realizări spirituale, pentru că până când Nirvana ultimă ori cel puțin stadiul de non-retrogresiune nu este atins, totul, absolut totul, este relativ şi nesigur. Cu toate acestea, mulți oameni îşi trăiesc viața degeaba, neluând în seamă acest adevăr profund, crezând în permanență despre ei că sunt cum nu se poate mai bine, siguri pe nesigurele lor virtuți şi realizări, într-o lume nesigură şi plină de amăgiri.

Nici nu mă mir că un om precum Shinran care îşi recunoaşte limitele şi afirmă: *„pentru o ființă ignorantă şi plină de patimi oarbe din această lume trecătoare – această casă arzând – toate lucrurile, fără nici o excepție, sunt false şi lipsite de conținut, neadevărate şi nesincere”*, este prea incomod şi greu de acceptat de cei căzuți în capcana egoului şi care au întotdeauna opinii bune despre ei înşişi. Departe de a fi o tortură autoimpusă, smerenia este un mod sincer de a te privi pe tine însuți aşa cum eşti cu adevărat şi a acționa în conformitate cu aceasta.

Legământul Principal al lui Buddha Amida te ia de acolo de unde eşti, nu de unde ar trebui să fii. El este asemenea unui doctor care salvează de la moarte un pacient incurabil, pentru care moartea fiind atât de aproape nu mai este timp de sfaturi şi reproşuri despre ce şi cum ar fi trebuit acționat în trecut. Când un om este în pericol să se înece, salvatorul nu îi reproşează de ce nu a învățat până atunci să înoate şi în nici un caz nu îi va cere să învețe pe loc. Tot ceea ce omul aflat în pericol de înec trebuie să facă este să se lase scos din apă de salvator. Tot ceea ce noi mai avem de făcut în situația nesigură şi periculoasă în care ne aflăm este să ne lăsăm salvați de Compasiunea lui Buddha Amida, exprimată prin Legământul său Principal.

*„Doar spune nembutsu şi fii salvat de Amida, nimic altceva nu mai este necesar”*, zice Shinran. „Prea simplu, mult prea simplu, nu are cum să fie adevărat”, vor răspunde mulți. Însă ceea ce aceşti oameni

pierd din vedere este tocmai faptul că lucrurile esențiale sunt întotdeauna simple şi că numai mintea lor este complicată.

„Vino aşa cum eşti” spune Buddha, însă cine poate să vină pur şi simplu aşa cum este? Câți dintre noi nu rămânem oare cu ochii căscați în viitorul ideal pe care ni-l imaginăm despre noi înşine şi nu vedem rahatul în care ne aflăm? Până să vii aşa cum eşti trebuie mai întâi să te priveşti pe tine aşa cum eşti, iar acesta este unul dintre cele mai grele lucruri cu putință. Este aşa de greu să recunoşti că ai nevoie de ajutor şi că nu eşti atât de măreț pe cât te credeai! Nu degeaba Honen, Maestrul lui Shinran, obişnuia să spună despre cei prea plini de ei înşişi şi de cunoştințele lor: *„Cu adevărat mă îndoiesc de naşterea lor în Tărâmul Pur. Mi-l aduc însă aminte zâmbind şi spunând, în timp ce privea oamenii smeriți şi fără nici o pretenție intelectuală venind să îl viziteze: ‚Fără nici o îndoială că Naşterea lor (în Tărâmul Pur) este asigurată’.”*

Trebuie să vă priviți foarte sincer pe voi înşivă şi să ştiți clar unde vă aflați iar dacă ați ajuns la concluzia redată în îndemnul lui Shan-tao – *„Priveşte-te pe tine însuți ca pe o ființă ignorantă şi posesoare a unei karme negative, prinsă în naştere şi moarte, mereu afundându-se şi mereu rătăcind în lumea transmigrației de nenumărate kalpa şi neavând nici o condiție prin care ar putea ajunge la Eliberare”* – atunci refugiați-vă imediat în Buddha Amida şi lăsați-i lui toată povara karmei voastre negative. Doar în acest fel, lotusul Iluminării va putea înflori în nămolul unor ființe precum noi înşine, un loc nebănuit de cei prea preocupați de „realizările” lor, însă uşor de atins de lumina fără de oprelişti a lui Tathagata.

## Credința e simplă, nimic special

Am observat că unii practicanți din alte tradiții ori cu experiență în diferite şcoli buddhiste, care mai discută cu mine despre Jodo Shinshu, percep shinjinul (credința în Buddha Amida) ca pe o stare anume, cumva specială, care trebuie atinsă. Probabil că această tendință provine din practicile cu care sunt deja obişnuiți în şcoala din care fac parte, unde trebuie atins cutare sau cutare lucru, simțit sau vizualizat ceva anume, etc.

Însă shinjinul este diferit. Nu presupune nici o stare specială a minții, nimic deosebit de simțit sau experimentat, ci este pur şi simplu a te încrede în Buddha Amida. Mă bazez pe Buddha Amida pentru atingerea Buddheității (Iluminării supreme) în Tărâmul său Pur.

Nici o stare specială nu este necesară, deşi adeptul poate avea un sentiment de uşurare, ca şi cum i s-ar lua o povară de pe umeri, în sensul că nu mai este nevoit să se bazeze pe el însuşi pentru a deveni un Buddha. Povara propriei eliberări este cărată de Buddha numit Amida, de Cel ce deja a parcurs tot drumul înaintea lui şi pentru el.

Poți fi bucuros atunci când te încrezi pentru prima oară în Amida însă asta nu înseamnă că oră de oră, clipă de clipă, te vei gândi la Amida sau vei experimenta o bucurie perpetuă. Viața noastră este în aşa fel încât putem fi mai întotdeauna doborâți de probleme şi griji zilnice. Este ok, pur şi simplu este ok să fim aşa. Nu trebuie să țopăim de bucurie mereu pentru că suntem salvați de Amida, însă cu toate acestea, salvarea lui Amida este prezentă, la fel cum este şi simpla credință în el.

După primul moment în care experimentezi credința în Buddha Amida, aceasta devine precum o respirație, în sensul că nu o simți mereu datorită vieții zilnice de om neiluminat, însă ea rămâne acolo, prezentă în inima ta. Ați observat că nu întotdeauna devenim conştienți de faptul că respirăm, dar asta nu înseamnă că respirația nu mai există, altfel am muri. Însă uneori, în prospețimea unei dimineți sau în aerul curat de munte ori în clipele grele de efort sau probleme

de sănătate, percepem din nou respirația. La fel, suntem îngropați până la gât în problemele cotidiene şi uităm Dharma, însă apoi ne amintim şi iar recităm nembutsu, aducându-ne aminte de Buddha Amida în care avem credință şi care ne salvează din naştere şi moarte.

Pe calea Jodo Shinshu suntem relaxați, deoarece nu avem nevoie de stări speciale ale minții, nu trebuie să fim altfel decât suntem în viața de zi cu zi, adică prinşi mereu în ataşamente de tot felul, nu trebuie să fim înțelepți…. pe scurt, nu trebuie să fim decât exact aşa cum suntem. Iar Amida face TOTUL.

Noi însă ce facem, ne-am putea întreba.

Nimic!

Şi ce ar putea de fapt, nişte oameni obişnuiți ca noi, să facem cu adevărat în afară de a ne încrede în el şi a recita Numele lui? Iar această recitare este expresia credinței.

Refugierea în Amida, credința în Amida, recitarea Numelui său are efect nu datorită nouă, adică vreunei stări speciale pe care o aducem cu noi, ci datorită lui Amida. Credința în Amida este credința în Amida, nu credința în noi înşine. Este credința în Altul, în Cel ce este deja Buddha şi care a promis că va salva toți distruşii, terminații, incapabilii, oamenii obişnuiți şi fără nici un merit.

Repet, nu vă gândiți la ceva special în ceea ce priveşte credința. Să nu aveți senzația că ceva trebuie să se întâmple cu voi după ce vă încredeți în Amida, spre exemplu, faptul că veți fi mai calmi, mai buni, mai înțelepți, etc. Jodo Shinshu nu este pentru cei care au astfel de aşteptări.

Cineva îmi spunea că nu are somn şi face eforturi să atingă shinjin. I-am zis: „relaxează-te, shinjinul este doar a te baza pe Amida; nu te stresa, încrede-te în Amida. Renunță la ideea că trebuie să simți ori să creezi ceva special.”

La urma urmei, suntem oameni obişnuiți, ce naiba tot vrem să simțim special? Este aiurea să umblăm după ori să aşteptăm ceva special. Shinjinul, cel mai important lucru în Jodo Shinshu, este doar a te baza exclusiv pe Amida în atingerea propriei Iluminări.

În momentul morții şi al naşterii în Tărâmul Pur ori sfera de influență a lui Amida, veți deveni şi voi Buddhaşi, însă până atunci, relaxați-vă şi rămâneți aşa cum sunteți – adică oameni obişnuiți. Totul este ok.

## Nembutsul credinței şi al recunoştinței

Vorbim adeseori în tradiția noastră despre nembutsu ca fiind expresia recunoştinței pentru faptul că suntem asigurați de naşterea în Tărâmul Pur.

Este corect iar Maestrul Rennyo a accentuat în mod special acest aspect în Scrisorile sale pentru a preveni înțelegerea greşită conform căreia nembutsu ar fi o altă practică bazată pe puterea personală, spre exemplu, cu cât mai des ori mai bine recităm Numele, cu atât mai multe şanse avem să ne naştem în Tărâmul Pur.

Însă în acelaşi timp cu exprimarea recunoştinței, nembutsu este şi expresia credinței, acest lucru Maestrul Rennyo explicându-l în cuvinte de genul: *„recitarea Numelui ce apare din credința adevărată*” în Rennyo Shonin Goichidaiki Kikigaki.

Ambele aspecte, nembutsu ca expresie a recunoştinței şi nembutsu ca expresie a credinței apar atât în textele lui Rennyo cât şi ale lui Shinran.

*„Namo”* din *„Namo Amida Butsu,”* înseamnă *„omagiu/slavă lui*”, ceea ce exprimă recunoştința, dar şi *„mă refugiez în”,* ceea ce exprimă credința (shinjin).

Este logic faptul că din moment ce cred în Buddha Amida, fiind convins că Legământul său Principal este adevărat şi demn de încredere, voi simți şi recunoştință. Acesta este motivul pentru care întotdeauna explic nembutsu ca expresia naturală a credinței şi recunoştinței.

Este natural pentru că nu este impus de voința sau puterea mea şi nici creat de mine însumi. Este natural pentru că în realitate atât credința (shinjin), cât şi rostirea Numelui (nembutsu) vin de la Amida[46].

Este chemarea mamei noastre, Amida Buddha, căreia noi, copii ei pierduți pe străzile periculoase ale samsarei, îi răspundem imediat. Datorită puterii de chemare a mamei şi a iubirii ei, copilul este capabil să răspundă: Namo Amida Bu, Namo Amida Bu.

---

[46] Vezi şi capitolul „Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră” din această carte.

Există însă şi o altă problemă în legătură cu nembutsu care dă unora dureri de cap.

Câteodată spunem nembutsu mai des iar altă dată mai rar. Nu există însă nici o problemă. Nu vă faceți griji. Numărul nu este important.

Credința nu creşte sau descreşte pentru că recităm Numele mai mult sau mai puțin, la fel cum recunoştința pentru mama noastră fizică nu creşte sau descreşte pentru că spunem „te iubesc, mulțumesc pentru tot" mai des ori mai rar.

Recunoştința şi credința în mama ta este acolo, în inima ta, indiferent de câte ori o exprimi verbal sau mental.

Dacă îmi permiteți o altă comparație pe care am mai folosit-o odată – nu întotdeauna suntem conştienți de respirație, însă asta nu înseamnă că ea nu există. Uneori o simțim mai bine când, spre exemplu, suntem fascinați de aerul curat al muntelui sau al unei dimineți frumoase, în timp ce alteori suntem prea grăbiți şi ocupați în viața de fiecare zi pentru a ne concentra asupra ei.

Dar respirația este şi a fost mereu acolo, de când te-ai născut, fiind parte din tine, doar că nu o exprimi conştient în fiecare minut.

Acelaşi lucru este valabil şi în cazul credinței şi al recitării Numelui. Credința este acolo, în interiorul tău, din clipa în care te-ai refugiat pentru prima oară în Amida şi ai renăscut ca un om credincios. Indiferent ce faci în viața de fiecare zi: mănânci, dormi, te duci la wc, eşti cu iubita sau iubitul tău, eşti fericit sau trist, treaz sau beat, credința este acolo şi nu poate fi distrusă (odată ce a fost primită) de nimic, nici măcar de cele mai grele patimi ale tale. Din când în când exprimi verbal sau în minte această credință şi recunoştință față de Amida, spunând: Namo Amida Bu, Namo Amida Bu ...

Aşadar, nu îți face griji pentru nimic, relaxează-te şi recită nembutsul credinței şi al recunoştinței de câte ori vrei. Amida nu ține evidența rostirilor tale.

## Cele trei Legăminte ale salvării în buddhismul Jodo Shinshu

Vorbind la modul general, practicile predate de Buddha Shakyamuni pot fi clasificate în două grupe:

1. practici meditative
2. practici non-meditative

Practicile meditative includ diferite tipuri de meditații şi vizualizări întâlnite în toate şcolile de buddhism de la Theravada şi Mahayana, până la Vajrayana esoterică.

Practicile non-meditative presupun recitarea sutrelor, respectarea preceptelor, abținerea de la rău şi îndeplinirea diferitelor fapte bune, etc.

Despre amândouă tipurile de practici se spune că dau naştere la merite sau energie karmică pozitivă care îl ajută pe practicant să atingă naşteri ori stări spirituale avansate. Meritele pot fi transferate sau direcționate de practicant spre diferite scopuri, inclusiv viitoarea sa Iluminare.

Însă Shinran se situează pe o poziție complet diferită, în conformitate cu care, fiind neiluminați sau ne-Buddha, nu putem avea merite adevărate. Aceasta este în mod special valabil în ultima epocă Dharma în care trăim acum. Numai un Buddha, în special Amida Buddha, pot avea adevărate virtuți, de aceea el a considerat că transferul de merit de la practicant spre atingerea Iluminării este inutil, menționând că de fapt, acest transfer are loc numai de la Amida către cei care au credință în el.

Aşadar, este foarte important să abandonăm orice gând legat de merite sau virtuți personale şi în loc de asta, să ne bazăm exclusiv pe Puterea salvatoare a lui Buddha Amida. Această încredere este descrisă în al Optsprezecelea Legământ, numit Legământul Principal. În el, Amida promite:

*„Dacă după ce voi atinge Buddheitatea, ființele sensibile din cele zece direcții care se încred în mine cu o minte sinceră şi aspiră să se*

*nască în Tărâmul meu, rostind Numele (Namo Amida Butsu) meu chiar şi numai de zece ori, nu se vor naşte acolo, fie ca eu să nu ating cea mai înaltă Iluminare.”*

Toate fiinţele care se încred în Amida, vor să se nască în Tărâmul său Pur şi rostesc Numele lui, se vor naşte acolo. Nimic altceva nu mai este necesar. Nici o menţiune legată de merite sau ceva pe care practicantul ar trebui să îl adauge la puterea lui Amida. Doar aspiraţi să vă naşteţi în Tărâmul Pur, încredeţi-vă în Amida şi recitaţi Numele lui. Aceste trei aspecte: 1. dorinţa de a se naşte în Tărâmul Pur, 2. credinţa şi 3. rostirea Numelui, sunt de fapt, trei manifestări ale aceluiaşi lucru – shinjin sau credinţa. Asta pentru că nu poate exista vre-o dorinţă de a se naşte în Tărâmul Pur sau o rostire a Numelui dacă adeptul nu crede în existenţa lui Buddha Amida şi în capacitatea acestuia de a ne face să ne naştem acolo. În consecinţă, dorim să mergem în Tărâmul Pur şi rostim Numele lui Amida pentru că ne încredem în puterea lui de a realiza Naşterea noastră.

Namo Amida Butsu înseamnă „mă refugiez în Buddha Amida” iar a te refugia înseamnă a avea credinţă. Rostirea Numelui (nembutsu) este expresia naturală a credinţei şi este identică cu aceasta. Nu poate exista un nembutsu autentic fără credinţă. Aşa stau lucrurile cu al Optsprezecelea Legământ.

Şi totuşi, nu toţi practicanţii sunt capabili să renunţe definitiv la ataşamentul faţă de puterea personală în atingerea naşterii în Tărâmul Pur. Ei nu se pot baza exclusiv pe Amida ci au senzaţia că există încă ceva ce ar trebui adăugat la Puterea lui pentru a merita să se nască în Tărâmul Pur. Astfel, rămân ataşaţi de ideea de merit chiar dacă se bazează în acelaşi timp pe Amida. Acest gen de credinţă, amestecată cu încrederea în propriile merite şi în puterea personală, nu rezonează cu al Optsprezecelea Legământ, însă nici aceşti oameni nu sunt abandonaţi de Amida.

În mod special pentru cei incapabili de a se baza exclusiv pe el, însă doresc să se nască în Tărâmul lui Pur, Amida a creat al Nouăsprezecelea şi al Douăzecelea Legământ:

*(19) Dacă, după ce voi atinge Buddheitatea, ființele sensibile din tărâmurile celor zece direcții, care aspiră să atingă Iluminarea, îndeplinesc diferite fapte merituoase şi îşi doresc sincer să se nască în tărâmul meu, nu mă vor vedea în momentul morții, apărând înaintea lor înconjurat de o mulțime de înțelepți, fie ca eu să nu ating perfecta Iluminare.*

*(20) Dacă, după ce voi atinge Buddheitatea, ființele sensibile din tărâmurile celor zece direcții, care auzindu-mi Numele, îşi concentrează gândurile asupra tărâmului meu, plantează rădăcinile virtuții şi îşi transferă cu sinceritate meritele către el, cu dorința de a se naşte acolo, nu li se va împlini această aspirație, fie ca eu să nu ating perfecta Iluminare.*

Amida afirmă în al Nouăsprezecelea Legământ că cei care fac fapte merituoase pentru a atinge Naşterea îl vor vedea în momentul morții înconjurat de mulți înțelepți, primindu-i în Tărâmul Pur. Faptele merituoase reprezintă îndeplinirea diferitelor tipuri de practici meditative şi non-meditative. Spre exemplu, ori de câte ori practică o vizualizare a lui Amida în conformitate cu Sutra Contemplației, când încearcă să respecte preceptele, fac o faptă bună precum salvarea vieții, abținerea de la carne, etc, cred că asta îi va ajuta să se nască în Tărâmul Pur şi că pot transfera meritele acumulate în urma acestor practici (meditative sau non-meditative) către viitoarea naştere acolo.

De obicei, adepții altor şcoli practică meditația sau respectă preceptele pentru a deveni Buddha în această viață, asemenea lui Shakyamuni, însă cei care se încred în al Nouăsprezecelea Legământ schimbă direcția (scopul) acestor practici meditative sau non-meditative către a deveni un Buddha în Tărâmul Pur al lui Amida. Aceasta este diferența dintre ei şi alți buddhişti, care îi face să intre în influența şi călăuzirea lui Buddha Amida.

Adepții celui de al Douăzecelea Legământ fac un pas înainte în Lumina lui Buddha Amida. Ei nu se opresc la practici meditative sau

non-meditative, ci dintre toate practicile aleg una singură – rostirea Numelui lui Amida.

Expresia „auzindu-mi Numele” din acest Legământ înseamnă că devin conştienți de Numele lui Amida şi îl rostesc mental şi verbal.

Concentrarea gândurilor asupra Tărâmului Pur şi dorința de a se naşte acolo se face acum prin recitarea Numelui. În Mica Sutră despre Buddha Amida (Amida-kyo), recitarea Numelui este numită rădăcina tuturor virtuților, deoarece dintre toate practicile buddhiste recomandate de Shakyamuni, recitarea Numelui este supremă. Aşadar, „a planta rădăcinile virtuților” menționată în al Douăzecelea Legământ înseamnă a recita exclusiv Numele lui Amida, a alege dintre toate practicile numai pe aceasta.

Asemenea celor ce urmează al Nouăsprezecelea Legământ, adepții celui de al Douăzecelea nu sunt liberi de îndoială, în sensul că nu se bazează exclusiv pe Puterea lui Amida pentru a se naşte în Tărâmul Pur ci cred că această recitare a Numelui este o virtute personală şi o practică ce depinde de capacitățile lor pentru a fi îndeplinită corect. De aceea, transferă meritele pe care cred că le-au acumulat printr-o bună recitare către naşterea în Tărâmul Pur. Ei încă depind de puterea lor personală iar credința nu este una absolută.

Observăm din aceste două legăminte, al Nouăsprezecelea şi al Douăzecelea, că cei care practică în conformitate cu ele se nasc de asemenea în Tărâmul Pur şi scapă definitiv din naştere şi moarte. Amida încheie în mod special formularea legămintelor cu promisiunea că cei care îndeplinesc cerințele lor se vor naşte cu siguranță în Tărâmul Pur, în caz contrar el nemeritând să fie numit Buddha – *„fie ca eu să nu ating perfecta Iluminare.”*

Dar dacă citim Sutra Contemplației vedem că printre cei care se nasc în Tărâmul Pur transferându-şi meritele acolo, există diferite grade. Nu toți sunt egali. Cu cât mai multe virtuți, cu atât mai bun este locul ocupat în Tărâmul Pur, de la *„cel mai înalt nivel al celui mai mare grad”*, până la *„nivelul cel mai de jos al celui mai mic grad.”*

Însă nici o menţiune de acest gen nu se face despre cei ce intră în Tărâmul Pur prin credinţă (shinjin), în conformitate cu al Optsprezecelea Legământ. Astfel, respectivele nivele sunt, în viziunea Maestrului Honen, doar o învăţătură provizorie dată de Shakyamuni pentru a nu-i descuraja pe cei care aspiră la naşterea în Tărâmul Pur dar sunt încă foarte ataşaţi de ideea de merit personal.

De ce însă adepţii născuţi în Tărâmul Pur prin credinţă nu sunt menţionaţi în nici una din aceste categorii?

Shinran a explicat faptul că aceştia devin Buddhaşi imediat ce se nasc în Tărâmul Pur iar pentru un Buddha nu există categorii în care ar putea fi clasificaţi. Din contră, cei născuţi în Tărâmul Pur prin porţile celui de al Nouăsprezecelea şi al Douăzecelea Legământ nu devin imediat Buddhaşi, ci datorită agăţării de puterea personală continuă să rămână într-o stare neiluminată a minţii până când îşi depăşesc îndoielile şi ataşamentele faţă de aşa zisele lor merite şi virtuţi şi se încred total în Puterea lui Buddha Amida.

Legământul al Optsprezecelea este legământul intrării directe în adevăratul Tărâm Pur, în timp ce al Nouăsprezecelea şi al Douăzecelea sunt legăminte ale intrării indirecte. Gândiţi-vă la o casă cu trei intrări. O uşă este intrarea principală care duce direct la proprietar şi în prezenţa sa deveniţi asemenea lui (un Buddha care se împărtăşeşte din activitatea lui Amida), în timp ce a doua şi a treia uşă duce la o anticameră unde trebuie să staţi o vreme până când vă este permis accesul.

Această anticameră a Iluminării perfecte în Tărâmul Pur al lui Amida este numită în textele sacre zona de graniţă a Tărâmului Pur sau tărâmul indolenţei şi al mândriei, castelul îndoielii, palatul matcă, etc. Naşterea acolo nu este o pedeapsă, ci mai degrabă practicanţii se ţin pe ei înşişi în acea zonă prin propriile îndoieli şi ataşamente faţă de puterea personală[47].

---

47 Pentru o mai bună înţelegere a naşterii în zona de graniţă a Tărâmului Pur, vezi capitolul „Comentariu la capitolul Şaptesprezece din Tannisho – naşterea în zona de graniţă” din lucrarea mea „Calea acceptării – comentariu la Tannisho”, apărută

Legămintele Optsprezece, Nouăsprezece şi Douăzeci sunt cele trei legăminte ale salvării ce oferă eliberarea din naştere şi moarte tuturor fiinţelor care se bazează exclusiv sau parţial pe Buddha Amida, au credinţă absolută ori încă se mai agaţă de aşa zisa lor putere sau de meritele personale, însă îşi doresc să se nască în Tărâmul Pur. Pentru că aceste legăminte şi în mod special al Optsprezecelea sunt menţionate în Marea Sutră despre Buddha Amida, Shinran a considerat propovăduirea acesteia ca fiind principalul scop al apariţiei lui Buddha Shakyamuni în lume, în timp ce Sutra Contemplaţiei, unde sunt menţionate vizualizarea lui Amida, transferul de merite şi cele nouă grade de aspiranţi şi Mica Sutră despre Amida (Amida-kyo) în care numai recitarea Numelui este încurajată ca rădăcină a tuturor virtuţilor, sunt metode provizorii pentru cei care nu se pot încă baza exclusiv pe Buddha Amida.

Mulţi oameni trec prin aceste trei legăminte ale salvării conştient sau inconştient în practica lor. Câţi dintre noi nu am avut o perioadă când am practicat diferite metode buddhiste pentru a deveni un Buddha în această viaţă după ce am abandonat alte căi religioase sau nu am avut nici o religie. Apoi am auzit de Tărâmul Pur al lui Amida şi am încetat să aspirăm la atingerea Iluminării în această viaţă, dorindu-ne să ne naştem acolo. Şi totuşi, îndoindu-ne că naşterea în Tărâmul Pur este atât de uşor de obţinut am simţit că trebuie să facem ceva pentru a o merita. Aşadar, am continuat să urmăm diferite practici pentru a ne simţi cât de cât mai buni şi merituoşi.

Apoi, auzind că nembutsu este marea practică între toate practicile buddhiste şi rădăcina tuturor virtuţilor, am început să îl recităm, însă tot am simţit că parcă este prea uşor, aşa că din nou agăţarea faţă de puterea personală a continuat să ne ţină prizonieri ai îndoielilor.

În sfârşit, după ce am ascultat învăţătura din nou şi din nou, conştientizând adevăratele noastre capacităţi şi Compasiunea lui Amida, am realizat că acest Buddha este asemenea unei mame pentru

---

în 2010 şi tipărită de Corporate Body of Buddha Educational Foundation din Taiwan.

noi şi ca orice mamă îşi va salva copii din diverse pericole fără să mai aştepte până când aceştia devin perfecţi. Aşa că, pentru prima oară am auzit cu adevărat al Optsprezecelea Legământ în care nu este menţionată nici o capacitate sau virtute specială pentru a ne naşte în Tărâmul Pur şi am primit credinţa.

De atunci, Numele pe care continuăm şi acum să îl rostim nu a mai fost nembutsul bazat pe puterea personală, ci nembutsul credinţei şi al recunoştinţei.

Prin acest nembutsu intrăm direct în prezenţa lui Amida, Maestrul Tărâmului Pur, unde devenim la rândul nostru Buddhaşi, alăturându-ne pentru totdeauna lucrării lui de a salva toate fiinţele.

## „Indiferent că mergeți, că stați aşezați sau întinşi”

În ceea ce priveşte faptul că gândurile şi tendințele voastre negative nu dispar nici înainte şi nici după atingerea inimii încrezătoare ...

Nu vă faceți probleme din cauza lor. Compasiunea lui Amida nu are nimic de-a face cu ele. De aceea, Maestrul Rennyo spune că această karmă negativă a ființelor este ca şi inexistentă, în sensul că nu va împiedica naşterea noastră în Tărâmul Pur. Acesta este de asemenea şi înțelesul lui *„atingem Buddheitatea fără să distrugem patimile oarbe.”*

Dacă vă apar în minte gânduri negative, lăsați-le să treacă. Nu stă în puterea voastră să le opriți şi nici nu are rost să încercați. E posibil ca astfel de încercări să ducă la probleme psihice grave. Observați-le şi lăsați-le să treacă. Ele sunt karma voastră, tendințele voastre karmice conştiente sau inconştiente. Spun „ale voastre” pentru că sunteți ataşați de ele, vă identificați cu ele şi urmăriți să le împliniți, însă în realitate ele sunt asemenea norilor de pe cer. Nu aparțin nimănui, nu vin de nicăieri şi nu se duc nicăieri. Aşadar, lăsați-le în pace, nu este nevoie să insistați asupra lor, să încercați să le modificați. Doar bazați-vă pe Amida şi spuneți nembutsu. Dacă treceți prin momente bune, spuneți nembutsu şi lăsați-le să vină şi să plece iar dacă treceți prin momente rele, de asemenea spuneți nembutsu şi lăsați-le să vină şi să treacă. Întotdeauna ni se va întâmpla câte ceva. Nu încercați să spuneți nembutsu doar atunci când vă simțiți rău sau atunci când vă simțiți bine. Refugiați-vă în Amida oricând şi spuneți nembutsu, indiferent de starea în care vă aflați. Acesta poate fi unul din înțelesurile lui „indiferent că mergeți, că stați aşezați sau întinşi.” Închei acest articol cu o poezie de Senmyo Wajo:

*„Când eşti singur şi rănit, recită Namo Amida Bu.*

*Când te simți cel mai singur om din lume şi eşti deprimat, recită iarăşi Namo Amida Bu.*

*Namo Amida Bu este pentru acest om ignorant şi plin de dorinţe oarbe.*

*Când lucrurile sunt aşa cum trebuie, nici bune nici rele, Namo Amida Bu.*

*Namo Amida Bu nu este recitat pentru urechile celorlalţi,*
*ci este o chemare dintre părinte şi copil.*
*Aud Namo Amida Bu cu urechile mele,*
*Namo Amida Bu, răspund cu vocea şi inima mea,*

*Namo Amida Bu, recită chiar şi numai de zece ori şi dormi în pace!*

*Dacă se întâmplă să mori dintr-o dată, oriunde şi oricând, te afli acasă în Tărâmul Pur al Iluminării.*

*Către toate fiinţele, treziţi-vă către Namo Amida Butsu şi bucuraţi-vă!"*

## Am fost un „bun buddhist”

Mulți practicanți buddhişti sunt precum aceia care se holbează într-una la soare, dar au corpul scufundat până la gât în căcat.

Aici, soarele reprezintă idealul, Buddheitatea sau Iluminarea ce trebuie atinsă prin puterea personală. Acest ideal este, bineînțeles, unul deosebit iar practicantului îi place întotdeauna să se uite la el şi să se desfete cu multe cuvinte speciale despre Iluminare, vid, natura de Buddha, Nirvana, etc. Groapa cu rahat reprezintă însă, adevărata sa realitate de aici şi acum, limitele, ataşamentele, precum şi adânca lui karmă negativă ce îi acoperă mintea şi corpul ...

Şi totuşi, lui îi place să viseze la Iluminare, uneori chiar se gândeşte că aceasta este ceva posibil de atins în chiar această viață, până la urmă cu toții avem, în esență, natura de Buddha, nu-i aşa? Iar acest vis continuă timp de 20, 30, 40 de ani, până când în cele din urmă, ajunge să moară ca un om obişnuit şi neiluminat, ducându-se în viitoarea naştere cu toată karma, ataşamentele şi aşa numitele „merite şi virtuți” pe care crede că le-a acumulat în această viață.

Mă întâlnesc adeseori cu oameni care vorbesc într-una despre faptul că avem cu toții natura de Buddha ori că Divinul se află în fiecare şi din cauza asta nu avem nimic altceva de facut decât să realizăm acest adevăr în mintea noastră. Mereu cei ce vorbesc despre astfel de lucruri sunt plini de citate înțelepte din diferiți maeştri despre natura de Buddha, vid, etc. De obicei, aceşti oameni încearcă o mulțime de practici, mergând întotdeauna încolo şi încoace, nefiind niciodată pe deplin satisfăcuți de vre-o şcoală sau învățător. „Sunt încă în căutare”, spun ei, întotdeauna simțindu-se comfortabil în această „căutare” a adevărului şi a practicii autentice. Insă, cred eu, dacă ar fi fost cu adevărat conştienți de inevitabilitatea propriei lor morți şi impermanențe, următorul pas ar fi fost să se întrebe cu sinceritate, în ce stare a minții i-ar găsi moartea dacă nu ar veni mâine ci chiar astăzi, în această oră şi secundă. Daca şi-ar fi pus lor înşile această întrebare, atunci ar fi simțit probabil mirosul rahatului în care

se află şi s-ar trezi din visul plin de auto-satisfacție al cuvintelor frumoase despre Iluminare.

Eu însumi am fost un „bun” buddhist căruia îi plăcea să se holbeze la soare, până când conştientizarea propriei mele morți şi impermanențe m-a lovit atât de puternic încât m-a trezit din visul plin de auto-satisfacție în care mă aflam. Deodată am devenit conştient nu numai de fragilitatea propriei vieti dar şi de impermanența practicii mele bazate pe puterea personală. În acel moment am abandonat puterea personală şi m-am refugiat în Amida. De atunci, nu mă mai pot înşela cu „realizările” mele spirituale.

Realizez că sunt asemenea unuia ce zace lipsit de speranță într-o prăpastie adâncă şi întunecată, cu pereți drepți şi alunecoşi ce nu ar putea fi escaladați cu posibilitățile mele limitate. Un om bun mă vede şi îmi aruncă o frânghie. Însă fiind atât de slăbit, nu mă pot cățăra pe ea, aşa că omul cel bun îmi spune să mă leg de această frânghie groasă şi să mă las ridicat de el afară din prăpastie. Îmi zice să nu îmi fie teamă, ci să am deplină încredere în el ... Imediat îi urmez indicațiile şi sunt eliberat.

Această prăpastie în care zăceam fără de speranță este samsara (lumea naşterii şi a morții), omul cel bun îl reprezintă pe Buddha Amida iar frânghia este Legământul său Principal prin care încearcă să mă ajute. Intenția sa nu este de a avea o conversație placută cu mine despre vid ori natura de Buddha şi nici să mă încurajeze să escaladez pereții înalți şi alunecoşi, deoarece îşi dă seama că nu am puterea de a face asta. Singurul lui scop este de a mă salva imediat, fără nici o întârziere şi în exact acest moment. El îmi spune: „Te rog, te implor, prinde această franghie imediat, nu avem timp!” Frânghia respectivă este atât de bine adaptată încât nu trebuie decât să mă las purtat de ea, nefiind nevoie să mă cațăr eu însumi. Probabil stiți cum arată acele tipuri de frânghii lansate din elicopter pentru a salva răniții din situații periculoase. Aceste frânghii sunt în asa fel făcute încât cei salvați sunt aduşi imediat în siguranță şi nu trebuie să se cațere ei înşişi.

Pe scurt, Jodo Shinshu poate fi descris în felul următor:

A auzi chemarea lui Amida înseamnă a accepta învățătura, adică intenția Legământului său Principal. A mă lăsa purtat de frânghia trimisă de el este shinjin (încrederea în Buddha Amida) şi nembutsu. – „Da, mă bazez pe tine şi sunt recunoscător pentru că mă salvezi.” A te încrede în Buddha Amida şi a fi recunoscător este Namo Amida Butsu.

## Nembutsu înainte de shinjin şi înțelesul Puterii Celuilalt

Sunt multe metode prin care cineva devine deschis față de chemarea lui Amida iar cea mai accentuată în textele sacre este ascultarea învățăturii. Însă asta nu înseamnă că nu ar trebui să rostim nembutsu înainte de momentul când devenim liberi de orice îndoială. Din contră, să spunem nembutsu si înainte de shinjin, chiar dacă acesta nu este nembutsul credinței adevărate sau al Puterii Celuilalt – ci nembutsu provenind dintr-o minte îndoielnică. Plecăciunile înaintea imaginilor lui Amida, venerarea, rugăciunile către Amida pentru a ne ajuta să ne deschidem mintea şi inima, aspirațiile, recitarea Numelui, ascultarea învățăturii, etc, toate îşi au efectele lor ajutătoare şi pregătesc mintea şi inima să devină deschise față de mesajul lui Amida până când, într-o zi, încrederea completă va apărea.

Credința deplină nu este ceva complicat, ci simpla încredere în Buddha Amida pentru naşterea în Tărâmul Pur şi atingerea Buddheității.

Nu ar trebui să credem că este cine ştie ce sentiment special. Doar o simplă încredere, nimic mai mult. Bonbu[48] nu pot să simtă ceva special nici înainte şi nici după ce primesc shinjin (credința).

Apoi, cred că mulți oameni nu înțeleg cu adevărat ce înseamnă să te bazezi pe Puterea Celuilalt (Tariki). Spre exemplu, ei cred că asta presupune să respingi chiar şi cel mai mic efort de a te îmbunătăți pe tine însuți. Însă, a te baza pe Puterea Celuilalt înseamnă că în ceea ce priveşte naşterea ta în Tărâmul Pur şi atingerea Buddheității supreme te bazezi exclusiv pe Buddha Amida. Repet, în ceea ce priveşte naşterea ta în Tărâmul Pur şi atingerea Buddheității, nu în alte aspecte ale vieții tale unde te poți baza pe puterea personală pentru a face diferite chestii.

În a încerca să respecți preceptele, tehnici de meditație, carieră, relații, etc, te poți baza pe tine însuți, pe propriile tale eforturi şi totul

---

[48] Bonbu: ființe obişnuite şi pline de patimi oarbe – noi înşine.

este ok, atât timp cât nu ai senzația că aceste lucruri ar adăuga ceva sau ar contribui într-un fel la naşterea în Târâmul Pur şi atingerea Buddheității, care depind exclusiv de Amida.

Unii nu pot deveni deschişi față de Compasiunea lui Amida deoarece au senzația că pot atinge totul numai prin ei înşişi, în timp ce alții cred că sunt mult prea răi pentru a merita să fie salvați. Aşa că se gândesc să adauge ceva la lucrarea lui Amida, când de fapt, nu este nimic de adăugat.

Compasiunea lui Amida ne salvează (conduce către Buddheitate) exact aşa cum suntem, în timp ce noi încercăm să ne îmbunătățim comportamentul în viața de fiecare zi, însă această încercare nu are nimic de a face cu salvarea noastră, care este deja asigurată.

De asemenea, aceia care au primit shinjin (credința) şi au senzația că fac anumite fapte bune, cred că ar trebui să se gândească la faptul că asta se datorează influenței lui Buddha Amida asupra lor. Eu unul spun mereu că dacă există ceva bun şi adevărat în ceea ce fac, scriu sau predau, aceasta provinde de la Amida iar ceea ce este rău vine din personalitatea mea neiluminată.

## Patru înțelegeri greşite despre nembutsu (impermanență, karma rea/karma bună şi una sau mai multe rostiri)

*-comentariu al unui fragment din „Esențialul credinței" de Maestrul Seikaku-*

Cele patru înțelegeri greşite despre nembutsu, prezentate de Maestrul Seikaku în fragmentul ales de mine din „Esențialul credinței", au ca punct de plecare viziunea falsă despre impermanență, karma rea, karma bună şi una sau mai multe rostiri ale Numelui lui Buddha Amida.

Când vrem să înțelegem un obiect oarecare ne uităm la calitățile lui, la elementele care îl compun. Care sunt aşadar, elementele şi calitățile fundamentale ale vieții? Un corp şi o minte supuse unui ciclu inexorabil al naşterii, creşterii, maturizării, decăderii şi morții. Decăderii şi morții … în special acestea două trebuie să ne atragă atenția, la fel cum atunci când analizăm un obiect, anumite calități ies în mod special în evidență şi îl definim în funcție de ele. În cazul vieții, impermanența este una din caracteristicile ei fundamentale. Ce putem face aşadar, cu un obiect a cărui calitate fundamentală este impermanența? Care ne scapă întotdeauna printre degete şi este atât de periculos încât atunci când este greşit înțeles şi folosit dă naştere la suferință? Iată întrebarea fundamentală. Toți practicanții au analizat şi vor analiza această viață cu aceeaşi seriozitate cu care Siddharta[49] a tratat întâlnirea cu un bătrân, un bolnav, un mort şi un înțelept. Viața lui nu a mai putut fi la fel după aceste patru întâlniri. Viața celui care conştientizează adevărul impermanenței nu este una împărțită între momentul de acum şi momentul morții, ci o viață în care momentul morții este trăit aici şi acum, conştientizat aici şi acum, în exact această secundă. Momentul convertirii mele a fost atunci când distanța dintre mine şi moartea mea a fost redusă la zero. Până atunci, simțeam că am timp destul să practic meditația, să fiu înțelept, să citesc, etc. În momentul acela, însă, am simțit că nu mai am timp. Shinjinul (inima încrezătoare) meu a venit pe „patul de moarte." De

[49] Siddharta Gautama a fost numele lui Shakyamuni înainte de a deveni Buddha.

aceea nembutsul de atunci continuă şi acum, pentru că primul nembutsu a fost nembutsul unui muribund.

De ce însă, convertirea mea a fost de la o practică bazată pe puterea personală, către una bazată pe Puterea Celuilalt (Amida Buddha)? De ce nu către o alta „mai bună”, însă tot în cadrul puterii personale? Pentru că am simțit că nu mă mai pot încrede în mine însumi. Pentru că în momentul în care îți simți corpul fragil şi ai înaintea ochilor cadavrul unui prieten sau al unei rude apropiate, nu mai faci paradă de capacitățile personale. În acel moment am simțit că nu mai pot fi un refugiu pentru mine însumi iar Amida a devenit singurul refugiu. De atunci continui să simt acest adevăr zi de zi. Nu numai perspectiva morții dar însăşi viata mea personală este o permanentă aducere aminte a necesității de a scăpa de mine însumi în brațele lui Amida.

Maestrul Rennyo spunea: *„Învățătura Dharmei lui Buddha este învățătura non-egoului.”* În buddhism, învățătura non-egoului este legată adeseori de imaginea Bodhisattvaşilor care nu se gândesc niciodată la ei înşişi ci sunt în permanență dedicați salvării tuturor ființelor. Nimic mai adevărat, însă acesta este numai un singur aspect. Cum am putea înțelege noi, oamenii ignoranți, învățătura despre non-ego? În ce formă o găsim accentuată în Jodo Shinshu?

Consider că a urma învățătura non-egoului înseamnă a abandona odată pentru totdeauna orice gând legat de meritele sau ne-meritele noastre şi a nu include nici un calcul personal în ceea ce priveşte naşterea în Tărâmul Pur. Rennyo Shonin spunea:

*„Când Credința este trezită în noi, naşterea în Tărâmul Pur este pe deplin stabilită. Rămâne în seama lui Amida să decidă dacă ne salvează după ce a distrus karma noastră negativă sau nu. Ar fi inutil în ceea ce ne priveşte să discutăm chestiuni legate de karma noastră rea. Ceea ce ar trebui să ne preocupe este că Amida îi salvează pe cei care se încred în el.”*

Privesc cele două viziuni greşite, combătute de Seikaku, despre influența karmei rele sau karmei bune în actul ce duce la naşterea în Tărâmul Pur, în lumina acestor explicații ale lui Rennyo Shonin. La fel ca şi acesta, Seikaku demonstrează inutilitatea oricăror agățări de răul karmic sau binele karmic din trecut. A vorbi despre, ori a ne gândi la karma noastră înseamnă a fi orbiți de noi înşine şi a nu îl vedea pe Buddha. Înseamnă a nu auzi învățătura ci zgomotele egoului personal. Pentru că ce este până la urmă practica noastră, a recitării cu credință a Numelui lui Buddha, dacă nu ieşirea din capcanele periculoase ale egoului care se crede centrul Universului şi care în zadar ne minte că se zbate să se depăşească pe el însuşi şi să atingă Nirvana prin propriile eforturi, când de fapt nu face decât să se întărească pe sine într-un mod subtil, punând şi mai multe bariere între el şi adevărata Iluminare. Oare cum ar putea egoul să se autoelimine bazându-se tot pe el însuşi, oare cum s-ar putea face dintr-o cărămidă o oglinda doar prin lustruirea cărămizii? Acestea sunt întrebări fundamentale în Jodo Shinshu.

Apoi, a se îngrijora de câte ori trebuie să recite nembutsu este de asemenea inutil pentru cineva care se bazează pe Amida. Nu trebuie să devenim complicați ci să căutăm să înțelegem esențialul. Numele nu este separat de shinjin. Saichi spunea:

*„Când cineva răceşte, nu se poate abține să nu tuşească. Eu am prins „guturaiul" Dharmei lui Buddha şi nu mă mai pot opri să tuşesc nembutsu."*

Nembutsul credinței nu apare înainte de Trezirea credinței tot aşa cum tuşitul nu provoacă guturai ci este o expresie, o manifestare a acestuia. Îmi place această explicație simplă despre legătura dintre shinjin şi nembutsu. Este uşor să deducem de aici că numărul de recitări este neimportant; el poate fi mai mic sau mai mare, nu are importanță. Însă în mod cert, atunci când suntem răciți vom tuşi de mai multe ori. Ar fi de-a dreptul stupid să considerăm că o răceală se manifestă doar printr-un singur tuşit, chiar dacă ne-am dat seama de existența ei când am tuşit prima oară. La fel, atunci când ne încredem

pentru prima oară în Amida, recităm nembutsu în mod spontan, ca expresie a credinței. Namo Amida Butsu – mă refugiez în Buddha Amida – este ceva cât se poate de natural. Apoi, din moment ce ne-am molipsit de shinjin, bineînțeles că vom mai simți nevoia să recităm nembutsu şi altă dată. A te gândi „oare de câte ori ar trebui să tuşească un om răcit”, sau „de câte ori trebuie să spună un îndrăgostit ‚te iubesc’”, nu este altceva decât a filosofa asupra răcelii şi a iubirii. Înseamnă a o privi din afară. A sta pe margine şi a privi la Legământul Principal, întrebându-te de câte ori trebuie să reciți nembutsu, înseamnă că încă nu te-ai *„agățat de manecile lui Amida”,* cum zice Rennyo.

Trebuie cu adevărat să ne lăsăm îmbrățişați de nembutsu, adică să ne bazăm pe Amida şi să nu ne mai preocupăm de nimic altceva. Iar acest lucru să îl facem chiar azi, adică aici şi acum, pe patul de moarte al zilei de azi, unde orice întrebare inutilă încetează iar nembutsu apare în mod spontan.

## Cele opt conştiinţe şi credinţa în Buddha Amida

În buddhism se vorbeşte despre **Cele opt conştiinţe** care iau naştere atunci când simţurile noastre intră în contact cu obiectele lor: 1) conştiinţa vederii, 2) conştiinţa auzului, 3) conştiinţa mirosului, 4) conştiinţa gustului, 5) conştiinţa atingerii, 6) conştiinţa minţii, 7) conştiinţa (mintea) impură, 8) conştiinţa-depozit (alaya).

Înţelesul primelor cinci conştiinţe este uşor de dedus aşa că nu mai insist asupra lor.

**Conştiinţa minţii** integrează percepţiile celor cinci simţuri în imagini concrete şi ia decizii în ceea ce priveste lumea exterioară.

**Conştiinţa (mintea) impură** este sursa agăţării şi deci a originii sentimentului de ego precum şi a tuturor iluziilor care provin din a lua drept real ceea ce este doar aparent.

**Conştiinţa alaya** reprezintă locul unde sunt acumulate sub formă de karmă toate acţiunile şi experienţele care iau naştere prin celelalte şapte conştiinţe, în viaţa aceasta şi în cele precedente, fiind singura care se transmite de la o naştere la alta. Această conştiinţă influenţează la rândul ei lucrările celorlalte.

Purtăm această conştiinţă alaya în toate naşterile noastre. Ea conţine seminţele diferitelor tipuri de karmă, este conştiinţa depozit a tendinţelor karmice habituale, în general dăunătoare, pe care le-am cultivat timp de nenumăraţi eoni. Forţele karmice ale conştiinţei alaya pot fi cauza unei morţi premature, boli neaşteptate ori „ghinion" inexplicabil, dorinţe puternice, aversiuni sau obsesii, datorită lor putem ajunge să facem lucruri pe care nu ar trebui nici măcar să ni le imaginăm, etc. Atât de puternică este influenţa conştiinţei alaya…

Când Shinran spune în capitolul 13 din Tannisho: *„un om îşi poate dori să nu facă vre-un rău nimănui şi totuşi să sfârşească prin a*

*omorî o sută sau o mie de oameni,”* se referă exact la influența karmei trecute înregistrată în conştiința alaya[50].

Iată două întrebări şi răspunsuri în legătură cu această conştiință:

1. Cum poate fi anihilată influența acestei conştiințe în cazul nostru, al ființelor obişnuite?

**Răspuns:**

Numai prin nembutsul credinței în Buddha Amida.

2. Ce se întâmplă exact cu alaya după ce primim shinjin (credința în Buddha Amida)?

**Răspuns:**

După ce ne refugiem în Buddha Amida şi primim shinjin, conştiința alaya precum şi celelalte conştiințe există în continuare cât încă ne aflăm în acest trup, însă la sfârşitul vieții, odată cu naşterea în Tărâmul Pur al lui Amida, aceasta se topeşte în mod natural şi este absorbită în natura de Buddha. Gândiți-vă la gheață şi foc. Îndată ce gheața întâlneşte focul (naşterea în Tărâmul Pur), devine apă (Buddheitate/Iluminare).

Aşadar, nu mai putem vorbi despre alaya după ce devenim Buddhaşi în Tărâmul Pur. Aceasta încetează să mai existe.

Nu avem cum să purificăm alaya în timpul vieții, însă datorită influenței lui Amida aceasta devine lipsită de orice putere şi nu ne mai poate însoți după moarte. Primind shinjin în timpul acestei vieți, rădăcinile karmei noastre conținute în alaya sunt tăiate şi nu vor mai apărea niciodată. Este asemenea peştelui care se zvârcoleşte pe uscat după ce a fost scos din apă. Deşi se mai mişcă o vreme, va muri cu siguranță în cel mai scurt timp.

Karma noastră depozitată în conştiința alaya este la fel. Poate continua să ne influențeze viața prezentă, dar nu mai este capabilă să

---

[50] Vezi comentariul meu asupra capitolului 13 din Tannisho, aflat în „Calea Acceptării – comentariu la Tannisho”, publicată în 2010 de Corporate Body of the Buddha Educational Foundation.

ne însoțească în viața viitoare când devenim Buddhaşi prin naşterea în Tărâmul Pur.

Nici o altă practică religioasă, dinauntru sau din afara buddhismului, nu poate distruge semințele karmice ale conştiinței alaya atât de uşor ca metoda Jodo Shinshu. Asta pentru că în Jodo Shinshu devenim conectați la energia karmică iluminată a lui Buddha Amida care are grijă de toate aspectele legate de atingerea Buddheității, nelăsând în grija noastră această grea întreprindere.

## Transferul de merit de la Buddha Amida către practicant

Maestrul Rennyo spunea într-una din Scrisorile sale:

*„Atingerea inimii încrezătoare (shinjin) se găseşte în înțelegerea celui de-*Al Optsprezecelea Legământ*. A înțelege acest Legământ înseamnă a înțelege ce înseamnă ‘Namo Amida Butsu’. Aşa că, atunci când cineva se refugiază pentru prima oară în Amida, aceasta înseamnă ‚namo’ iar „aspirația şi transferul virtuții” este de asemenea implicată. Asta înseamnă că Tathagata Amida îşi transferă virtuțile către noi, ființele ignorante. Despre acest lucru suntem învățați în Marea Sutră ca fiind ‘aducerea tuturor ființelor sensibile către atingerea virtuților’. Aşadar, urmează că toată karma rea şi patimile oarbe cărora le-am dat naştere din trecutul fără de început sunt complet distruse de către puterea de neconceput a Legământului. Astfel, ne aflăm în stadiul de non-retrogresiune ori stadiul celor cu adevărat stabiliți.”*

În aceste cuvinte ale sale, Rennyo scoate în evidență un alt aspect important al învățăturii Jodo Shinshu – transferul de merit de la Buddha Amida către noi. În practicile bazate pe puterea personală ori în alte şcoli buddhiste, adeptul acumulează merite pe care le transferă către atingerea propriei sale Eliberări, însă pe Calea Puterii Celuilalt transferul de merit are loc între Buddha Amida şi credincios. Acest transfer de merit este cel care îl face pe adept capabil să atingă naşterea în Tărâmul Pur şi Nirvana.

Într-un imn se spune:

*„Când ființele sensibile ale acestei lumi a celor cinci pângăriri*
*Se încred în Legământul Principal,*
*Virtuți de nedescris, inexplicabile şi de neconceput*
*Îi umplu pe aceşti practicanți.”*

Transferul de merit de la Buddha Amida către practicant este de două tipuri:

1) „transferul de merit al mersului înainte” (Oso-Eko) şi

2)”transferul de merit al întoarcerii înapoi” (Genso-Eko).

Primul înseamnă că Amida îşi transferă meritele sale către noi, făcându-ne astfel capabili să atingem Buddheitatea în Tărâmul Pur iar al doilea că cel care a devenit astfel un Buddha, împărtăşindu-se din Iluminarea lui Amida, este făcut capabil să se întoarcă în această lume şi să lucreze la salvarea tuturor ființelor.

Trezirea Minții Bodhi – aspirația de a atinge Buddheitatea pentru salvarea personală şi a tuturor ființelor – este împlinită în Trezirea Credinței în Legământul Principal al lui Buddha Amida. Shan-tao spunea: *„Trezeşte-ți Mintea Bodhi prin Compasiunea lui Amida”*, adică aspirați către Eliberarea voastră şi a celorlalte ființe bazându-vă pe Compasiunea lui Amida (Legământul său Principal).
Aşadar, Trezirea Minții Bodhi, cerința obligatorie în Mahayana a atingerii Eliberării supreme, apare în Jodo Shinshu sub forma inimii încrezătoare (shinjin).

Shinran spune în „Imnurile patriarhilor”:

*„Credința este Mintea Unică;*
*Mintea Unică este Mintea precum diamantul;*
*Mintea precum diamantul este Mintea Bodhi;*
*Această minte este oferită nouă de Puterea Celuilalt.”*

Mintea Unică reprezintă cauza Iluminării. Din moment ce aceasta este însăşi Mintea Bodhi, înseamnă că are două aspecte[51]:

*„A te refugia cu o Minte Unică*
*În Buddha al Luminii fără de oprelişti care se răspândeşte în cele zece direcții*
*Este mintea care aspiră să devină Buddha;*
*Aşa spune Vasubandhu, Maestrul Discursului[52].”*

---

[51] Cele două aspecte ale Minții Bodhi sunt a aspira la atingerea Buddheității pentru sine însuşi şi pentru ceilalți.
[52] „Discurs despre Tărâmul Pur”, lucrare al cărui autor este Vasubandhu.

(Imnurile patriarhilor 17)

*„Mintea care aspiră să devină Buddha*
*Este mintea ce caută să salveze ființele sensibile;*
*Mintea care caută să salveze ființele sensibile*
*Este adevărata Credință oferită de Compasiunea lui Amida*[53]*.”*
(Imnurile patriarhilor 18)

De asemenea, Shinran afirmă în „Imnurile epocilor Dharma”:

*„Shinjin, care este lucrarea de neconceput a puterii Legământului, nu este altceva decât mintea care aspiră la Marea Iluminare.”*

[53] Vezi şi capitolul „Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră.”

## Nici o discriminare între bărbați şi femei

Un cititor m-a întrebat odată dacă nu cumva al Treizeci şi cincilea Legământ al lui Buddha Amida face discriminări între bărbați şi femei. Am raspuns că nu şi i-am explicat de ce. O parte din acele explicații vi le prezint şi vouă aici.

În primul rând, iată al Treizeci şi cincilea Legământ:

*„Dacă, după ce voi atinge Buddheitatea, femeile din nesfârşitele şi neştiutele tărâmuri ale Buddhaşilor*[54] *care, auzind Numele meu se bucură întru credință, trezesc aspirația de a atinge Iluminarea şi doresc să renunțe la feminitatea lor, se vor naşte din nou după moarte ca femei, atunci fie ca eu să nu ating perfecta Iluminare."*

„Feminitatea", la fel ca „masculinitatea" sunt doar forme limitate ale ființelor care sălăşluiesc în samsara ori lumea iluziei şi a suferinței. În realitate însă, natura noastră adevărată ori natura de Buddha nu este una feminină sau masculină, aşa că, după naşterea în Tărâmul Pur al lui Amida unde atingem Buddheitatea supremă, renunțăm în mod natural la aşa zisa masculinitate sau feminitate, în sensul că nu ne mai definim în funcție de ele, nu ne mai ataşăm de ele. Prin naşterea în Tărâmul Pur devenim Buddhaşi şi trecem dincolo de limitările femeilor sau bărbaților.

---

[54] *„Nesfârşitele şi neştiutele tărâmuri ale Buddhaşilor"* – se referă aici la orice zonă de existență. Se presupune că în fiecare lume există câte un Buddha care a propovăduit sau propovăduieşte acolo Dharma. Spre exemplu, lumea noastră este considerată lumea lui Buddha Shakyamuni, pentru că aici acest Buddha este ultimul care a venit şi a învârtit roata Dharmei.
Spre deosebire de aceste tărâmuri unde din când în când, câte un mare Buddha apare şi învârte roata Dharmei (propovăduieşte învățătura/calea spre Eliberare), tărâmul lui Buddha Amida este unul iluminat, eliberat de suferință şi iluzie. Naşterea acolo pentru cei cu credință (shinjin) duce instantaneu la atingerea Buddheității (Iluminării) supreme.

Acest Legământ nu este discriminativ ci arată că femeile sunt tratate egal de salvarea lui Buddha Amida, în contradicție cu unele afirmații cum că femeile ar avea mai puține şanse decât bărbații de a deveni Buddhaşi.

Observăm în Scrisorile Maestrului Rennyo, că acesta se adresează uneori în mod special femeilor, cu afirmații de genul:

*„Toate femeile din epoca de azi ar trebui să se bazeze din toată inima lor pe Tathagata Amida. Chiar dacă credeți în orice altă învățătură trebuie să vă dați seama că în acest fel nu veți fi niciodată salvate în viața de după moarte...”*

*„Femeile care abandonează toate celelalte practici şi se bazează din toată inima pe Buddha Amida, având credință în el şi fiind convinse de eliberarea lor în viața de după moarte, se vor naşte în tărâmul împlinirii al lui Amida zece din zece şi o sută dintr-o sută. Să nu vă îndoiți nici o clipă de acest lucru...”*

*„Femeile care rămân în viața laică să înțeleagă şi să nu se îndoiască niciodată de faptul că aceia care, lăsând la o parte orice calcul personal se bazează cu sinceritate şi fară nici o îndoială pe Buddha Amida, încredințându-se lui pentru eliberarea în viața de după moarte, vor fi cu toții salvați.”*

*„Către toate femeile, dacă vă pasă cu adevărat de viața de după moarte şi vă întoarceți către Dharma lui Buddha cu devoțiune sinceră, nu trebuie să faceți altceva decât să vă încredeți în Tathagata Amida şi, lăsând la o parte celelalte practici, să vă bazați din toată inima pe Amida, fiind complet sigure de eliberarea voastră în viața de după moarte. Atunci vă veți naşte fără greş în tărâmul fericirii. Să nu vă îndoiți niciodată de acest lucru.”*

Toate aceste citate dovedesc la fel, că nu există nici o discriminare între bărbați şi femei în ceea ce priveşte salvarea lui Amida şi naşterea lor în Tărâmul Pur.

De asemenea, afirmații precum următoarele ne arată un alt fel de egalitate între bărbați şi femei:

*„Toți laicii, bărbați şi femei, care trăiesc în epoca din urmă şi cărora le lipseşte înțelepciunea, să se bazeze din toată inima pe Buddha Amida, încredințându-se cu hotărâre lui Buddha pentru eliberarea lor, fără să se preocupe de alte lucruri. Oricât de adâncă şi de grea ar fi karma lor negativă, Tathagata Amida îi salvează fără greş."*

*„Bărbații şi femeile care au o karmă puternic negativă [...] se încred cu sinceritate în Tathagata Amida, neținând seama de puternica lor karmă negativă ci lăsând-o în grija lui Amida şi care îşi au inima stabilită în credință, vor atinge fără nici o îndoială naşterea în Tărâmul Pur, zece din zece şi o sută dintr-o sută."*

Egalitatea pe care ultimele citate de mai sus o au în vedere este aceea dată de patimile oarbe şi karma negativă. Altfel spus, karma negativă a bărbaților şi femeilor este la fel de grea, nu una mai uşoară iar alta mai puțin uşoară. Suntem egali nu doar prin faptul că natura noastră ultimă, dincolo de formele exterioare de bărbați şi femei, este natura de Buddha, ci mai ales prin mizeriile noastre. Probabil unele iluzii sunt specifice bărbaților iar altele femeilor, însă în esență ele sunt tot iluzii dătătoare de patimi oarbe şi karmă negativă. Mai pe româneşte spus, bărbații şi femei sunt la fel de varză în ceea ce priveşte starea lor actuală şi posibilitatea de a atinge Iluminarea sau Buddheitatea.

Fără Amida, suntem deopotrivă pierduți în samsara.

*„Nimeni, bărbat sau femeie, nu va fi salvat vreodată dacă nu se încrede în Legământul Principal al lui Amida"*, spune Shinran Shonin.

## Mintea schimbătoare

*„Ce fel de stare a minții îți doreşti ?*
*Chiar dacă atingi starea după care tânjeşti,*
*aceasta se va schimba din nou.*
*Nu te baza pe mintea care se schimbă neîncetat.”*
Zuiken Sensei

Impermanența este legea fundamentală a lumii în care trăim şi a „realizărilor” noastre spirituale. Dacă credem în permanența acestei lumi, ne vom pierde în ea, în dorințele noastre despre ea. Dacă credem în permanența „realizărilor” spirituale bazate pe falsul ego, ne vom pierde în false iluminări. De aceea, în tradiția noastră, ne refugiem în Buddha Amida pentru a atinge Iluminarea în Tărâmul Pur.

Egoul nu se poate elibera de el însuşi.

***

Discuție la dojo:

„aseară mă simțeam atât de rău încât îmi doream foarte mult să ajung cât mai repede în Tărâmul Pur”

**Răspuns:**
„Aseară îți doreai într-adevăr să te duci în Tărâmul Pur cât mai repede pentru că te simțeai prost, însă astăzi, când eşti bine, nu mai vrei să ajungi acolo prea curând. Cea care uneori vrea să ajungă mai repede sau mai târziu în Tărâmul Pur este mintea noastră schimbătoare şi egoistă. Din fericire, însă, naşterea în Tărâmul Pur este lucrarea lui Amida iar nu propria acțiune. Nu putem să atingem Naşterea bazându-ne pe o astfel de minte care azi vrea iar mâine nu mai vrea să ajungă acolo. Tocmai pentru că avem o minte schimbătoare şi plină de iluzii suntem salvați de Amida. Cei cărora le lipsesc semințele Buddheității şi le este atât de greu să părăsească această casă arzând sunt exact cei avuți în vedere de Legământ.”

## Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră

Motivul pentru care în sufletul unui adept nembutsu există atât credința în Legământul Principal cât şi patimile şi iluziile sale, este că această credință nu îi aparține. Iată un alt aspect important al învățăturii Jodo Shinshu. Se spune că într-o pădure de copaci Eranda[55] cresc numai copaci Eranda, iar nu faimoşii Chandana[56] frumos mirositori. Este un miracol dacă un Chandana creşte într-o pădure de copaci Eranda. La fel, este un miracol ca shinjin sau credința în Buddha să apară în inima oamenilor. Cum se poate întâmpla ca din patimile omeneşti să ia naştere credința în Buddha? Răspunsul este că aşa ceva este de-a dreptul imposibil, iar credința în Buddha nu este lucrarea oamenilor ci ceea ce Buddha plantează în noi. De aceea, shinjin sau inima încrezătoare este numită „credința fără rădăcini", deoarece nu are rădăcini în mintea omului ci în Compasiunea lui Buddha.

La fel stau lucrurile şi cu recitarea Numelui care este exprimarea credinței şi a recunoştiinței. Totul vine de la Amida şi se manifestă asemenea unui ecou în sufletele şi pe buzele noastre, precum un copil ce răspunde cu încredere la chemarea mamei sale.

Mama îşi cheamă copilul, iar acesta răspunde imediat. Răspunsul copilului se datorează chemării mamei, iar nu puterii personale a copilului. În acelaşi mod, shinjin (inima încrezătoare) nu este creația noastră, ci răspunsul natural la chemarea lui Buddha Amida – Mama plină de Compasiune a tuturor ființelor. Datorită lui Amida ne încredem în Amida şi recităm nembutsu. Numai pentru că mama trimite întotdeauna iubire necondiționată copilului său, acesta se poate încrede în ea. Credința copilului este de fapt, iubirea mamei care se manifestă în el. Mama este cea care hrăneşte copilul şi îl face să crească. Un copil este nimic fără mama sa. Puterea iubirii ei îl face să crească iar nu puterea lui.

---

[55] Copaci din Asia care fac fructe otrăvitoare.

[56] Copaci cu fructe şi flori frumos mirositoare.

Shinjin şi nembutsu sunt ecoul – manifestat în noi, a chemării puternice a lui Amida. Când cineva se află la munte şi strigă, va auzi automat un ecou. Dacă nu strigi, ecoul nu poate fi auzit. Dacă Amida nu ne-ar chema plin de Compasiune, nu ar avea cum să existe shinjin (credința) şi nembutsu (recitarea Numelui).

Această importantă învățătură – shinjin şi nembutsu vin de la Amida şi nu sunt creația noastră – este foarte dificil de explicat în cuvinte. De fapt, se află dincolo de înțelegerea conceptuală. Folosesc în explicațiile mele unele imagini pentru a-i face pe cititori să înțeleagă un adevăr important – acela că nu există nimic pe care să îl putem numi „al nostru" sau „creația noastră", în special shinjin şi nembutsu. Nu ştiu dacă aceste imagini sunt cele mai bune. Folosiți-le dacă le considerați utile, pentru a abandona orice gânduri de merite personale în primirea shinjinului şi a naşterii în Tărâmul Pur. Doar bazați-vă pe Buddha Amida şi nu vă gândiți la nimic altceva. Nu întâmplător folosesc termenul „a primi" şi nu „a atinge" atunci când mă refer la shinjin.

## De ce unii sunt salvați de Amida iar alții nu?

*„Nici o inimă nu este departe de Amida,*
*Însă un bol acoperit nu poate reflecta luna.”*

Odată mi-a fost adresată următoarea întrebare:
„De ce unii sunt pregătiți pentru nembutsu iar alții nu? Şi presupunând că nembutsu este oferit nouă de către Amida Buddha, aşa cum spune Shinran, alege cumva Amida între aceia pe care doreşte să îi salveze acum şi cei pe care nu doreşte să îi salveze încă?”

**Răspuns:**
Imaginează-ți că cineva te iubeşte necondiționat, însă ție nu-ți pasă. Iubirea acelei persoane se află întotdeauna cu tine, însă pentru că eşti închis față de ea, nu o poți vedea sau simți.

Există de asemenea, o altă imagine sugestivă folosită de Maestrul Rennyo[57]: luna se reflectă în orice bol plin cu apă, însă unele boluri sunt acoperite. Aşadar, nu este vina lunii că imaginea ei nu se reflectă într-un bol închis. În acelaşi mod, poți deveni închis ori deschis față de mesajul Legământului Principal, deşi Lumina (Compasiunea) lui Amida străluceşte mereu asupra ta. Buddha Amida nu alege între aceia pe care doreşte să îi salveze acum şi cei pe care nu doreşte să îi salveze încă, ci unii oameni pur şi simplu nu sunt deschişi față de chemarea lui, în timp ce alții sunt.

Ne putem întreba: ce trebuie să facem pentru a primi shinjin (credința)?
Maestrul Rennyo a spus în Rennyo Shonin Goichidai Kikigaki*:*

---

[57] Se spune că Maestrul Zen Ikkyu i-a trimis următorul koan Maestrului Rennyo: „Amida nu are nici un fel de Compasiune din moment ce îi salvează numai pe aceia care îi rostesc Numele.”
Maestrul Rennyo i-a răspuns cu următorul poem:
*„Nici o inimă nu este departe de Amida,*
*Însă un bol acoperit nu poate reflecta luna.”*

*„Indiferent că avem îndoieli, dacă ascultăm cu toată ființa noastră, vom primi shinjin datorită Marii Compasiuni. Învățătura buddhistă începe şi se sfârşeşte cu această ascultare.”*

Aşadar, în tradiția noastră, ascultarea învățăturii este cea mai importantă practică. Trebuie să asculți din nou şi din nou până când într-o bună zi vei deveni deschis şi vei primi shinjin. Cuvintele *„vom primi shinjin datorită Marii Compasiuni”* , arată că shinjinul (credința) vine de la Amida, însă prima parte, *„dacă ascultăm cu toată ființa noastră”*, arată ce avem de făcut, dacă dorim să primim darul credinței de la Amida. Tokujo[58] a exprimat asta foarte frumos într-unul din poemele lui:

*„Descoperă-ți bolul,*
*pentru a primi ploaia Dharmei.*

*Atunci, credința şi nembutsu*
*vor apărea în mod natural.”*

Dacă cineva nu ascultă profund învățătura, ci este plin de el însuşi, nu poate primi shinjin şi nembutsu (care este manifestarea naturală a shinjinului). Shinjin şi nembutsu nu ne sunt impuse cu forța de către Buddha Amida, aşadar dacă cineva nu arată nici un interes față de buddhism în general şi în mod special față de învățătura Legământului Principal, nu are cum să primească shinjin.

Lucrurile sunt simple şi totuşi foarte profunde. Cred că nu ar trebui să ne complicăm mințile ci să ascultăm Dharma din nou şi din nou, iar până la urmă, credința va apărea.

---

[58] Tokujo Jason Ranek, un prieten Dharma ce locuieşte în Norvegia.

## Cele zece avantaje în această viață ale unui adept nembutsu

Shinran Shonin vorbeşte despre următoarele zece avantaje pe care le are în această viață acela care rosteşte cu credință Numele lui Buddha Amida:

**1. Protejat de ființe invizibile (myoshu goji)**

Acesta se referă la protecția împotriva diferitelor influențe nefaste din partea unor forțe externe răuvoitoare.

Aşadar, adeptul nembutsu nu are de ce să se teamă, spre exemplu, de magie, vrăjitorie sau spirite rele.

Shinran spune foarte clar în „Imnurile avantajelor din prezent”:

*„Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Brahma*[59] *şi Indra*[60] *ne venerează;*
*Toți zeii binevoitori ai cerurilor*
*Ne protejează mereu, zi şi noapte.*

*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Toți cei patru regi ai devaşilor*[61]
*Ne protejează mereu, zi şi noapte*
*Şi nu lasă nici un spirit rău să se apropie.*

*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Zeița pământului numită Fermitate*
*Ne respectă şi ne protejează mereu, zi şi noapte,*
*Însoțindu-ne întotdeauna precum umbra noastră.*

*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Nanda, Upananda şi toți ceilalți mari Naga,*
*Împreună cu nenumărații zei naga,*
*Ne respectă şi ne protejează mereu, zi şi noapte.*

---

[59] În hinduism îl reprezintă pe zeul creator, însă în buddhism el este stăpânul primului cer Dhyana din lumea formei.

[60] Este stăpânul Cerului celor treizeci şi trei de zei (Trayas-trimsa).

[61] Devaşii sunt zei ale căror domenii se află deasupra tărâmurilot omeneşti.

*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Yama, regele morților, ne respectă,*
*Şi ofițerii care judecă ființele celor cinci stări ale existenței*
*Ne protejează întotdeauna, zi şi noapte.*

*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Suntem protejați de mărețul rege al maraşilor*
*Care locuieşte în al şaselea cer;*
*Aceasta a jurat el că va face în prezența lui Buddha Shakyamuni.*

*Zeii cerului şi ai pământului*
*Pot fi cu toții numiți buni*
*Pentru că îl protejează mereu pe adeptul nembutsu.”*

De asemenea, sunt multe referiri asemănătoare în Kyogyoshinsho sau alte scrieri ale lui Shinran.

2**. A avea virtuți supreme (shitoku gusoku)**

Aceasta înseamnă că datorită credinței în Legământul Principal al lui Amida, primim meritele şi virtuțile sale, care devin în acest fel ale noastre şi ne fac să atingem naşterea în Tărâmul Pur:

*„Când ființele sensibile ale acestei lumi a celor cinci pângăriri*
*Se încred în Legământul Principal,*
*Virtuți inexplicabile şi de nedescris*
*Îi umplu pe acei practicanți.”*

Shinran explică în lucrarea „Pasaje asupra celor două aspecte ale transferului virtuții lui Tathagata”:

*„În ceea ce priveşte transferul virtuții prin Puterea Legământului Principal, acesta are două aspecte: transferul de merit al mersului înainte către Tărâmul Pur şi transferul de merit al întoarcerii în această lume.”*

Transferul de merit al mersului înainte înseamnă că, primind shinjin în timpul acestei vieți, intrăm în stadiul de non-retrogresiune şi suntem asigurați de naşterea în Tărâmul Pur (în momentul morții), unde vom deveni imediat Buddhaşi[62].

Transferul de merit al întoarcerii în această lume înseamnă că odată ce am devenit Buddhaşi în Tărâmul Pur ne întoarcem, sub diferite forme, pentru a ajuta toate ființele.

Ambele aspecte aparțin transferului de merit de la Buddha Amida către noi, pe care îl primim în forma shinjinului (credinței) şi nembutsului (rostirii Numelui).

De fapt, toate aceste zece avantaje prezentate în capitolul de față sunt manifestarea transferului de merite de la Amida către noi.

Iată o discuție pe această temă între mine şi un alt practicant:

**Întrebare:**

„Când am simțit pentru prima oară recunoştința şi am rostit nembutsu, Paul[63] mi-a scris:

'El (Amida) nu numai că îți ştie numele, dar ți-a şi oferit propriul lui depozit de merite karmice infinite."

Acest „merit karmic" se aplică oare numai la ceea ce se întâmplă după moarte?

**Răspuns:**

În chiar momentul în care se trezeşte în tine credința, aşa cum a spus Paul, ai şi primit meritele karmice infinite ale lui Amida. Aceasta înseamnă că ai intrat în stadiul de non-retrogresiune în această viață[64] şi ai devenit asigurat de naşterea în Tărâmul Pur exact aşa cum eşti. În acest fel, meritele karmice ale lui Amida acționează în această viață. Însă asta nu înseamnă că devii eliberat de orice suferință. Nu te poți aştepta să fii întotdeauna fericit în această lume

---

[62] Vezi şi al zecelea avantaj.

[63] Paul Roberts, discipolul lui Eiken Kobai Sensei si webmaster al site-ului www.shinugly.com.

[64] Vezi al zecelea avantaj.

deoarece mintea ta rămâne neiluminată până când mori şi te naşti în Tărâmul Pur.

Tu te întrebi de ce nu eşti fericit aici şi acum din moment ce ai shinjin, însă răspunsul este că nefericirea ta se datorează faptului că nu eşti încă un Buddha. O minte neiluminată nu are cum să fie fericită, indiferent ce ar dobândi şi ce fel de circumstanțe plăcute ar întâlni.

Din contră, poți experimenta fericire şi beatitudine numai când te naşti în Tărâmul Pur, deoarece atunci devi Iluminat. Numai o minte iluminată poate fi fericită.

Fericirea spre care tânjeşti este una condiționată de împlinirea anumitor dorințe sau necesități, însă fericirea obținută în mod natural în Tărâmul Pur provine din depăşirea iluziilor şi a oricărei forme de ataşament. Este fericirea libertății absolute, imposibil de înțeles cu mintea de acum.

Jodo Shinshu nu este o cale prin care devi Buddha în viața aceasta, de aceea nu poți fi perfect liber şi fericit aici. Numai un Buddha poate fi fericit în această lume, pentru că mintea lui este Iluminată, Trezită şi Liberă. Oriunde merge, este liber şi fericit.

Cu toate acestea, chiar mintea ta neiluminată este asigurată de naşterea în Tărâmul Pur – iată înțelesul acestui al doilea avantaj.

**3. A avea răul transformat în bine (tenaku jyozen)**

Datorită influenței lui Amida putem transforma o experiență neplăcută într-o şansă de a înțelege Dharma şi viața aşa cum este ea – produsul karmei noastre de acum şi din trecutul îndepărtat. Nu înseamnă că nu vom mai avea probleme, evenimente urâte, lipsuri materiale, etc., ci că suntem în stare să le înțelegem ca efecte ale karmei personale, folosindu-le pentru a deveni conştienți că această lume este samsara, lumea suferinței, din care trebuie să evadăm odată pentru totdeauna prin credința în Amida.

Evenimentele proaste pot fi transformate în acest fel, prin lumina Dharmei, în întâmplări folositoare pentru înțelegerea noastră.

De asemenea, acest avantaj se referă la faptul că imediat ce primim shinjin, karma noastră rea este tăiată şi nu îşi mai poate planta semințele în altă viață. În acelaşi timp, primim karma pură a lui Amida. Răul nostru, karma noastră rea, se transformă în bine, în sensul că nu ne mai împiedică să devenim Buddhaşi odată ce viața aceasta se va sfârşi. Indiferent ce rele karmice am fi înfăptuit sau mai înfăptuim datorită iluziilor şi ataşamentelor noastre, ele devin ca şi inexistente odată cu primirea shinjinului. Însăşi condiția de ființe obişnuite şi posesoare ale unei karme negative ne face să fim în atenția Compasiunii nediscriminatoare a lui Amida.

**4. Protejați de toți Buddhaşii (shobutsu gonen)**

Acest avantaj este de asemenea, legat de protecție, la fel ca primul.

Se zice în „Imnurile avantajelor din prezent":

„*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Avalokitesvara şi Mahasthamaprapta,*
*Împreună cu toți bodhisattvaşii nenumărați precum nisipurile Gangelui*
*Ne însoțesc asemenea umbrei noastre.*

*Nenumărați Amida Buddha se află*
*În lumina lui Buddha al Luminii fără de oprelişti;*
*Fiecare dintre aceşti Buddha ai transformării*[65]
*Protejează pe cel care are shinjin.*

*Când spunem Namo Amida Butsu,*
*Nenumărații Buddha de-a lungul celor zece direcții,*
*Ne înconjoară de o sută de ori, de o mie de ori,*
*Se bucură şi ne protejează."*

[65] Manifestări ale lui Buddha Amida în funcție de specificul fiecărei ființe.

Protecția Buddhaşilor poate fi înțeleasă nu numai în sensul explicat la primul avantaj, ci şi că odată primit, shinjinul nu mai poate fi pierdut. De aceea, se spune în Tannisho:

*„Cei care urmează căile non-buddhiste nu îi vor împiedica niciodată.”*

Câți oameni de diferite orientări nu au încercat să mă convingă de faptul că datorită credinței mele voi ajunge în iad sau că cine ştie ce alte chestii rele mi se vor întâmpla! Această încercare poate fi numită ofranda fricii, un „cadou” pervers şi mizerabil pe care unii încearcă să îl ofere cu dărnicie persoanelor de orientări religioase diferite.

Bineînțeles că astfel de tentative au eşuat iar asta nu pentru că dețin vre-o putere superioară, ci datorită faptului că shinjinul meu nu este creația mea.

Nu întâmpător întâlnim în Jodo Shinshu expresia *„shinjinul cel tare precum diamantul*.” Ceea ce dă putere credinței noastre este originea ei – inima şi mintea lui Buddha Amida. De aceea noi, adepții Jodo Shinshu, nu putem fi influențați de cei care urmează căile non-buddhiste.

Putem spune, de asemenea, că protecția tuturor Buddha înseamnă şi că din momentul în care am primit shinjin, ne îndreptăm în siguranță către Buddheitate.

Toți Buddha sunt martori ai acestui fapt şi laudă minunata lucrare salvatoare a lui Amida.

Iată o discuție pe tema protecției Buddhaşilor:

**Întrebare:**

„Tot nu înțeleg cum cineva este protejat de aceşti diverşi Buddha din moment ce karma sa rămâne aceeaşi de-a lungul întregii vieți.”

**Răspuns:**

În momentul în care te încrezi în Buddha Amida, rădăcina karmei tale este tăiată, în sensul că nu îşi mai poate planta semințele în altă

viață, însă în aceasta de acum vei continua să experimentezi efectele acțiunilor trecute (din alte vieți) sau ale celor îndeplinite până în momentul morții. Aşadar, să nu facem confuzii şi să credem că după ce primim shinjin ar trebui să fim întotdeauna fericiți ori să avem parte numai de circumstanțe favorabile.

Suntem protejați de renaşterea în zonele neiluminate ale existenței, nici o ființă (vizibilă sau invizibilă) nu ne mai poate distruge credința sau devia către o cale nebuddhistă iar atingerea Buddheității în Tărâmul Pur este garantată – iată modalități prin care se manifestă acest avantaj al protecției tuturor Buddha.

**5. Lăudat de toți Buddhaşii (shobutsu shyosan).**

Toți Buddha îi laudă pe cei care se încred în Amida, privindu-i ca pe practicanți ce vor deveni ei înşişi Buddhaşi. Este minunat că am ajuns să ne încredem într-o învățătură atât de greu de acceptat în credință, după cum însuşi Shakyamuni recunoaşte. În Marea Sutră despre Buddha Amida el spune:

*„Cel care aude şi nu uită această Dharma (a credinței în Amida),*
*Însă o vede, o respectă şi se bucură în atingerea ei –*
*Acela este adevăratul meu însoțitor.”*

De asemenea, se spune în Sutra Contemplației:

*„Să ştii că cel ce rosteşte Numele lui Amida este un lotus printre oameni.”*

Shinran Shonin a e xplicat într-una din Scrisorile sale:

*„Mai mult, al Şaptesprezecelea Legământ al lui Amida declară că nu va atinge perfecta Iluminare dacă cei ce rostesc Numele lui nu sunt lăudați de nenumărații Buddha din cele zece direcții. Pasajul care declară împlinirea acestui legământ spune:*
*‚Astfel de oameni sunt lăudați de toți Buddha'.”*

**6. Protejat de lumina spirituală a lui Buddha (shinko jogo)**

Consider că acest avantaj este în strânsă legătură cu al patrulea.

Aici observăm că protecția este una spirituală. Ea înseamnă de asemenea, că Amida ne luminează întotdeauna, făcându-ne să înțelegem mai bine limitările noastre şi evenimentele vieții aşa cum sunt ele explicate de învățătura buddhistă.

Lumina lui Amida ne face să ne conştientizăm profund limitele, precum şi cât de mult merită Legământul Principal încrederea noastră. Aceste două tipuri de conştientizare nu dispar niciodată din noi înşine deoarece suntem primiți şi protejați de lumina spirituală a lui Amida.

Un alt înțeles este că suntem protejați de înțelegerea greşită a învățăturii. Falşii învățători nu ne mai pot influența iar noi nu vom distorsiona niciodată esențialul Dharmei Jodo Shinshu în prezentările noastre.

**7. A avea multă bucurie în inimă (shinta kangi)**

Apariția shinjinului echivalează cu a scăpa de o mare greutate. Ştim că vom deveni Buddhaşi indiferent cum suntem acum. Putem simți această uşurare şi bucurie a inimii de multe ori de-a lungul vieții, indiferent că uneori este acoperită de grijile, ataşamentele şi supărările zilnice.

Imaginați-vă că vă aflați într-o închisoare şi că cineva în care aveți deplină încredere vă asigură că veți fi eliberați într-un an sau doi. Acel ultim an pe care îl mai petreceți în închisoare este bineînțeles, unul dificil, însă ştiți cu siguranță că ziua eliberării va sosi. Aşadar, puteți simți uşurare şi bucurie aducându-vă aminte de acest lucru, indiferent cât de grele rămân restul zilelor de închisoare.

**8. A deveni conştient de bunăvoința lui Buddha şi a răspunde cu recunoştință (chion hotoku)**

Devenim conştienți de faptul că Amida ne eliberează din naştere şi moarte, şi de aceea simțim recunoştință. Exprimăm această recunoştință rostind Numele lui şi îndeplinind diferite activități în

beneficiul Dharmei. De exemplu, unii devin învăţători şi propovăduiesc celorlalţi Dharma lui Amida pentru a-i ajuta să primească shinjin. De asemenea, a oferi texte sacre ori a susţine dojourile şi templele sau pe învăţătorii şi colegii de practică sunt fapte ce răspund cu recunoştinţă bunăvoinţei lui Tathagata Amida.

Shinran spune în Imnurile epocilor Dharma:

*„Astfel este bunăvoinţa marii Compasiuni a lui Amida,*

*încât trebuie să ne străduim a-i răspunde cu recunoştinţă, chiar dacă trupurile ni s-ar sfărâma în bucăţi;*

*Astfel este bunăvoinţa maeştrilor şi a adevăraţilor învăţători,*

*încât trebuie să ne străduim a-i răspunde cu recunoştinţă, chiar dacă oasele ni s-ar transforma în cenuşă."*

**9. A practica întotdeauna Marea Compasiune (jyogyo daihi)**

Aceasta nu înseamnă că acţionăm asemenea Buddhaşilor în această viaţă.

Dacă am fi deja Buddhaşi şi am avea mare Compasiune ar însemna că nu mai avem nevoie de Legământul Principal. Aşadar, care este avantajul practicării marii Compasiuni?

Deşi nu suntem asemenea Buddhaşilor în această viaţă, primind shinjin devenim parte din lucrarea salvatoare a lui Amida sau altfel spus, o legătură în lanţul marii sale Compasiuni. Putem înţelege limitările noastre şi ale celorlalţi şi să realizăm că suntem acceptaţi cu toţii, fără nici o discriminare. În mod special, îi putem ajuta pe ceilalţi să creeze legături cu Dharma lui Amida.

Despre cel care ajută la răspândirea învăţăturii despre Amida putem spune că într-adevăr practică marea Compasiune în sensul că acţionează ca mesager al acesteia.

În capitolul trei din Kyogyoshinsho, secţiunea despre adevăratul discipol al lui Buddha, Shinran Shonin citează un pasaj din „Sutra Marii Compasiuni":

*„Ce este 'Marea Compasiune'? Cei care continuă întru nembutsu fără nici o întrerupere[66] se vor naşte cu siguranţă în tărâmul fericirii la sfârşitul vieţii lor. Dacă aceştia se încurajează unul pe altul şi îi fac şi pe alţii să rostească Numele, ei sunt numiţi 'cei ce practică Marea Compasiune'."*

Aşadar, a practica Marea Compasiune în această viaţă înseamnă a-i încuraja pe ceilalţi să rostească nembutsul credinţei în Buddha Amida[67].

**10. A intra în grupul celor cu adevărat stabiliţi (shojyoju ni iru)**

Primind shinjin în această viaţă intrăm în grupul celor cu adevărat stabiliţi sau în stadiul celor asiguraţi de naşterea în Tărâmul Pur. Acesta mai este numit şi stadiul de non-retrogresiune. Pentru că ne aflăm în această categorie specială ne bucurăm de toate cele zece avantaje. Putem spune, de asemenea, că acest avantaj precum şi celelalte, ne sunt oferite de transferul de merite de la Amida către noi (al doilea avantaj).

Al zecelea avantaj este vestea minunată că noi şi cei asemenea nouă, adică oamenii obişnuiţi şi plini de patimi oarbe, devenim salvaţi (asiguraţi de naşterea în Tărâmul Pur) exact aşa cum suntem dacă ne încredem în Amida.

La finalul acestor explicaţii vă prezint alte trei importante discuţii legate de avantajele în această viaţă ale unui adept nembutsu. Vă rog, citiţi-le cu atenţie şi reflectaţi asupra lor.

**Întrebare:**

„… acel sentiment al siguranţei pare că nu se aplică modului de viaţă din samsara, nici măcar felului în care murim (suferinţă, durere, etc) ci vieţii de după moarte şi naşterii în Tărâmul Pur."

---

[66] Acest nembutsu este recitarea Numelui ca expresie a credinţei. De aceea, a-l recita fără întrerupere este echivalent cu a avea o credinţă stabilă, fără îndoială.

[67] Vezi şi comentariile mele la capitolele patru şi cinci din Tannisho, incluse în Calea Acceptării – comentariu la Tannisho", publicată în 2010 de Corporate Body of Buddha Educational Foundation.

**Răspuns:**

Sentimentul siguranței pe care îl are un adept nembutsu este dat de certitudinea că va merge direct în Tărâmul Pur. El ştie că indiferent cum trăieşte sau moare se va duce exact acolo. Orice karmă din această viață nu mai poate avea un efect în sensul unei noi renaşteri în samsara. Aceasta este asigurarea pe care o primeşte în viața de acum, iar nu în momentul morții (vezi al zecelea avantaj).

Însă ştie că timpul rămas până la moarte va fi trăit ca o ființă obişnuită şi neiluminată, de aceea este normal să sufere atât timp cât nu este încă un Buddha. Repet, continuă să sufere pentru că rămâne o ființă neiluminată până la moarte.

A primi meritele lui Amida este ca şi cum ai intra într-un curent puternic. Rămâi aşa cum eşti, o bucățică urâtă de lemn, însă devii purtat spre ocean. Probabil că această imagine te va ajuta să înțelegi mai bine.

A te împărtăşi (prin shinjin) din meritele lui Amida în această viață şi a fi protejat de Buddhaşi înseamnă că eşti purtat în siguranță către celălalt țărm în timp ce rămâi un om obişnuit.

Este asemenea unui bolnav dus la spital de o ambulanță. Deşi continuă să sufere pe drumul către spital (restul vieții până la moarte şi naşterea în Tărâmul Pur), în momentul în care ajunge acolo şi întâlneşte Doctorul (naşterea în Tărâmul lui Amida) este vindecat odată pentru totdeauna şi devine el însuşi un Doctor (devine un Buddha şi se întoarce în această lume pentru a-i salva pe ceilalți).

**Întrebare:**

„Sunt foarte confuz în legătură cu ceea ce buddhismul general afirmă, şi anume că ajută ființele să se elibereze de suferință în această viață. Însă din spusele tale pare că singura metodă pentru eliberarea de suferință în cazul unui buddhist Jodo Shinshu este moartea."

**Răspuns:**

Singura metodă de a scăpa de suferință în cazul unui buddhist Jodo Shinshu este să se încreadă în această viață în Buddha Amida, ceea ce înseamnă că se lasă purtat de „ambulanța” lui Amida şi este sigur că va fi vindecat odată ce ajunge la spital (Tărâmul Pur). Nu poate fi în alt fel.

Însă această încredere şi siguranță că va fi salvat apare în timpul vieții. Credința şi siguranța nu duc automat la absența suferinței din viața adeptului pentru că acesta nu este încă un Iluminat sau un Buddha, aşa cum am explicat anterior.

**Întrebare:**

„Din câte am înțeles, numai eu sunt responsabil de tot ceea ce mi se întâmplă iar acest lucru nu poate fi schimbat. Nu am decât să îndur şi să suport totul până ce mor şi merg în Tărâmul Pur unde voi deveni un Buddha. Este posibil însă ca vre-o acțiune a mea să schimbe cumva modul în care faptele trecute se manifestă în viața de acum?”

**Răspuns:**

Da, poți să îți schimbi karma într-o măsură mai mică sau mai mare, să îți faci cât mai plăcut sau neplăcut timpul pe care îl mai ai de trăit în samsara – asta depinde de fiecare şi de specificul karmei lui – dar nu ai cum să îți vindeci total rănile, adică să devii perfect fericit în această viață, deoarece nu poți ajunge un Buddha cât încă eşti în trup.

Jodo Shinshu nu afirmă că nu ar trebui să faci nimic pentru a trăi mai bine, ci doar că nu poți deveni un Buddha aici şi acum. Aşa cum am explicat anterior, nu poți fi 100% fericit în viața prezentă deoarece nu eşti încă un Buddha iar numai un Buddha poate fi fericit oriunde s-ar afla, în toate lumile şi trupurile posibile, chiar şi în iad.

## Egali cu Buddha Maitreya

O învățătură unică tradiției noastre spune că aceia care au credință (shinjin) sunt egali cu Iluminarea perfectă, egali cu toți Buddha şi egali cu Maitreya[68] Buddha.

Maitreya, care sălăşluieşte acum în cerul zeilor Tuşita, va fi, în conformitate cu spusele lui Shakyamuni, un mare Buddha ce va apărea în această lume după multe miliarde de ani (5.670.000.000) de la această eră[69].

Shinran Shonin explică în Scrisorile sale[70]:

*„Din moment ce adepții care au primit shinjin se află cu siguranță în stadiul celor cu adevărat stabiliți, ei sunt de asemenea şi în stadiul de egalitate cu Iluminarea perfectă. În Marea Sutră a Vieții Infinite, cei care au fost primiți şi niciodată abandonați se spune că se află în stadiul celor cu adevărat stabiliți iar în Sutra lui Tathagata al Luminii Infinite se spune despre ei că se află în egalitate cu Iluminarea perfectă. Deşi numele sunt diferite, ,cei cu adevărat stabiliți' şi ,egali cu Iluminarea perfectă' au acelaşi înțeles şi indică acelaşi stadiu. Egali cu Iluminarea supremă este acelaşi stadiu cu cel în care se află Maitreya, care a dobândit rangul de successor la Buddheitate. Din moment ce adepții care au shinjin sunt destinați să atingă Iluminarea supremă, se spune despre ei că sunt la fel cu Maitreya."*

Cei care se încred în Buddha Amida în această viață se află în stadiul celor cu adevărat stabiliți ori asigurați de Nirvana sau altfel spus, în stadiul de non-retrogresiune. Aceasta înseamnă că din moment ce credința a apărut în inimile lor, devin asigurați de atingerea naşterii în Tărâmul Pur care va avea loc în momentul

---

[68] Miroku în japoneză.
[69] De la apariția lui Buddha Shakyamuni.
[70] Scrisoarea a treia din Mattosho, publicată de International Association of Buddhist Culture în 2004, în seria traducerilor din buddhismul Jodo Shinshu.

morții. Această naştere în Tărâmul Pur va fi imediat urmată de atingerea Buddheității sau a Iluminării perfecte.

Aşadar, stadiul celor cu adevărat stabiliți sau asigurați de Nirvana este egal cu Iluminarea perfectă. Cauza Iluminării perfecte este definitiv stabilită când credința în Amida apare în inima adeptului. Credința este cauza Iluminării, aşadar amandouă sunt egale în sensul că a doua este efectul celei dintâi, precum fumul nu poate apărea fără foc. Focul va produce neapărat fum, chiar dacă cele două sunt diferite. La fel, adeptul care se încrede în Amida este egal cu Iluminarea perfectă deoarece este sigur că va deveni un Buddha şi are semințele Buddheității plantate în inima lui, chiar dacă deocamdată, în timpul vieții de acum, rămâne o ființă ignorantă şi plină de patimi oarbe.

Shinran i-a spus lui Joshin-bo în scrisoarea a- 7-a din Mattosho:

*„Trebuie să înțelegi că momentul în care adeptul ajunge să creadă în Legământul Principal al lui Tathagata, nu este altul decât momentul în care devine stabilit în stadiul de non-retrogresiune, deoarece el beneficiază de avantajul de a fi primit şi niciodată abandonat. Fie că vorbim de stabilirea adevăratului shinjin sau de stabilirea shinjinului precum diamantul, ambele provin din faptul de a fi primit şi niciodată abandonat. Astfel este trezită mintea şi inima care va atinge Iluminarea supremă. Acesta este numit stadiul de non-retrogresiune, stadiul celor cu adevărat stabiliți şi stadiul de egalitate cu Iluminarea supremă.”*

El a mai spus, de asemenea:

*„Sutra Ghirlandei de flori susține că cel care a atins adevăratul shinjin este deja sigur că va deveni un Buddha şi de aceea el este egal cu toți Tathagata. Deşi Maitreya nu a atins încă Buddheitatea, este sigur că o va atinge, aşadar el este deja cunoscut sub numele de Buddha Maitreya. În acelaşi mod, cel care a atins adevăratul shinjin este egal cu toți Tathagata.”*

Stadiul celor cu adevărat stabiliți ori asigurați de Nirvana este acelaşi în care sălăşluieşte acum Maitreya în cerul zeilor Tuşita unde aşteaptă momentul potrivit pentru a se naşte în această lume şi a atinge Buddheitatea, exact cum Shakyamuni a făcut în trecut.

Shinran spune în scrisoarea a 18-a din Mattosho:

*„Din momentul în care realizează inima precum diamantul (shinjin), se spune despre ei că se află în stadiul celor cu adevărat stabiliți şi că au atins acelaşi stadiu cu cel al lui Bodhisatva Maitreya.*

*Din moment ce adeptul care are adevăratul shinjin se află în acelaşi stadiu ca Maitreya, înseamnă că este agal cu toți Buddha."*

*(...)*

*„Mai departe, din moment ce Maitreya a devenit deja cineva care este sigur că va atinge Buddheitatea, este numit Buddha Maitreya. Datorită acestui lucru, noi ştim că despre aceia care au primit shinjinul Puterii Celuilalt, se poate spune că sunt egali cu toți Buddha. Să nu aveți nici o îndoială în ceea ce priveşte acest lucru."*

Shinran explică în continuare:

*„Buddhaşii din cele zece direcții se bucură la stabilirea acestei inimi şi o laudă ca fiind egală cu mințile şi inimile tuturor Buddhaşilor. Astfel, cel care are adevăratul shinjin se spune că este egal cu toți Buddha. El este de asemenea, privit ca fiind la fel cu Maitreya, destinat să devină viitorul Buddha."*

*„Toți Buddhaşii simt mare bucurie atunci când el se bucură în realizarea shinjinului cel adevărat şi declară cu toții într-un singur glas: 'Este egalul nostru.' Iată cuvintele de bucurie ale lui Shakyamuni ce se găsesc în Marea Sutră: 'Acela care vede şi dă slavă şi are mare bucurie – este adevăratul meu însoțitor;' în acest fel, el ne învață că cel care are shinjin este egal cu toți Buddha."*

După cum vedeți, Shinran își bazează argumentele pe cuvintele lui Shakyamuni din Marea Sutră dar și din alte discursuri:

*„‚Cel care are shinjin și se bucură întru shinjin este egal cu toți Tathagata'. Acest citat este din Sutra Ghirlandei de flori și înseamnă că cel care se bucură întru shinjin este egal cu toți Tathagata. Asta reiese, de asemenea, și din declarația lui Shakyamuni despre cei care au shinjin și se bucură întru el: ‘Cel care înțelege și venerează și atinge marea bucurie – acela este adevăratul meu însoțitor'."*

*„Buddhașii din cele zece direcții se bucură la stabilirea acestei inimi și o laudă ca fiind egală cu mințile și inimile tuturor Buddhașilor. Astfel, cel care are adevăratul shinjin se spune că este egal cu toți Buddhașii. El este de asemenea, privit ca fiind la fel cu Maitreya, aflat acum în rangul de succesor la Buddheitate."*

Există de asemenea, al Șaptesprezecelea Legământ al lui Amida, înțeles de Shinran ca însemnând faptul că cei ce rostesc nembutsul credinței sunt lăudați de toți Buddhașii:

*„Al Șaptesprezecelea Legământ al lui Amida declară că nu va intra în Iluminarea perfectă dacă cei care rostesc Numele nu vor fi lăudați de nenumărații Buddha de-a lungul tuturor lumilor din cele zece direcții. Pasajul referitor la împlinirea Legământului spune: ‘Astfel de oameni sunt lăudați de toți Buddha și au mare bucurie'."*

Singura diferență dintre Maitreya și adepții care au credință în Amida și sunt acum în același stadiu cu Iluminarea perfectă este că el a intrat în acest stadiu prin puterea personală iar cei care au shinjin devin astfel prin Puterea lui Amida.

Shinran a spus în a 15-a scrisoare din Mattosho:

*„A crede că prin puterea personală cineva este egal cu toți Tathagata este o mare greșeală. Să știi că tu te bucuri datorită*

*shinjinului Puterii Celuilalt; cum poate puterea personală să aibă vre-un rol aici? Te rog să te gândeşti foarte bine la acest lucru."*

Există încă o altă diferenţă între noi şi Maitreya. Dacă el va trebui să aştepte enorm de mulţi ani până se va naşte în această lume şi va deveni un Buddha, noi cei care ne încredem în Amida vom atinge Buddheitatea după moarte.

Până la moarte şi naşterea în Tărâmul Pur, rămânem fiinţe obişnuite şi pline de patimi oarbe, dar purtând în noi cauza definitivă a Buddheităţii. Nu suntem egali cu toţi Tathagata sau cu Maitreya pentru că merităm acest lucru sau pentru că avem virtuţi şi merite deosebite, ci pentru că Amida ne-a făcut să devenim astfel. Iată înţelesul avantajului de *„a fi primit şi niciodată abandonat."* Datorită faptului că Amida ne primeşte şi ne iubeşte necondiţionat, devenim capabili să primim credinţa, să intrăm în acest stadiu şi să fim siguri că vom deveni Buddhaşi în Tărâmul Pur.

Este la fel cu a zbura prin puterea personală (Maitreya) sau a folosi avionul (noi înşine). În ambele cazuri se ajunge la destinaţie (stadiul de non-retrogresiune/asiguraţi de Nirvana sau de succesiune la Buddheitate, etc.), însă metodele sunt diferite, în primul caz utilizându-se puterea personală iar în al doilea, Puterea lui Amida.

## Shinjin (credința) şi natura de Buddha

**Întrebare:**

„În unele scrieri ale lui Shinran Shonin se spune că shinjin este însăşi natura de Buddha. Cum explici asta?"

**Răspuns:**

În primul rând, chiar dacă spunem în limbaj obişnuit că avem shinjin (credință în Buddha Amida), în realitate aceasta nu este proprietatea/creația noastră ci ceea ce Amida trezeşte în noi.

În al doilea rând, Amida este un Buddha, ceea ce înseamnă că s-a trezit către natura sa de Buddha. Natura de Buddha a lui Amida este la fel cu natura noastră de Buddha, pentru că toate ființele au aceeaşi natură înnăscută de Buddha (Buddheitate) sau acelaşi potențial de a deveni un Buddha. Însă, spre deosebire de Shakyamuni or Amida Buddha, noi ne aflăm acum la nivelul de ființe ignorante sau personalități iluzorii, produsul a numeroase ataşamente şi diferite tipuri de karmă. Această personalitate iluzorie şi supusă karmei este cea care se naşte în mod repetat în diferite sfere de existență.

Shinjin nu poate fi produsul personalităților noastre iluzorii care se schimbă în funcție de karmă de la o viață la alta sau de la un moment la altul, deoarece ar însemna că acesta ar fi şi el ceva supus schimbării iar nu *„shinjinul precum diamantul"* de care vorbeşte Shinran.

Aşadar, shinjin este manifestarea lui Amida ca Buddha viu, el vine din Iluminarea sa şi pentru că Iluminarea înseamnă atingerea naturii de Buddha, putem spune că în sens ultim, shinjin este manifestarea naturii de Buddha via Amida în forma sa transcendentă (Sambhogakaya). În acest fel cred că trebuie să înțelegem cuvintele *„shinjin este însăşi natura de Buddha."*

Credința nu poate apărea direct în noi din natura ultimă de Buddha fără ajutorul/mijlocirea lui Amida, deoarece nu putem primi nimic direct de la aceasta în starea în care ne aflăm de ființe neiluminate,

sub multele straturi de iluzii şi karmă rea care ne acoperă natura de Buddha. De aceea, avem nevoie de Amida în forma sa transcendentă (Sambhogakaya), el fiind cel care ne poartă, prin shinjin, către natura de Buddha, pe care o atingem direct imediat ce murim şi intrăm în Tărâmul său Pur.

Shinjin (credința) şi nembutsul credinței sunt singura legătură (deşi indirectă) pe care ființele obişnuite o au în această viață cu natura lor de Buddha.

**Întrebare:**
Putem avea acces direct la natura noastră de Buddha fără ajutorul lui Amida şi fără shinjin?

**Răspuns:**
Nu.
În alte şcoli buddhiste se spune într-adevăr că adepții pot accede direct la natura înnăscută de Buddha prin diferite metode şi tehnici de meditație, însă în Jodo Shinshu credem că asta nu mai este posibil din cauza nivelului spiritual foarte jos al ființelor din această epocă întunecată (ultima epocă Dharma).

Aşadar, fără să accedem direct la natura noastră de Buddha în această viață, intrăm mai întâi, prin shinjin, în sfera de influență a lui Amida, care este pasul indirect spre Buddheitate. Dacă primim shinjin în viața de aici, atunci în momentul morții ne naştem în Tărâmul Pur, unde patimile noastre oarbe şi personalitățile iluzorii sunt transformate imediat în Buddhaşi iluminați, capabili de a salva alte ființe.

## „Excluderea” din al Optsprezecelea Legământ

Până acum nu am prezentat Legământul Principal în întregime, evitând în mod special ultima propoziție, deoarece am vrut să îi acord un capitol separat:

*„Dacă după ce voi atinge Buddheitatea, ființele sensibile din cele zece direcții care se încred în mine cu o minte sinceră şi aspiră să se nască în Tărâmul meu, rostind Numele (Namo Amida Butsu) meu chiar şi numai de zece ori, nu se vor naşte acolo, fie ca eu să nu ating cea mai înaltă Iluminare.* Excluşi sunt aceia care comit cele cinci păcate de moarte şi ponegresc Dharma cea adevărată.*”*

Aproape toți cei care vin în contact cu Legământul Principal al lui Buddha Amida încearcă două tipuri de reacții: sunt bucuroşi la aflarea mesajului plin de speranță al primei părți a acestuia, dar se blochează imediat ce citesc ultima propoziție: *„excluşi sunt aceia care comit cele cinci păcate de moarte şi ponegresc Dharma.”*

Ceva pare în neregulă, o excludere încă există, deci la urma urmei Al Optsprezecelea Legământ nu e chiar universal pentru că unii oameni nu sunt primiți de Compasiunea lui Amida. Însă oare aşa stau lucrurille cu adevărat?

În primele mele zile ca adept Jodo Shinshu, când încă nu venisem în contact direct cu cineva din tradiția noastră, mă străduiam enorm să înțeleg rostul acestei „excluderi”; mai mult decât atât, recunosc că mă speriam foarte tare în timp ce parcurgeam de nenumărate ori această porțiune. Îmi stătea ca un nod în gât, parcă nu reuşeam să mă bucur pe deplin de întâlnirea cu Amida.

„Dacă am făcut şi eu unul dintre aceste cinci păcate de moarte?”, mă întrebam cu înfrigurare. Apelasem la salvarea lui Buddha Amida într-un moment foarte greu pentru mine, când simțeam că nu mai fac față întâmplărilor şi iluziilor din viața mea iar acum, după bucuria unei speranțe, mă loveam de această frază care nu vroia să plece de acolo.

Nu a trecut însă mult până când a doua liniştire a pus definitiv stăpânire pe inima mea, „totul este în regulă, cum ai putut să te îndoieşti de mine”, parcă ar fi spus Amida.

Cu toții am fost mustrați măcar odată de mama noastră atunci când eram mici iar comportamentul nostru devenea de nesuportat. Poate că ne-am temut în acel moment că ne va părăsi ori cine ştie ce ne va face dacă nu suntem aşa cum trebuie, însă de fapt ea era mereu acolo, indiferent de acțiunile noastre, mustrându-ne şi încercând prin orice mijloace să ne schimbe, însă primindu-ne întotdeauna cu iubirea ei chiar dacă până la urmă greşeam şi făceam toate prostiile din lume.

Compasiunea lui Buddha Amida este asemenea unei mame, iar „excluderea” din Legământul său Principal este doar o mustrare adresată unor copii tâmpiți şi gata oricând să facă cele mai mari greşeli. Nu este o „excludere” în adevăratul sens al cuvântului ci un avertisment: „anumite fapte sunt foarte grave, nu le faceți, altfel….” Însă acest „altfel...” rămâne neîmplinit de prima parte a Legământului care dovedeşte de fapt salvarea necondiționată a unei adevărate mame.

Învățătura buddhistă trebuie înțeleasă întotdeauna în spiritul ei iar cititorul

scrierilor sacre să nu se oprească doar la cuvinte ci să încerce să vadă dincolo de ele. Care este adevăratul scop al Legământului Principal? Shinran spune în Tannisho:

*„Dacă încrederea noastră în Legământul Principal ar fi depins numai de respectarea preceptelor şi a regulilor, cum am mai fi putut noi să ne eliberăm de naştere şi moarte?”*

În capitolul 16 din aceeaşi lucrare, combătând afirmația unora că adepții nembutsu trebuie să treacă printr-o schimbare a inimii ori de câte ori devin furioşi sau fac ceva rău, Shinran spune din nou:

*„Să presupunem că naşterea în Tărâmul Pur ar fi posibilă doar trecând prin schimbări ale inimii zi şi noapte, de fiecare dată când se*

*întâmplă ceva. În această situație - viața omului fiind în aşa fel încât se poate sfârşi chiar înainte ca respirația care iese să fie urmată de respirația care intră - dacă ar fi să murim fără să trecem printr-o schimbare a inimii şi să ne aflăm într-o stare de bunătate sufletească şi stăpânire de sine, nu ar deveni atunci Legământul lui Amida care ne primeşte şi nu ne abandonează niciodată fără de nici un sens?"*

Din moment ce Buddha Amida are Compasiune Infinită şi priveşte toate ființele ca fiind copiii săi, ar fi absurd să le abandoneze datorită ignoranței lor. Această atitudine ar fi contrară Minții Bodhi şi celor mai elementare legăminte Mahayana. Buddha nu poate face o afirmație iar apoi imediat să o nege sau să afirme contrariul, ceva în genul: „vă salvez pe toți chiar şi numai dacă rostiți Numele meu de zece ori ….. dar de fapt, stați puțin că m-am răzgândit şi vă impun totuşi nişte condiții grele peste care nu puteți trece."

Buddha Amida ştie care sunt adevăratele capacități ale ființelor şi nu a proiectat Legămintele sale pentru cei capabili de a atinge Iluminarea prin ei înşişi:

*„A te curăța de patimile oarbe înseamnă a deveni un Buddha iar pentru cel care este deja un Buddha, Legământul provenit din contemplația profundă timp de cinci kalpa nu mai are nici un rost."*

În opinia lui Shinran această „excludere" arată de fapt că cele mei rele ființe sunt incluse în salvarea oferită de Amida, mai ales aceia care au comis cele cinci păcate de moarte şi au ponegrit Dharma. Menționarea acestor păcate grave este un indiciu că ele nu sunt dorite în comportamentul discipolilor dar că în acelaşi timp efectele lor sunt anihilate de Compasiunea Infinită acceptată în inima adeptului prin Trezirea Credinței şi prezentată în prima parte a Legământului. Probabil că oricine dintre noi, de-a lungul vieților din trecut sau în această viață a înfăptuit măcar odată unul dintre aceste păcate.

Ceva apare însă în momentul Trezirii Credinței, este ceea ce se numeşte „schimbarea inimii", adică deplina conştientizare a stării

fără de speranță în care ne aflăm din punct de vedere spiritual, mânați în permanență de tendințele karmei noastre negative şi gata oricând să comitem orice fel de faptă, precum şi a lucrării salvatoare şi nediscriminatoare a lui Amida manifestată în Legământul şi Numele său. Din momentul în care începem să ne bazăm pe Buddha Amida experimentăm această „schimbare a inimii”, eveniment ce transformă complet direcția vieții noastre şi o face să se îndrepte, indiferent de iluziile ei, către Nirvana supremă.

Deşi în Sutra despre Buddha al Vieții Infinite (Marea Sutră) apare „excluderea” pomenită mai sus, în Sutra Contemplației situația este complet diferită. Aici Budddha Shakyamuni îi spune lui Ananda şi Vaidehi că un om ce se află pe patul de moarte şi care a comis cele cinci păcate de moarte, cele zece păcate grave şi toate tipurile de fapte rele, se poate naşte în Tărâmul Pur dacă întâlneşte un bun învățător spiritual, îi ascultă sfaturile şi recită Namo Amida Butsu chiar şi numai de zece ori. De ce această sutră nu menționează însă ponegrirea Dharmei printre faptele rele ce nu pot împiedica naşterea în Tărâmul Pur? Acesta este un aspect foarte important care trebuie bine înțeles. Voi prezenta în continuare un schimb de întrebări şi răspunsuri din Kyogyoshinsho care va face lumină asupra acestui aspect.

„***Întrebare***: *Sutra despre Buddha al Vieții Infinite spune*:

*‚Cei care aspiră la Naştere ajung să o atingă cu toții. Excluşi sunt însă aceia care înfăptuiesc cele cinci păcate grave şi cei care ponegresc Dharma.’*

*Sutra Contemplației asupra lui Buddha al Vieții Infinite spune:*

*‚Cei care au înfăptuit cele cinci păcate de moarte şi cele zece păcate grave şi care sunt înlănțuiți de diferite tipuri de tendințe negative vor atinge de asemenea naşterea în Tărâmul Pur.’*

*Cum pot fi armonizate aceste două pasaje?*

***Răspuns***: *Prima sutră vorbeşte despre înfăptuirea a două tipuri de acțiuni negative: cele cinci păcate de moarte şi ponegrirea Dharmei. Datorită comiterii acestor două tipuri de fapte rele, Naşterea nu poate fi atinsă. Cealaltă sutră vorbeşte doar despre înfăptuirea celor zece păcate grave şi a celor cinci păcate de moarte; nu se menționează nimic despre ponegrirea Dharmei. Datorită faptului că aceasta din urmă nu a fost îndeplinită, Naşterea poate fi atinsă.*

***Întrebare***: *Să presupunem că cineva a comis cele cinci păcate de moarte dar nu a ponegrit Dharma cea adevărată. În sutră se afirmă că un astfel de om poate atinge Naşterea. Mai departe, să presupunem că cineva doar a ponegrit Dharma însă nu a înfăptuit cele cinci păcate de moarte şi cele zece păcate grave. Este acest om capabil să atingă Naşterea, dacă aspiră la ea?*

***Răspuns**: Deşi doar a ponegrit Dharma cea adevărată însă nu a comis celelalte tipuri de păcate, în mod sigur nu va putea atinge naşterea în Tărâmul Pur. De ce? O sutră afirmă că cel care a comis cele cinci păcate de moarte va cădea în imensul iad Avici unde va suporta consecințele faptelor sale timp de o kalpa. Cel care ponegreşte Dharma cea adevărată va cădea tot în iadul Avici însă când acea kalpa se epuizează, va cădea într-o altă regiune a acestuia. În acest fel trece prin o sută de mii de mari iaduri Avici unul după altul. Buddha nu menționează vre-un moment când acesta poate scăpa, deoarece ponegrirea Dharmei este un păcat extrem de grav.*

*Mai mult decât atât, Dharma cea adevărată este Dharma lui Buddha. Acest ignorant tocmai a ponegrit-o; cum am putea să ne gândim că un astfel de om ar aspira să se nască în Tărâmul lui Buddha? Poate ar face acest lucru doar din setea de a obține o altă viață fericită; asta se aseamănă însă cu a căuta gheață ce nu conține apă sau foc fără fum. Cum ar putea el să găsească aşa ceva?*

***Întrebare***: *Care sunt caracteristicile ponegririi Dharmei celei adevărate?*

***Răspuns***: *A spune că nu există Buddha, Buddha-Dharma, Bodhisattva*

*sau Bodhisattva-Dharma. A te decide asupra unor astfel de viziuni, fie prin propria ta judecată sau primindu-le de la alții, se numeşte ponegrirea Dharmei celei adevărate.*

***Întrebare***: *A îmbrățişa astfel de viziuni este o chestiune care pare că îl priveşte doar pe cel care aderă la ele. Însă ce suferință şi durere provoacă această faptă asupra celorlalte ființe sensibile, încât ajunge să depăşească în gravitate cele cinci păcate de moarte?*

***Răspuns***: *Dacă nu ar exista Buddha şi Bodhisattva care să propovăduiască căile virtuoase lumeşti şi supralumeşti şi care să învețe şi să călăuzească ființele sensibile, cum am putea noi să ştim ce este aceea bunăvoință, corectitudine, buna-cuviință, înțelepciunea şi sinceritatea? Astfel de virtuți omeneşti ar dispărea cu desăvârşire iar înțelepții mai presus de lume ar pieri cu toții. Voi cunoaşteți doar gravitatea celor cinci păcate de moarte, nu însă şi faptul că ele apar din absența Dharmei adevărate. Din această cauză, cel care ponegreşte Dharma cea adevărată comite cel mai grav păcat.”*

Cred că pasajul citat mai sus este cât se poate de concludent în ceea ce priveşte „excluderea” din al Optsprezecelea Legământ aşa cum apare ea în cele două sutre menționate acolo.

Aş mai adăuga însă un lucru: ambele sutre se referă la ponegrirea Dharmei celei adevărate la momentul prezent: *„Dharma cea adevărată este Dharma lui Buddha. Acest ignorant tocmai a ponegrit-o; cum am putea să ne gândim că un astfel de om ar aspira să se nască în Tărâmul lui Buddha?”*

*„Tocmai a ponegrit-o…”* se referă la o ponegrire continuă care există încă în mintea acelui om, însă nu la situația în care a ponegrit-o în trecut iar acum printr-o schimbare a inimii a înțeles răul făcut şi se

căieşte de el. **Este logic faptul că un om care încă ponegreşte Dharma în mintea lui şi mai ales înaintea celorlalți nu are cum să trezească o aspirație sinceră către naşterea în Tărâmul Pur**, însă acest lucru nu este valabil pentru cel care ponegrirea Dharmei devine doar o greşeală gravă din trecut pentru care acum se căieşte. Aşadar, cel care a ponegrit Dharma în trecut dar trece în prezent printr-o schimbare a inimii, recunoaşte şi se căieşte pentru fapta sa, apoi se bazează cu sinceritate pe Compasiunea lui Buddha Amida, va atinge Naşterea. Este logic să fie astfel. În buddhism nu există „pedepse" veşnice decât pentru o minte care stăruie în greşeală şi în acest fel se autopedepseşte, însă mintea care se schimbă şi devine alta nu mai poate fi identică cu cea din trecut. Îmi aduc aminte în legătură cu acest lucru de o întâmplare de pe vremea lui Shakyamuni:

Un om l-a jignit foarte rău pe Buddha, aruncându-i în față toate tipurile de cuvinte grele, însă a doua zi a simțit remuşcări şi s-a căit de fapta comisă. Ducându-se înaintea lui s-a prosternat la picioarele sale şi i-a cerut iertare. Buddha i-a spus: *„Ridică-te, cel care acum se pleacă la picioarele mele nu mai este identic cu cel care mă jignea ieri."*

Adeptul nembutsu care trăieşte adevăratul shinjin nu are cum să ponegrească Dharma lui Buddha pentru că acum este un om nou şi renăscut în lumina Compasiunii lui Buddha, complet separat de omul vechi din viața asta sau din celelalte.

## A auzi învățătura

Maestrul Rennyo spunea:
*„Ceea ce suntem învățați în tradiția lui Shinran Shonin este că inima încrezătoare (shinjin) este esențială.”*

Însă, ce anume trebuie să facem noi pentru „a dobândi” această inimă încrezătoare şi pentru a fi siguri de naşterea în Tărâmul Pur unde atingem Iluminarea supremă?

Se spune peste tot în Jodo Shinshu că shinjinul este ceea ce primim de la Amida iar nu creația noastră. În esență, totul vine până la urmă de la Amida, chiar şi nembutsu (recitarea Numelui), care nu este altceva decât manifestarea pe buzele noastre a chemării lui Buddha. Într-adevăr, aşa stau lucrurile, dar să aruncăm puțin o privire la viața lui Shinran de înainte de atingerea inimii încrezătoare.

Din câte ştim, a stat o sută de zile retras la templul Rokkakudo pentru a căuta inspirație şi o soluție radicală cu privire la viața sa spirituală. După ce Bodhisattva Kannon (Avalokitesvara), l-a îndrumat către Honen, a petrecut şi acolo alte o sută de zile ascultându-i învățătura. În scrisorile soției sale, Eshinni, către fiica lor, Kakushinni, stă scris:

*„Aşa cum a fost retras timp de o sută de zile în templul Rokkakudo, tot aşa l-a vizitat pe Maestrul Honen timp de alte o sută de zile, indiferent de dificultățile pe care le întâmpina, fie că era ploaie sau soare. L-a auzit pe acest bun învățător vorbind despre faptul că pentru a scăpa de suferința naşterii şi a morții, nu este necesar decât să ne bazăm din toată inima pe nembutsu.”*

Apoi, după aceste o sută de zile, Shinran era capabil să spună:

*„Pentru mine, Shinran, nu există altă cale decât să acept ceea ce venerabilul meu învățător mi-a zis: ‘’Doar spune nembutsu şi fi salvat de Amida’’ Nimic altceva nu contează.”*

şi

*„Eu, Gutoku Shinran, discipol al lui Shakyamuni, am abandonat practicile amestecate şi m-am refugiat în Legământul Principal, în primul an al erei Kennin (1201)”*

Vedem aşadar, că însuşi Shinran a trecut printr-o perioadă antemergătoare atingerii/primirii shinjinului, caracterizată printr-o ascultare profundă a învățăturii.

Nu este însă necesar să petrecem ca şi el douăzeci de ani pe vre-unul din „munții Hiei”[71] ai practicilor bazate pe puterea personală, deşi probabil mulți dintre noi şi-au avut pentru o perioadă mai mică sau mai mare, „Hiei-ul lor.” Însă, ascultarea învățăturii este absolut necesară în primirea inimii încrezătoare.

De aceea, spun întotdeauna: veniți la dojo şi ascultați învățătura. Este cel mai important lucru pe care îl puteți face în această viață.

Însuşi Maestrul Rennyo insista asupra acestui aspect:

*„Faceți din ascultarea Dharmei lui Buddha o prioritate, iar din treburile lumeşti ceva secundar.....Este regretabil dacă ajungeți să ascultați învățătura lui Buddha doar în timpul liber pe care îl aveți după ce v-ați ocupat de treburile lumeşti, pentru că nu există un „mâine” atunci când vine vorba de ascultarea Dharmei.”*

După ce a spus aceste cuvinte a citat un poem scris de Shinran:

*„Aceia care trec prin flăcările*
*celor zece mii de lumi*
*pentru a auzi Numele lui Buddha*
*Sunt asigurați de atingerea*
*stadiului de non-retrogresiune”*

---

[71] Înainte de a se retrage la templul Rokkakudo şi a-l întâlnii pe Maestrul Honen, Shinran a fost călugăr Tendai şi a practicat timp de 20 de ani pe muntele Hiei – unul din cele mai importante centre spirituale ale Japoniei, încercând să atingă Iluminarea supremă prin eforturi personale.

*„A auzi Numele lui Buddha*” înseamnă a auzi înțelesul lui Namo Amida Butsu, adică a primi inima încrezătoare a Puterii Celuilalt. *„A trece prin flăcările celor zece mii de lumi”* înseamnă a nu lua în seamă nici un obstacol, indiferent de ce natură ar fi el, personală, materială, socială, etc. pentru a auzi Numele lui Buddha, adică a asculta învățătura.

Câți dintre noi sunt atât de sinceri încât să asculte Dharma timp de o sută de zile, fără să piardă nici măcar o singură zi? Trebuie să vă puneți această întrebare şi veți şti cât de puternică este devoțiunea voastră față de Dharma.

Şi totuşi, dacă nu luăm în serios problema vieții şi a morții, în aşa fel încât să fim în stare să depăşim orice obstacol pentru a asculta Dharma, cum altfel o vom înțelege şi primi în viața noastră? Putem găsi o mulțime de motive pentru a nu veni la dojo şi a asculta învățătura – acestea există, trebuie doar să le căutăm. Aud adeseori oameni care spun: „îmi omor timpul, nu am ce face, mă plictisesc”, pentru ca altă dată, când există ceva cu adevărat important de făcut, să îşi găsească imediat un motiv plauzibil. Fiecare dintre voi se cunoaşte cel mai bine pe el însuşi şi ştie, dacă este sincer, când motivele lui sunt nesemnificative în comparație cu şansa de a întâlni şi a asculta Dharma lui Buddha.

Vă rog, nu fiți leneşi în ascultarea Dharmei! Nu se ştie când veți mai avea vreodată şansa de a lua formă umană şi a o întâlni! Acestea nu sunt simple cuvinte, însă din păcate, mulți oameni le privesc în acest fel şi nu conştientizează adevărata realitate exprimată de ele.

Maestrul Rennyo spunea:

*„Aceia care nu posedă inima încrezătoare (shinjin) se aşteaptă ca prin toate mijloacele să pună întrebări şi să discute dacă inima încrezătoare le lipseşte sau nu; pare fără nici un rost să plece fără să fi ajuns la nici o concluzie. Ar trebui să reflectați cu atenție asupra acestei chestiuni. La urma urmei, este esențial ca de acum încolo*

*aceia dintre voi care nu au atins încă inima încrezătoare să discute această chestiune unii cu alții."*

Veniți la dojo şi puneți toate întrebările care vă trec prin cap, folosiți-vă de preot până acesta oboseşte, sunați-l şi noaptea pentru a-i pune întrebări despre Cale şi a vă lămuri îndoielile.

*„Citiți scrierile sacre până acestea se rup."* A citi înseamnă de asemenea, a asculta. Ascultați, ascultați şi iar ascultați învățătura iar la un moment dat se va întâmpla ceva deosebit; dacă ascultați cu sinceritate nu are cum să nu se întâmple. În acel moment, nu doar veți asculta ci veți auzi cu adevărat. A auzi înseamnă nu doar a auzi fizic sau rațional ci a auzi şi a înțelege cu toată ființa noastră, a accepta mesajul plin de Compasiune al Legământului Principal şi a ne baza pe el din tot sufletul, fără îndoială.

Maestrul Shinran spunea: *„,A auzi' înseamnă a auzi Legământul Principal fără nici o îndoială iar acest lucru exprimă ceea ce este de fapt shinjinul."* Numai când auzim învățătura despre Legământul Principal al lui Buddha Amida cu încredere absolută, putem spune că am primit shinjin. Dacă însă ascultăm folosindu-ne doar de gândirea discriminativă şi logica minții neiluminate, ca şi cum acestea ar fi singurele instrumente în eforturile noastre spirituale, nu vom reuşi niciodată să ne deschidem suficient pentru a primi shinjin.

Maestrul Shinran spunea:

*„Nu trebuie să existe nici un fel de calcul personal în ceea ce priveşte naşterea noastră în Tărâmul Pur.... Trebuie doar să ne deschidem față de Amida."*

Ascultarea trebuie să depăşească înțelegerea intelectuală, gândirea bazată şi influențată de discriminările, prejudecățile, iluziile şi patimile noastre oarbe.

Falsa impresie că mintea noastră limitată poate înțelege totul, că absolut orice trebuie să se supună logicii ei, trebuie lăsată să treacă.

Aşa cum spunea Eiken Kobai Sensei: *„există înțelegere, însă aceasta nu este logică, ci spirituală. Numai atunci când ne dăm seama cât suntem de ignoranți şi devenim conştienți de diferitele patimi oarbe care sunt adevăratul motor al acțiunilor noastre, vom fi capabili să depăşim limitările ‚logicii' şi dorinței de ‚a înțelege' totul, care ne înlănțuie şi ne întunecă. În acel moment, îndoielile legate de Legământul Principal dispar şi devenim capabili să lăsăm definitiv salvarea noastră în mâinile lui Amida."*

Trebuie să să lăsăm totul în seama Înțelepciunii transcendente şi Compasiunii fără limite a lui Amida, manifestarea în formă şi Nume a realității ultime de dincolo de orice formă.

Toate acestea încep însă cu a asculta învățătura. Calea către primirea shinjinului este ascultarea învățăturii. Trebuie doar să depunem eforturi şi să ascultăm ca şi cum aceasta ar fi cel mai important lucru din viața noastră.

Maestrul Rennyo spunea:

*„Tare este piatra şi moale este apa; cu toate acestea, apa toceşte piatra. Se spune că dacă există voință, chiar şi atingerea Buddheității devine posibilă. Indiferent cât de puțină credință ar avea cineva, dacă ascultă predicile cu toată seriozitatea, va atinge credința (shinjin) prin Compasiunea lui Buddha. De aceea, este important să se asculte cu sinceritate şi seriozitate predicile Dharma."*

La început asculți învățătura bazându-te doar pe puterea ta de înțelegere, însă vine un moment când laşi departe în urmă barierele minții discriminative care nu te-au dus nicicând la adevărata pace interioară; mai precis, te laşi purtat de căldura mesajului cuprins în Legământul Principal. Atunci auzi cu adevărat. Atunci spui cu adevărat: „Namo Amida Bu, Namo Amida Bu….mă refugiez în Buddha Amida, mă refugiez în Buddha Amida…"

Shinjinul nu este ceva de atins, un alt obiect pe care îl putem face proprietatea noastră intelectuală, ci o stare către care ne deschidem, pe care o primim de la Amida. Acesta este înțelesul cuvintelor *„va*

*atinge credința (shinjin) prin Compasiunea lui Buddha”* din citatul de mai sus şi de aceea am spus în mod intenționat, *„primim shinjin”*, iar nu doar atingem sau obținem shinjin.Trebuie să înțelegeți profund această diferență şi să nu faceți din shinjin sau nembutsu proprietatea voastră intelectuală.

În adevăratul shinjin şi nembutsu, orice calcul personal este abandonat. Însă cu toate că shinjin şi nembutsu sunt dincolo de gândire, ele pot fi primite aici şi acum, de orice ființă, indiferent de capacitățile sale, doar prin Compasiunea lui Buddha Amida. Nu veți înțelege niciodată prin rațiune şi logică modul în care lucrează efectiv Compasiunea lui Amida sau Legământul său Principal, nu pentru că acestea sunt ilogice sau absurde ci pentru că se află dincolo de puterea de pătrundere a minții noastre limitate. Vă rog, aşadar, abandonați odată pentru totdeauna mândria stupidă a egoului şi sinelui vostru iluzoriu care nu vă permite să vedeți, să experimentați şi să trăiți adevărata realitate de dincolo de el.

## Adevărata întristare

Uneori mă simt obosit de atâtea vorbe, gânduri, idei, de atâta fugă încolo şi încoace. Atunci când îi dau prea multă atenţie, mintea mea mă oboseşte îngrozitor. În acele momente simt nevoia să mă spăl pe faţă cu apă proaspătă şi să revin la esenţă. Ce este cu adevărat important în această viaţă, ce pot eu să fac, aşa cum sunt, ce pot să înţeleg? În momentul când îmi dau seama că nu mai ştiu nimic, mă opresc. Este un moment simplu şi natural, o oboseală naturală a creierului care se vrea atoatecunoscător şi atotputernic. Prea multe calcule personale şi preocupări inutile.

*„Doar spune nembutsu şi fi salvat de Amida. Nimic altceva nu mai este necesar.” „Lăsaţi toată karma voastră în grija lui Amida*.”

Nu există nimic de înţeles, de câştigat sau de pierdut în această lume. Nu vă mai preocupaţi de voi înşivă, de propria înţelepciune. Lăsaţi-vă în pace, abandonaţi-vă Legământului Principal. Nu prin voi veţi atinge naşterea în Tărâmul Pur ci prin Puterea lui Buddha Amida.

Maestrul Rennyo spunea:

*„Când apare pentru prima oară credinţa, naşterea noastră în Tărâmul Pur este pe deplin asigurată. Apoi rămâne la latitudinea lui Amida să decidă dacă ne salvează după ce distruge karma noastră negativă ori dacă o lasă aşa cum este. Devine inutil să ne preocupăm de karma negativă. Ceea ce trebuie cu adevărat să ne intereseze este că Amida îi salvează pe cei care se încred în el. ...*

*A face calcule personale despre noi înşine este o practică amestecată. Nu avem nimic altceva de făcut decât să ne încredem în Amida.”*

Naşterea noastră în Tărâmul Pur nu depinde de concepţiile despre bine sau rău, de ceea ce egoul nostru are senzaţia că poate să facă sau nu, ci de Înţelepciunea şi Compasiunea Infinită a lui Buddha Amida.

De unde această senzație că mai avem încă ceva de făcut în afară de a ne încrede în Amida? Şi anume ce ne-ar mai rămâne de făcut? Să salvăm lumea? Şi cu ce minte să salvăm lumea…. cu cea de acum?

D mi-a spus că se gândeşte de multe ori să facă ceva pentru suferința tuturor oamenilor, că această lume în care trăim este mizerabilă, chiar prea mizerabilă…

Într-adevăr, este o lume mizerabilă dacă o privim din punctul de vedere al patimilor omeneşti. Însă ce putem noi face? Maestrul Shinran a spus:

*„Compasiunea pe Calea Înțelepților înseamnă a avea milă, a compătimi şi ați păsa de celelalte ființe. Totuşi, este foarte dificil ca cineva să-i salveze pe ceilalți după cum doreşte.”*

A face eforturi să vii la dojo, a asculta învățătura, a primi shinjin, este singurul lucru pe care îl puteți face pentru a vă salva pe voi înşivă şi pe ceilalți. Unora li s-ar putea părea insignifiant, mai ales acelora pentru care scopul religiei este doar a te face util societății, reducând-o astfel la un soi de utilitarism social. Nu puteți însă întreprinde nimic altceva în stadiul la care vă aflați acum. Doar după ce veți atinge Buddheitatea prin Puterea Legământului lui Amida veți ajuta într-adevăr toate ființele. Până atunci nu numai că s-ar putea să nu le fiți de folos dar le puteți chiar încurca.

*„Compasiunea pe Calea Tărâmului Pur trebuie înțeleasă ca fiind mai întâi de toate atingerea Buddheității prin rostirea nembutsului şi apoi, dobândind mare iubire şi mare compasiune veți putea ajuta ființele sensibile după cum doriți.*

*Oricâtă iubire şi oricâtă milă am putea simți în viața de acum, este foarte greu să-i salvăm pe ceilalți aşa cum dorim; astfel această compasiune rămâne neîmplinită. Aşadar, numai rostirea nembutsului reprezintă marea compasiune care merge până la capăt.”*

Doar aparent, noi, adepții Jodo Shinshu, ne preocupăm numai de propria noastră naştere în Tărâmul Pur, de propria eliberare. Însă, în

realitate, naşterea în Tărâmul Pur nu este altceva decât o permanentă reîntoarcere în această lume, ca Buddhaşi, pentru a salva toate ființele. Cum însă am putea să ajutăm pe cineva în această viață, asemenea unui Buddha sau Bodhisattva? Departe de noi această pretenție.

Dacă vreți să îi ajutați pe ceilalți, atunci faceți orice pentru a primi shinjin (inima încrezătoare). Nimic altceva nu mai este necesar. Iar shinjinul nu trebuie promovat neapărat, dulceața lui se va răspândi de la sine şi asupra celorlalți atunci când se manifestă binele karmic din trecut şi ei devin deschişi față de mesajul salvator al lui Amida.

Dacă vreți într-adevăr să vă întristați de ceva, atunci întristați-vă că nu faceți suficiente eforturi pentru a asculta învățătura şi că nu ați primit credința (shinjin). Aceasta să fie singura voastră întristare şi suferință. Suferința lumii o veți putea căra cu adevărat în spate doar după ce, dobândind shinjin, vă veți naşte în Tărâmul Pur. Se spune în Tannisho:

*„Oricine trebuie să se teamă ca nu cumva să meargă împotriva intenției regretatului nostru Maestru. Mai mult, trebuie să se întristeze profund dacă nu este în acord cu Legământul Principal al lui Amida.”*

## Înțelesul celor Trei Refugii în Jodo Shinshu

Cele Trei Refugii[72] sunt:

MĂ REFUGIEZ ÎN BUDDHA
Buddham saranam gacchami
MĂ REFUGIEZ ÎN DHARMA
Dhammam saranam gacchami
MĂ REFUGIEZ ÎN SANGHA
Sangham saranam gacchami

**Primul rând** înseamnă că, mai întâi de toate, ne refugiem în Buddha Amida care este Buddha principal în Jodo Shinshu. Numai prin el atingem Buddheitatea în Tărâmul Pur, acesta fiind singurul dintre toți Buddhaşii care a făcut Legământul de a salva toate ființele, indiferent de capacitățile lor spirituale.

De asemenea, îl onorăm pe Buddha Shakyamuni (Buddha istoric) ca fiind Învățătorul care ne-a arătat Calea Dharmei lui Amida - principalul scop al apariției lui în lume.

La dojo uneori recităm şi tradiționalul „Vandana": NAMO THASSA BHAGAVATO ARAHATO SAMMA SAMBUDDHASA (Omagiu Lui, Celui Binecuvântat, Celui Atot Iluminat), înainte de refugii. Această propoziție îi este adresată lui Buddha Shakyamuni în poziția lui de mesager şi Învățător al Dharmei lui Amida.

**Al doilea rând** înseamnă că ne refugiem în Dharma despre Amida propovăduită de Buddha Shakyamuni şi explicată apoi de Maeştrii tradiției, în mod special de Shinran Shonin şi Rennyo Shonin. Este Dharma conținută în textele sacre ale tradiției noastre, în sutre şi comentarii, nu în cărțile lui cutare sau cutare preot sau erudit modern.

---

[72] Când cineva devine adept Jodo Shinshu rosteşte aceste refugii, împreună cu Ryogemon (crezul buddhist Jodo Shinshu) înaintea altarului şi în prezența comunității. Vezi şi capitolul următor „Ryogemon – Crezul buddhist Jodo Shinshu."

Odată ce ne refugiem în Dharma, care este, repet, învățătura din sutre şi comentariile Maeştrilor, respingem în mod indirect viziunile false şi opiniile care contrazic aceste texte sacre. Respingem genul de viziuni false susținute de mulți în epoca noastră, precum negarea renaşterii, a cauzei şi efectului (legea karmei) sau ideile cum că Amida ar fi un simbol, metaforă, personaj fictiv, că Tărâmul Pur ar fi o stare de atins „aici şi acum”[73], etc.

A ne refugia în Dharma înseamnă că ne legăm să punem Dharma mai presus de opiniile şi ideile produse de mintea noastră neiluminată. Primim şi transmitem celorlalți numai învățătura lăsată de Shakyamuni şi Maeştrii tradiției noastre.

Deşi respectăm toate metodele buddhiste ca provenind de la Shakyamuni (Buddha istoric), urmăm numai învățătura despre Buddha Amida şi numai în ea ne refugiem.

**Al treilea rând** înseamnă că ne refugiem în cei care au primit shinjin în viața de acum şi a căror naştere în Tărâmul Pur este asigurată. Refugiindu-ne în ei ne dorim să fim ca ei, îi considerăm tovarăşii noştri de drum, frații şi surorile noastre întru Dharma lui Amida.

Cei care nu au încă shinjin, să caute compania celor ferm stabiliți în credință, să asculte explicațiile lor şi să îşi dorească să primească ei înşişi shinjin.

Nu ne refugiem în cei cu viziuni greşite, care nu sunt în concordanță cu instrucțiunile şi cuvintele sutrelor şi comentariilor.

Adevărata comunitate (sangha) Jodo Shinshu este compusă numai din cei care acceptă în întregime învățătura din sutre şi comentariile Maeştrilor, care au primit shinjin ori aspiră cu sinceritate să primească shinjin. Într-o astfel de sangha ne refugiem. O astfel de sangha o venerăm ca parte a Celor Trei Comori.

[73] Vezi capitolele „Cei care neagă existența lui Amida nu au shinjin” şi „Tărâmul Pur nu este aici şi acum”, din această carte.

Sangha este locul unde adevărata Dharma este prezentată şi transmisă pentru ca noi să primim shinjin şi să devenim Buddhaşi în Tărâmul Pur.

Numai în transmiterea adevăratei Dharma, sangha are un înțeles. Dacă nu ne refugiem în Amida Buddha cel viu şi nu acceptăm Dharma despre el aşa cum a fost propovăduită de Shakyamuni şi Maeştri, nu există nici o sangha.

**Întrebare:**

Cum ar trebui să îi privim pe ceilalți buddhişti care nu sunt adepți Jodo Shinshu?

**Răspuns:**

Toți sunt discipolii lui Buddha Shakyamuni, doar că urmează alte metode buddhiste decât noi. În conformitate cu instrucțiunile Maestrului Rennyo, conținute în Scrisori, nu trebuie să îi disprețuim pe cei care urmează alte învățături buddhiste decât nembutsul credinței în Buddha Amida. „Respectăm dar nu urmăm" este regula de aur pentru relațiile cu alte şcoli buddhiste şi adepții lor.

Până la urmă, buddhiştii din toate şcolile sunt frați şi surori întru Dharma lui Buddha şi discipoli ai lui Shakyamuni. Ei sunt parte din sangha buddhistă generală, ca să zicem aşa, alcătuită din toți buddhiştii serioşi în practica lor, indiferent de confesiune, însă noi ne refugiem în sangha celor cu credință în Buddha Amida.

**Întrebare:**

Cum ar trebui să privim alte religii?

**Răspuns:**

„Respectăm dar nu urmăm" se aplică şi aici.

Shinran Shonin a insistat foarte mult în ultimul său capitol din *Kyogyoshinsho* pe faptul că discipolii lui Buddha nu trebuie să se refugieze în şi să venereze divinități din afara buddhismului, să nu se bazeze pe superstiții, zile norocoase, momente favorabille, etc. Iată câteva pasaje importante în acest sens:

*“Cei care se refugiază cu adevărat şi din toată inima, eliberându-se de toate ataşamentele iluzorii şi de preocupările legate de momente favorabile sau nefavorabile, să nu îşi caute niciodată refugiul în spirite false ori în învățături nebuddhiste”*[74]

*“Nu vă îndreptați către alte învățături; nu îi venerați pe zei.”*[75]

*“Fiii cei buni şi fiicele bune*[76] *ale credinței curate nu trebuie să îi slujească niciodată pe zei până la sfârşitul vieții lor”*[77]

De asemenea, să nu facem amestecuri şi sinteze după mintea noastră neiluminată între Dharma lui Buddha şi diferitele sisteme spirituale din trecut sau prezent. Buddhismul este medicamentul prescris nouă de Buddha, cel mai mare dintre Învățătorii celor trei lumi şi este greşit să îl amestecăm cu învățăturile altor căi.

Aşadar, abandonăm din sufletul nostru orice învățătură din afara buddhismului şi dintre învățăturile buddhiste selectăm numai pe cea referitoare la salvarea necondiționată a lui Amida – nembutsul credinței.

---

[74] Shinran a citat acest pasaj din *Sutra celor zece roți ale lui Ksitigarbha.*

[75] Shinran a citat acest pasaj din *Sutra Samadhiului tuturor virtuților.*

[76] *„Fiii cei buni si fiicele bune”* are sensul de discipoli autentici ai căii lui Buddha.

[77] Shinran a citat acest pasaj din *Sutra legămintelor lui Buddha Vindecătorul*

## Ryogemon – Crezul buddhist Jodo Shinshu

Ryogemon este crezul buddhist Jodo Shinshu, compus de Rennyo Shonin (1415-1499), al optulea Monshu al Hongwanji. În el găsim tot ceea ce avem nevoie să ştim şi să acceptăm pentru a ne naşte în Tărâmul Pur al lui Buddha Amida.

Refugiindu-ne în Cele Trei Comori[78] şi acceptând acest crez în inima noastră devenim adepți Jodo Shinshu, de aceea trebuie să îi cunoaştem foarte bine înțelesul:

*„Renunț la încrederea în puterea personală şi diversele practici care se bazează pe ea. Mă încred din toată inima în Buddha Amida pentru a rezolva odată pentru totdeauna problema crucială a vieții de după moarte.*

*Ştiu că în momentul în care această Credință apare în mine, eliberarea din samsara este garantată iar eu sunt asigurat de naşterea în Tărâmul Pur. Recit Numele lui Amida cu bucurie şi recunoştință pentru salvarea sa necondiționată.*

*Sunt recunoscător lui Shinran Shonin şi maeştrilor succesori pentru că mă îndrumă către această profundă înțelegere.*

*De acum înainte mă voi ghida toată viața mea după regulile de comportament.”*

***

*„Diversele practici”* la care renunțăm se referă la toate învățăturile, acțiunile şi metodele religioase prin care oamenii au senzația că obțin ceva, în mod special Iluminarea perfectă sau Buddheitatea. Acestea pot fi practici meditative sau non-meditative, respectarea preceptelor cu gândul transferării meritelor astfel câştigate spre atingerea Iluminării, etc. Chiar şi recitarea Numelui lui

[78] Vezi capitolul „Cele trei refugii în Jodo Shinshu.”

Amida poate fi plasată în această categorie dacă este făcută pe baza puterii personale[79].

Toate acestea sunt abandonate, mai ales ideea că poți face ceva prin tine însuți pentru a obține Iluminarea perfectă şi Eliberarea din samsara. Pur şi simplu realizezi că eşti incapabil să devi un Buddha şi că doar Amida te poate ajuta în această chestiune, doar el poate pune capăt nesfârşitei tale rătăciri în naştere şi moarte.

În chiar momentul apariției pentru prima oară a acestei încrederi eşti asigurat de eliberarea din samsara (lumea suferinței, a naşterii şi a morții) iar naşterea ta în Tărâmul Pur devine pe deplin stabilită. În exact acel moment (nu atunci când mori) destinul tău karmic este fixat definitiv şi poți fi sigur că vei deveni un Buddha în Tărâmul Pur al lui Amida. Nimic din ceea ce urmează acestui moment al apariției credinței nu poate influența, îmbunătăți sau distruge drumul tău către Tărâmul Pur.

Rămâi până la moarte un om obişnuit, aşa cum ai fost întotdeauna şi chiar dacă mori pe neaşteptate, fără să te gândeşti la Amida şi fără să fi într-o stare bună a minții, tot vei merge în Tărâmul Pur pentru că salvarea ta a fost deja asigurată de la prima trezire a credinței. Aşa că, să nu îți fie frică de nimic, doar încrede-te în Amida şi totul este asigurat pentru tine. Rostirea Numelui este numai exprimarea credinței şi a recunoştinței pentru că Buddha Amida te salvează şi acceptă aşa cum eşti, fără să ceară nimic de la tine, nici cea mai mică virtute sau capacitate.

Datorită apariției în această lume a lui Shinran Shonin şi a explicațiilor lui ai întâlnit Dharma lui Amida. Succesorii săi, precum Maestrul Kakunyo şi Maestrul Rennyo, au păstrat cu credință învățăturile sale şi le-au transmis generațiilor viitoare. Toți aceştia şi mai ales Shinran Shonin, merită recunoştința şi aprecierile tale.

---

[79] Spre exemplu dacă credem că o recitare bună sporeşte şansele de a ne naşte în Tărâmul Pur sau că în urma rostirii Numelui obținem merite pe care le putem transfera către propria Iluminare sau diferite obiective lumeşti, etc.

Regulile de comportament pe care te angajezi să le respecți toată viața atunci când intri în sangha Jodo Shinshu se găsesc în Scrisorile lui Rennyo. Le prezint aici într-o formă condensată[80]:

-respectă celelalte şcoli buddhiste; nu le denigra învățătura şi nici pe adepții acestora[81]
-nu îi deprecia pe ceilalți Buddha şi Bodhisattva
-nu îi denigra pe kami (zeii din Shintoism)[82]

---

[80] Referiri la aceste reguli se găsesc la paginile 20, 27, 32, 34, 35, 40, 41, 47, 50, 53, 71, 74, 77, 81 din „Rennyo Shonin Ofumi (The Letters of Rennyo)", publicată deBukkyo Dendo Kyokai and Numata Center Translation and Research în 1996. Ediția în limba română a Scrisorilor lui Rennyo nu cuprinde decât foarte puține referințe la ele.

[81] Rennyo a spus într-una din numeroasele lui scrisori pe această temă: *„În tradiția noastră să nu existe nici o ponegrire a celorlalte învățături şi şcoli buddhiste. Din moment ce toate au fost expuse de Shakyamuni în timpul vieții sale, înseamnă că acestea duc la rezultate bune dacă sunt practicate exact aşa cum au fost predate. Cu toate acestea, în ultima epocă Dharma în care ne aflăm acum, cei asemenea nouă sunt inferiori şcolilor de pe Calea Înțelepților; de aceea, nu ne bazăm şi nu ne încredem în ele."*

[82] Nu ne bazăm pe kami, însă aceasta nu înseamnă că îi denigrăm. După cum a explicat Maestrul Rennyo în multe din scrisorile sale, **unii** dintre kamii venerați în Shintoism sunt de fapt, manifestări ale Buddhaşilor şi Bodhisattvaşilor care încearcă în multe feluri să ajute ființele să se încreadă în cele din urmă tot în Dharma lui Amida. Primind credința în Amida, noi le împlinim aspirațiile, de aceea nu avem nevoie să îi venerăm şi să ne refugiem în ei. Shinran Shonin însuşi a interzis venerarea kamilor şi a diferiților zei, însă nu a spus niciodată că ar trebui să îi denigrăm pe ei şi pe adepții lor. Totodată, spre deosebire de Rennyo, Shinran nu a vorbit în lucrările sale despre kami în sensul de manifestări ale Buddhaşilor.
De asemenea, eu unul nu aş merge mai departe încât să spun că figuri importante ale tuturor religiilor sunt de fapt, manifestări ale Buddhaşilor şi Bodhisattvaşilor. Ştim că în buddhism, în general, zeii sunt doar o categorie de ființe neiluminate printre multe altele, de aceea nu ar trebui să tragem concluzia că Maestrul Rennyo a încercat să ne facă să privim toți zeii din diferite mitologii sau figurile importante din toate religiile ca fiind Buddhaşi şi Bodhisattvaşi. În Scrisorile sale el face referire în mod special la kami din Shintoism pe care şi alte şcoli buddhiste japoneze din vremea lui îi priveau ca având legături cu Dharma lui Buddha. De asemenea, nu ar fi normal să privim **toate** spiritele şi **toți** kami din Shintoism sau **toate** figurile din folclorul japonez ca fiind Buddhaşi sau Bodhisattvaşi. Pentru a acomoda instrucțiunile lui Rennyo cu ale lui Shinran, cred că cel mai bine este să considerăm că într-adevăr unii kami pot fi manifestări, dar pentru a fi siguri că nu

-nu îți da aere de persoană avansată spiritual; fi smerit

-nu impune credința noastră altor oameni din şcoli buddhiste diferite sau din alte religii

-fIi atent când discuți despre învățătura Jodo Shinshu cu cei care nu sunt maturi din punct de vedere karmic şi suficient de deschişi pentru a o primi; nu o impune cu forța; în general, vorbeşte numai atunci când este cu adevărat necesar şi la momentul potrivit.

-nu fi mândru şi gălăgios, mai ales în public, cu convingerile tale şi credința în Jodo Shinshu; fii discret, poartă-te normal şi bucură-te de shinjin în linişte şi smerenie

-nu denigra sau desconsidera autoritățile locale şi guvernamentale pentru că tu ai credință iar ei nu

-îndeplineşte-ți cu conştiinciozitate datoria şi obligațiile publice

-legile statului să fie aspectul tău exterior,[83] în timp ce credința Puterii Celuilalt să rămână în inima ta; ghidează-te după principiile umanității şi dreptății[84].

De asemenea, devenind un adept Jodo Shinshu te angajezi automat să nu amesteci această minunată învățătură cu opiniile şi ideile tale personale bazate pe mintea neiluminată.[85] Astfel, realizezi că Dharma Shinshu este medicamentul deosebit oferit de Sakyamuni şi Maeştri pentru a salva ființele din naştere şi moarte iar pentru ca aceasta să fie efectivă trebuie să nu o modificăm în nici un fel, conştientizând faptul că nu suntem noi înşine Buddhaşi. Aceasta este o regulă de bun

---

deviem de la adevărata învățătură Shinshu şi că nu ajungem să venerăm zeități sau spirite neiluminate, adepții Jodo Shinshu să se concentreze exclusiv asupra lui Amida şi să lase deoparte, cu respect, Shintoismul şi personajele sale divine.

Shinran însuşi a citat din Nirvana Sutra în lucrarea sa de căpătâi (Kyogyoshinsho) următoarele cuvinte: *„…eliberarea căilor non-buddhiste este impermanentă, eliberarea căilor buddhiste este eternă.”*

Aşadar, până la urmă, abandonăm **toate** căile non-buddhiste şi urmăm numai Calea lui Buddha, însă făcând asta respectăm alegerile altor oameni şi nu le denigrăm.

[83] Respectați legile statului, dacă acestea nu sunt criminale sau inumane.

[84] Încercăm să acționăm ghidați de compasiune, tratând toți oamenii la fel, fără discriminare.

[85] Citiți articolele legate de interpretările greşite ale învățăturii Jodo Shinshu. Ryogemon devine inutil dacă este acceptată şi promovată oricare din acele viziuni greşite.

simț pe care o acceptăm în mod natural când intrăm pe Cale. Dacă cineva distruge sau modifică Dharma despre Amida, atunci acest Ryogemon devine inutil şi nici o salvare nu mai este posibilă. Aşadar, fi atent când vorbeşti celorlalți despre Jodo Shinshu. Indicații despre această regulă de comportament se găsesc peste tot în învățăturile lui Shinran şi Rennyo, aşa că priveşte-o ca fiind esențială atunci când intri în sangha.

## Cei care neagă existența lui Amida, nu au shinjin

Din păcate, există în comunitatea Jodo Shinshu internațională unii adepți care susțin interpretări greşite, aşa zis „moderne”, în contradicție cu învățătura sutrelor şi a textelor sacre. Una dintre cele mai răspândite este aceea că Amida ar fi un simbol, o metaforă sau un personaj fictiv.

Din păcate, astfel de interpretări dovedesc absența shinjinului autentic din inima celor care le propovăduiesc. Este imposibil ca Amida să fie văzut drept personaj fictiv sau metaforă de cineva care trăieşte experiența credinței. Din contră, shinjinul nu poate fi decât unul fals ori fictiv, după cum şi obiectul credinței sale este fictiv. Nu am citit niciodată în textele sacre despre astfel de prezentări ale lui Buddha Amida. Nici Shakyamuni, nici Shinran Shonin sau alți maeştri ai tradiției noastre nu au vorbit în astfel de termeni despre Amida şi Tărâmul său Pur. Aşadar, în ceea ce mă priveşte, voi susține mereu că aceia care îl prezintă pe Amida ca pe un simbol, metaforă sau personaj fictiv, ori ceva asemănător ca sens cu aceşti termeni, nu au experiența credinței şi a salvării.

Inima încrezătoare (shinjin) este cauza naşterii în Tărâmul Pur şi a atingerii Buddheității, însă cum ar putea credința în ceva fictiv să poată fi numită adevărată credință? Acest lucru este foarte uşor de înțeles chiar şi pentru un copil.

Ceva fictiv rămâne fictiv indiferent cum l-ai prezenta, în timp ce realitatea rămâne realitate. Numai credința în ceva real şi viu poate fi adevărată şi produce rezultate – naşterea în Tărâmul Pur.

Dacă cineva afirmă că tu, cititorul acestor rânduri, eşti un personaj fictiv, un simbol sau metaforă, presupun că nu crede cu adevărat în existența ta. Lucrurile sunt extrem de simple pentru cine are minte să priceapă.

Se spune că pomii se cunosc după fructele lor. Este imposibil pentru cineva care insistă în scrierile şi cuvântările sale pe astfel de interpretări greşite să aibă o adevărată experiență a credinței şi să îi

poată călăuzi pe ceilalți către credință. Nu sunt eu judecătorul celorlalți, însă cuvintele lor vorbesc de la sine. Pur şi simplu nu cunosc ori nu simt, nu înțeleg sau nu vor să accepte cine este Amida Buddha (cine spun sutrele şi maeştrii tradiției noastre că este), aşa că, în ce fel pot ei avea credință în el?

În Tannisho, maestrul Honen este înregistrat spunând că unii oameni nu au acelaşi shinjin ca el şi de aceea nu îl vor însoți în Tărâmul Pur, după moarte.

Shinjinul său şi al lui Shinran venea de la Buddha Amida, adevăratul Amida, nu fictivul, simbolicul sau metafora Amida, de aceea ei aveau acelaşi shinjin, deşi cunoştințele şi înțelepciunea personală erau diferite.

Atât Shinran, cât şi Honen, plus ceilalți maeştri, au acceptat învățătura despre Buddha Amida prezentată de Shakyamuni în Marea Sutră. Ascultând această învățătură au primit shinjin şi au devenit Buddhaşi în Tărâmul Pur. Noi, discipolii lor din epoca modernă, suntem de asemenea diferiți în cunoştințe, experiență şi înțelepciune, însă nu putem accepta decât aceeaşi învățătură pe care ei au propovăduit-o, pentru a primi acelaşi shinjin ca şi ei.

Naşterea, viața şi moartea nu sunt fictive, simbolice sau metaforice. De asemenea, eliberarea noastră din naştere şi moarte nu are cum să fie fictivă, simbolică sau metaforică. Un Buddha care nu este cu adevărat un Buddha viu şi activ în lumea suferinței, nu are cum să ne ajute şi să ne ghideze către Iluminarea supremă şi de neîntrecut. Credința într-un personaj fictiv, simbolic sau metaforic nu ține de cald şi nu eliberează.

Dacă shinjin vine de la Amida şi este cauza eliberării noastre, cei care nu cred în Amida ca fiind viu şi activ, ce fel de shinjin pot avea?

Vă rog, folosiți-vă mintea şi logica simplă, pentru a nu cădea în iluzie şi înțelegeri greşite.

Adevăratul buddhism Jodo Shinshu nu este un sistem metafizic întortocheat, plin de simboluri şi metafore cu sugestii ascunse, ci un set de învățături clare şi precise, menit să elibereze ființele din

suferința naşterii şi a morții printr-o credință simplă într-un Buddha viu şi activ numit Amida.

Pe cei care nu pot accepta această cale, îi rog să o părăsească ori să o uite, dar în nici un caz să nu încerce să o modifice în funcție de opiniile şi ideile personale.

## Honen Shonin despre Buddha Amida

În „Dialog pe o sută cinzeci şi patru de subiecte”, Honen Shonin a spus:

*„Deşi Buddha Amida este unul singur, învățăturile lui au diferite interpretări. Şcoala Shingon afirmă că Amida locuieşte în inima noastră; ei nu admit existența sa în afara propriei inimi. Însă şcoala Tărâmului Pur ne învață că Bodhisattva Dharmakara a atins Buddheitatea şi a devenit Buddha Amida, care acum sălăşluieşte în Tărâmul Pur din vest*[86]*. Aceste două puncte de vedere arată că există mari diferențe între cele două şcoli.”*

Cuvintele maestrului Honen sunt foarte clare pentru cei care îşi doresc să înțeleagă cu adevărat cine este Amida şi să se căiască pentru răspândirea de viziuni greşite. Am ales acest citat în mod special pentru a arăta faptul că orice prezentare a lui Amida ca fiind un mit, metaforă, simbol al propriei naturi Iluminate sau al propriei minți şi inimi, etc., nu este în concordanță cu învățătura Tărâmului Pur a lui Honen şi a urmaşului său spiritual, Shinran Shonin. Viziunea corectă despre Buddha Amida pe care ar trebui să o aibă un adept al şcolii noastre şi pe care să o prezinte celorlalți este cea prezentată de Shakyamuni în Marea Sutră: Amida este un Buddha viu şi real care sălăşluieşte în Tărâmul Pur din vest (o manifestare a legămintelor sale de a salva toate ființele). Datorită faptului că Amida nu este ceva aflat în inima sau mintea noastră, Tărâmul său Pur de asemenea, nu este nici el în interiorul nostru, nu „aici şi acum” şi nu „propria noastră minte pură”, după cum le place unora să zică.

Datorită faptului că Amida este un Buddha viu în afara noastră,Tărâmul său Pur este şi el un loc real din afara noastră, a ființelor neiluminate, care nu pot crea niciodată în interiorul lor o minte şi o inimă pură. În mintea şi inima noastră nu se află altceva

[86] Vezi capitolul „Despre locația Tărâmului Pur şi descrierea lui minunată din sutre.”

decât iluzie şi patimi oarbe, de aceea nu putem afirma că Buddha Amida sau Tărâmul Pur pot fi căutate acolo.

Există mari diferențe în interpretarea lui Amida între şcoala noastră şi alte şcoli buddhiste care se bazează pe puterea personală. Însă dacă ne considerăm discipolii lui Honen şi Shinran trebuie să le respingem pe ultimele şi să ne refugiem în Buddha Amida cel viu pentru a ne naşte în Tărâmul său Pur.

Numai după naşterea acolo şi după ce devenim Buddhaşi, vom înțelege cu adevărat natura ultimă a tuturor lucrurilor şi a Tărâmului Pur.

## Despre locația Tărâmului Pur şi descrierea lui minunată din sutre

**Întrebare:**

„De ce Tărâmul Pur al lui Buddha Amida este numit şi „Tărâmul Pur din vest”? De ce „vestul” este atât de mult accentuat în textele sacre legate de Amida? Şi de ce Tărâmul Pur este descris atât de fantastic în sutre?

**Răspuns:**

Tocmai pentru a arăta că Tărâmul Pur al lui Buddha Amida nu este o metaforă ci un loc real în care ființele pot aspira să se nască după moarte, îi este indicată o direcție şi este descris în detalii minunate.

Unii spun că direcția „vest” şi descrierile deosebite sunt o dovadă pentru inexistența lui ori că acestea sugerează că Tărâmul Pur este doar un simbol sau metaforă. Adevărul este însă că, făcând efortul de a-l descrie în atâtea cuvinte minunate şi indicând o direcție în care adeptul să se orienteze când îl venerează pe Amida, Buddha Shakyamuni a vrut să accentueze de fapt existența lui reală ca loc unde ființele sensibile pot aspira să se nască fără nici o grijă sau îndoială. Este ca şi când ți-aş vorbi de un parc minunat pe care îmi doresc foarte mult ca tu să îl vizitezi. Dacă îți spun „este acolo, spre vest” şi încep să ți-l descriu, tu nu vei mai pune la îndoială existența acestuia şi vei dori să îl vezi. La fel stau lucrurile şi cu expresia „Tărâmul Pur din vest.”

Exaltarea cu care Shakyamuni descrie Tărâmul Pur al lui Amida în Mica Sutră (Amida-kyo), fără ca nici măcar să i se ceară acest lucru[87] şi lumina care emană din trupul său când rosteşte Marea Sutră în care

[87] Mica Sutră despre Buddha Amida (Amida-kyo) este rostită spontan, nu ca răspuns la o întrebare, ceea ce dovedeşte importanța învățăturii despre Buddha Amida. În acest discurs, Shakyamuni îşi începe fiecare descriere cu mult entuziasm, repetând într-una numele ascultătorului său principal, Sariputra, în timp ce îi relatează acestuia minunile Tărâmului Pur şi unicitatea lui Buddha Amida printre ceilalți Buddha.

prezintă istoria lui Buddha Amida şi cele 48 de legăminte ale sale[88], sunt o dovadă clară a faptului că vorbele lui sunt adevărate iar că ascultătorii săi trebuie să accepte neapărat ceea ce are să le comunice: că Amida este un Buddha viu şi că Tărâmul său este un loc real.

---

[88] Se spune în Marea Sutră despre Buddha Amida că Shakyamuni, înainte de a-şi începe discursul a trecut prin următoarele transformări: *„toate simțurile Celui Mai Onorat din lume radiau de bucurie, tot corpul său apărea senin şi glorios iar înfăţişarea sa maiestuoasă era mai plină de măreție ca niciodată.”* După ce Ananda îl întreabă care este motivul acestor manifestări glorioase, Shakyamuni îi revelează adevăratul scop al apariției lui în această lume, prezentând istoria lui Buddha Amida, a celor 48 de Legăminte şi încurajând ființele să aspire la naşterea în Tărâmul Pur. În aceeaşi sutră, întreaga adunare care asculta discursul, inclusiv Ananda, are o viziune cu Buddha Amida şi Tărâmul Pur, semn clar că Shakyamuni vorbeşte despre lucruri reale, nu simboluri sau ficțiuni.

## Tărâmul Pur nu este aici şi acum

**Întrebări:**

1. „Credeam că teza centrală a buddhismului este că totul provine din ignoranță (avidya) şi că aceasta este cea care ne face să percepem lumea ca samsara mai degrabă decât Nirvana. De aceea, aş dori să ştiu de ce unii buddhişti consideră că nu există nici o distincție între cele două.

De asemenea, referitor la asta şi întorcându-mă la Jodo Shinshu: este Tărâmul Pur aici şi acum ori va fi atins după moarte, când devenim Buddhaşi? Eu personal, cred că trebuie să fie aici şi acum sau nicăieri. Asta am înțeles că este esența învățăturii lui Shinran şi motivul pentru care am fost atras de ea.”

2. „În ceea ce priveşte nembutsu, trebuie să aibă o anumită formă? Sau mai degrabă este o poartă prin care ignoranța este înlăturată şi realizăm că am fost întotdeauna în Tărâmul Pur?”

**Răspuns:**

Da, ignoranța este cea care ne face să vedem samsara (lumea iluziei, a suferinței, naşterii şi morții) diferită de Nirvana, însă când Buddhaşii sau maeştrii iluminați vorbesc despre cele două ca fiind unitate, ei încarnează într-adevăr acest adevăr ultim şi îl percep direct, nu doar intelectual, deoarece au atins la rândul lor, Buddheitatea.

Eu, însă, ca ființă neiluminată, pot vorbi la nesfârşit despre unitatea dintre samsara şi Nirvana fără să trec dincolo de cuvinte ori să evadez din limitele minții mele. Oricât aş vorbi sau scrie despre asta, tot nu devin un Buddha.

Numai din perspectiva unui Buddha (a adevărului ultim), Nirvana şi samsara sunt unitate, însă pentru o ființă neiluminată cele două vor rămâne diferite, până la atingerea propriei Buddheități.

Iar acum referitor la Tărâmul Pur:

Shinran Shonin spune în Tannisho (capitolul 15):

*„În conformitate cu adevărata esență a Căii Tărâmului Pur, adepții se încred în Legământul Principal în această viață şi ating Iluminarea în Tărâmul Pur; aceasta este învățătura pe care am primit-o.”*

A se încrede în Legământul Principal şi deci în Compasiunea lui Amida, în această viață, este acelaşi lucru cu a rosti Numele (nembutsu). „Namo” înseamnă „a se refugia” dar şi „omagiu lui/slavă lui”, aşadar atât credința, cât şi recunoştința sunt exprimate prin nembutsu.

Nu există nici o altă semnificație a nembutsului în învățătura Jodo Shinshu.

*„‚Salvat de către lucrarea de neconceput a Legământului, mă voi naşte în Tărâmul Pur:’ în momentul în care vă încredințați Legământului în acest mod, astfel că mintea fixată asupra rostirii nembutsului răsare în interiorul vostru, sunteți imediat aduşi să vă împărtăşiți din avantajul de a fi primiți şi niciodată abandonați de Amida.”*

Aşadar, Shinran spune că în momentul în care ne încredem în Legământ – şi datorită acestei credințe, rostim Numele – ne împărtăşim imediat din avantajul *„de a fi primiți şi niciodată abandonați de Amida.”* Aceasta înseamnă că intrăm în stadiul celor asigurați de Nirvana ori stadiul de non-retrogresiune, adică, rădăcina karmei noastre este tăiată şi deşi continuăm să experimentăm rezultatele acțiunilor trecute şi să ne comportăm asemenea unor ființe pline de iluzii şi patimi oarbe până în momentul morții, karma nu îşi mai poate planta semințele în altă viață.

Datorită transferului de merit de la Amida suntem asigurați de Nirvana, pe care o vom atinge în momentul morții, când ne naştem în Tărâmul Pur.

Suntem stabiliți în acest stadiu de non-retrogresiune nu de către noi înşine, ci de Amida (*„a fi primiți”*) care nu ne va abandona niciodată

(*„niciodată abandonați”*) – asta este ceea ce se înțelege prin non-retrogresiune sau asigurați de Nirvana în tradiția noastră.

A confunda primirea shinjinului şi intrarea în stadiul de non-retrogresiune cu naşterea aici şi acum în Tărâmul Pur, este o gravă eroare. Asta pentru că Tărâmul Pur este locul unde se atinge Iluminarea supremă, însă nici unul dintre noi nu poate afirma că bazandu-se pe Amida a devenit deja un Buddha/un Iluminat încă din această viață.

Shinran spune foarte clar:

*„În momentul în care shinjinul se stabileşte în noi, suntem primiți şi niciodată abandonați şi de aceea nu vom mai transmigra în viitor în cele şase lumi. Conştientizarea acestor lucruri poate fi ea greşit numită „atingere a Iluminării”? Este păcat că poate apărea o asemenea înțelegere falsă.”*

Maestrul Rennyo a spus de mai multe ori că ar fi indicat să folosim Numele de şase caractere (NA MO A MI DA BUtsu) deşi Numele cu zece caractere şi opt caractere exprimă aceeaşi credință în Amida[89].

Să nu uităm însă că Numele a fost creat pentru a fi uşor de rostit şi nu are nici un fel de înțeles ascuns, ezoteric sau Zen. Pur şi simplu este a te încrede în puterea salvatoare a lui Amida.

Nembutsu nu are menirea de a ne face să înțelegem că Tărâmul Pur este aici şi acum. Ideea că Tărâmul Pur este aici şi acum, alături de prezentarea lui Amida ca mit, simbol, alegorie sau personaj fictiv este una dintre cele mai răspândite înțelegeri greşite ale buddhismului Jodo Shinshu în zilele noastre.

Pentru noi, ființele neiluminate, aici şi acum este doar samsara, lumea iluziei şi a suferinței. Ne putem naşte în Tărâmul Pur şi deveni Buddhaşi după moarte, chiar dacă nu înțelegem acum, în această viață, unitatea ultimă dintre samsara şi Nirvana.

---

[89] Numele cu zece caractere: KI MYO JIN JI PO MU GE KO NYO RAI – Omagiu lui Tathagata al Luminii fără de Oprelişti care se răspândeşte în toate cele zece direcții.
Numele cu opt caractere: NA MO FU KA SHI GI KO NYORAI – Omagiu lui Tathagata al Luminii de neconceput.

Nembutsu, fiind expresia credinței, înseamnă a fi conştient de două lucruri fundamentale (doctrina celor două convingeri profunde sau nishu jinshin):

1. înțelegerea profundă că nu suntem altceva decât muritori de rând, influențați de tendințele noastre negative şi fără nici o şansă de salvare prin propriile puteri. Aceasta reprezintă înțelegerea naturii umane aşa cum este ea.
2. înțelegerea profundă că Legământul Principal al lui Amida ne salvează fără nici o excepție şi că are în vedere exact ființe precum noi înşine. Aceasta reprezintă încrederea din toată inima în Compasiunea lui Buddha Amida.

Aşadar, după cum vezi, shinjin (credința) şi nembutsul credinței nu înseamnă deloc a realiza că „Tărâmul Pur este aici şi acum" sau că „am fost întotdeauna în Tărâmul Pur." Nicăieri în scrierile lui Shinran sau Rennyo nu apare o astfel de interpretare, nici chiar în cele trei sutre despre Amida care sunt însuşi cuvintele lui Shakyamuni. De ce însă unii adepți continuă să răspândească idei false precum „Tărâmul Pur este aici şi acum" ori să îl prezinte pe Amida ca pe un simbol, mit sau personaj fictiv? Răspunsul este simplu, pentru că nu pot accepta în inima lor cuvintele maeştrilor, ci sunt orbiți de propriile opinii limitate cărora încearcă să le adapteze învățătura Jodo Shinshu. Pentru ei, Dharma trebuie neapărat să se schimbe în funcție de viziunile materialiste sau moderne ale unei lumi incapabile de a trece dincolo de ceea ce depăşeşte capacitatea de percepție a ochiului omenesc. Ca şi cum ochii sau mintea noastră limitată sunt singurul criteriu după care putem judeca dacă lucrurile sunt adevărate sau false în univers iar ceea ce nu vedem, pipăim sau mirosim automat nu există.

Numai în momentul morții atingem „naşterea fără de naştere" în Tărâmul Pur şi înțelegem cu adevărat ceea ce acum simțurile şi mintea nu pot înțelege, precum unitatea dintre samsara şi Nirvana, „ne-apariția fenomenelor", etc.

## Tărâmul Pur în viziunea şcolii buddhiste Jodo Shinshu

Chih-i (538-597), maestrul fondator al şcolii buddhiste Tendai în China, susținea ideea că Tărâmul Pur „există în propria minte”, aceasta fiind transmisă ulterior în Japonia. Ideea se întâlneşte şi în Vimalakirti Sutra, o învățătură aparținând unei porți Dharma diferite de cea a Tărâmului Pur şi în care se afirmă că dacă mintea cuiva este pură atunci tărâmul unde locuieşte îi apare ca fiind pur datorită purității minții sale.

În principal, Tărâmul Pur a fost înțeles de către mulți maeştri Tendai din trecut ca existând în propria minte. Chih-i chiar l-a prezentat pe Buddha Amida şi Tărâmul său Pur ca elemente ale propriei conştiințe care trebuiesc realizate în minte.

În timpul nostru, mulți adepți şi aşa zişi învățători ai şcolii noastre preiau această idee şi o integrează în diferite moduri propriilor interpretări ale învățăturii Jodo Shinshu fără să ştie sau fără să vrea să accepte că astfel de idei sunt împotriva învățăturii Tărâmului Pur promovate de Maeştrii fondatori ai tradiției noastre.

Trebuie să înțelegem foarte bine că, în contradicție cu teoriile de genul „totul este în mintea noastră” sau „tărâmul pur este mintea pură”, etc., Jodo Shinshu recunoaşte existența mai multor Buddhaşi transcedentali care au creat diferite tărâmuri şi că este posibilă, prin diverse metode, naşterea acolo după moarte. Câteva exemple de astfel de tărâmuri ale Buddhaşilor sunt: Tuşita unde sălăşluieşte Bodhisattva Maitreya, tărâmul lui Aksobya, al lui Bodhisattva Tara, Bhaisajyaguru (Yakushi) şi bineînțeles, Tărâmul din vest al lui Buddha Amida recomandat de Shakyamuni ca fiind cel mai bun loc pentru cei care doresc să atingă repede Iluminarea supremă. Existența reală a acestor tărâmuri şi în mod special al Tărâmului Pur al lui Buddha Amida a fost acceptată în mod natural de maeştrii şcolii noastre, precum Nagarjuna, Shan-tao, Honen, Shinran şi alții care ne-au instruit în mod repetat să aspirăm la naşterea EXCLUSIVĂ în Tărâmul lui Amida. Ei toți au acceptat ideea Tărâmului Pur al vieții de după moarte (raiseijodo), ceea ce înseamnă că acesta poate fi atins după moartea fizică şi a lui Amida ca fiind un Buddha viu şi real.

Shinran însuşi a deplâns, în capitolul trei din Kyogyoshinsho, răspândirea viziunilor greşite despre Amida şi Tărâmul său Pur:

*„Călugării şi laicii acestei din urmă ere, precum şi învățătorii religioşi ai timpurilor noastre rătăcesc în concepte de genul „natura sinelui" si „totul se află în minte", discreditând atingerea adevărată a Iluminării pe calea Tărâmului Pur."*

Este jalnic faptul că mulți falşi învățători ai timpurilor noastre, datorită absenței credinței din propria inimă şi a unei aspirații autentice pentru naşterea în Tărâmul Pur, continuă să ducă oamenii în confuzie, răspândind concepte care nu se regăsesc în şcoala noastră,.

Cât de departe sunt ei de versurile pline de credință şi devoțiune ale lui Nagarjuna:

*„Cu venerație mă plec până la pământ înaintea lui Amida, Cel Înțelept,*
*Cel mai Onorat din Lume, venerat de oameni şi devaşi.*
*Tu sălăşluieşti în minunatul Tărâm al Păcii şi Beatitudinii,*
*Înconjurat de nenumărați copii ai Buddhaşilor."*

## Momentul morții

*„Momentul morții,*
*ce înseamnă el pentru tine?”*[90]

Această întrebare este asemenea unui koan. Trebuie să îi răspunzi dar nu folosindu-te numai de mintea rațională. Pune tot sufletul tău în această întrebare. Întreabă-te din nou şi din nou: „momentul morții, ce înseamnă el pentru mine?”

Ce este moartea pentru tine? Eşti conştient că vei muri, înțelegi cu adevărat impermanența? Această întrebare ți se adresează personal, nu este ceva de filosofat la o cafea, ci o întrebare intimă. Trebuie să o iei foarte personal.

Poartă gândul morții cu tine în viața de fiecare zi, când te duci seara la culcare, când te trezeşti dimineața, când eşti trist sau vesel, de ziua ta sau în ziua nunții, când mănânci ceva bun, după o partidă de sex, când te simți satisfăcut şi împlinit…. Invită moartea să îți intre în minte şi să te trezească față de prezența ei ascunsă.

Totul este atât de fragil… simte această fragilitate. Cuvântul „fragil” este foarte sugestiv. Simte fragilitatea propriului corp, a relațiilor tale cu ceilalți, a mediului în care trăieşti şi în mod special, simte fragilitatea aşa ziselor tale realizări spirituale. Fii conştient că poți muri în fiecare zi, în fiecare clipă, şi mai ales teme-te de locul unde ai putea ajunge după moarte.

Teme-te cel mai mult de faptul că nu ai primit încă shinjin (credința) şi fă-i tot ce poți pentru a şti că destinația ta după moarte este sigură.

Nu îți irosi viața inutil fără a rezolva problema de cea mai mare importanță a morții şi a ceea ce urmează după moarte.

Maestrul Rennyo spunea:

[90] Dharmapada Shinshu a Maestrului Zuiken.

*„Aceia care nu se preocupă de viața lor de după moarte sunt considerați ignoranți chiar dacă ar fi experți în cele optzeci de mii de învățături Dharma; aceia care şi-au rezolvat problema vieții de după moarte sunt considerați înțelepți chiar dacă sunt mireni ce nu ştiu să citească.”*

## Starea minții în momentul morții

Shinran Shonin a spus într-una din Scrisorile sale:

*„În ceea ce mă priveşte, nu adaug nici o semnificație condițiilor bune sau rele ale cuiva în clipele sale ultime. Cei în care shinjin este fixat definitiv nu au nici o îndoială, aflându-se aşadar printre cei cu adevărat stabiliți. Din acest motiv, sfârşitul lor – chiar şi al celor ignoranți – este unul fericit.”*

Aceasta este pentru mine, una dintre cele mai importante afirmații ale lui Shinran Shonin, care mi-a oferit linişte şi asigurare în clipele de depresii puternice.

Indiferent că mor în patul meu sau pe stradă, asemenea unui om fără adăpost, dacă mă simt bine sau rău, dacă zâmbesc şi mor împăcat cu aparența unui om înțelept sau plâng de durere şi frică, indiferent dacă moartea mea lasă o impresie bună sau proastă, că mor tânăr sau bătrân, sunt acceptat aşa cum sunt şi mă voi naşte în Tărâmul Pur datorită Compasiunii lui Amida.

În Legământul său, Buddha Amida nu a menționat vre-o condiție specială pe care ar trebui să o întrunesc în momentul morții pentru a mă naşte în Tărâmul Pur, ci doar a promis că cei care se încred în el, doresc să se nască în Tărâmul său Pur şi rostesc Numele lui, se vor naşte acolo. Aceste trei minți/inimi – mintea care se încrede în Amida, mintea care doreşte să se nască în Tărâmul lui Amida şi mintea care rosteşte Numele, sunt de fapt o singură minte – manifestarea minții sau inimii încrezătoare.

În Jodo Shinshu suntem salvați aici şi acum, adică intrăm în stadiul de non-retrogresiune, numit şi stadiul celor cu adevărat stabiliți ori stadiul celor asigurați de Nirvana, în chiar momentul în care ne încredem în Buddha Amida iar când murim ne naştem în Tărâmul Pur unde devenim imediat Buddhaşi.

Însă chiar şi după ce primim shinjin (credința în Buddha Amida) continuăm să ne trăim viața asemenea unor oameni obişnuiți, cu

patimile şi iluziile noastre şi putem muri ca orice om obişnuit, din cauza problemelor unui om obişnuit. Exact acest om banal şi de rând este deja „primit şi niciodată abandonat” de Compasiunea lui Buddha Amida, prin aceasta sfârşitul lui devenind unul fericit.

Murim oameni obişnuiţi şi ne naştem ca Buddhaşi în Tărâmul Pur al lui Amida.

Nimic mai simplu.

## Atingerea imediată a Iluminării de către oamenii obişnuiți, după moarte, fără a trece prin bardo (starea intermediară)

Deşi nu este la fel de bine cunoscut în afara Asiei, precum buddhismul tibetan, Jodo Shinshu îşi merită locul între cele mai avansate învățături şi practici Mahayana.

Eu unul mă consider un mare admirator şi prieten al buddhismului tibetan, cu multele sale metode, de la vizualizări şi meditații sofisticate, până la practicile mai uşoare şi orientate spre credință şi devoțiune. Sunt mulți maeştri şi personalități spirituale în buddhismul tibetan, atât în trecut cât şi în prezent, pe care îi consider foarte aproape de inima mea, precum Shabkar, Atisha, Patrul Rinpoche, Drubwang Konchok Norbu Rinpoche, Dilgo Khyentse Rinpoche şi mulți alții de ale căror nume nu îmi aduc aminte acum.

Ştiu că în buddhismul tibetan există metode pentru atingerea Buddheității supreme mult mai rapide decât în alte şcoli. Unele practici sunt grele şi periculoase, precum cele ale tantrelor iar altele mai uşoare, precum atingerea Iluminării în bardo sau starea intermediară dintre moarte şi următoarea naştere, în conformitate cu Bardo Thodol (cartea tibetană a morților).

Am auzit de la diverşi practicanți că, prin metodele sale, buddhismul Vajrayana (tibetan) promite, în cazul în care este bine practicat, Iluminarea în maxim 16 vieți sau chiar în bardo, dacă adeptul nu e capabil să o atingă în această viață.

Asta este într-adevăr minunat, însă când mă gândesc la învățătura şi practica Jodo Shinshu, sunt şi mai bucuros că prin credința în Buddha Amida voi atinge Iluminarea supremă şi de neîntrecut în momentul morții. Nu în bardo, unde încă mai trebuie să practic ceva bazat pe puterea mea personală în timp ce experimentez manifestările iluziilor şi propriei mele karma, ci în chiar momentul morții.

În timp ce toate ființele neiluminate trebuie să treacă prin bardo după ce mor, practicanții Jodo Shinshu nu experimentează această stare intermediară, datorită credinței pe care o au în viața de acum în

Puterea Infinită a lui Amida. Această Putere este cea care îi transformă în Buddhaşi în chiar momentul morții, când are loc naşterea în Tărâmul Pur.

Iată ceva cu adevărat extraordinar şi care nu se găseşte în nici o altă formă de buddhism! Chiar dacă ai o practică şi instrucțiuni clare de urmat în bardo, totuşi acestea pot fi dificil de îndeplinit datorită temerilor, karmei negative şi iluziilor care se manifestă în acea stare. Puterea fiecărui gând şi iluzie devine de zece ori mai mare atunci când sunteți în bardo. Să zicem că ați putea depăşi aceste dificultăți şi obstacole, şi totuşi…. dacă nu reuşiți? Există suficient spațiu pentru erori.

Însă nu există nici o posibilitate de eşec în a deveni un Buddha în Tărâmul Pur dacă vă bazați pe Amida, pentru că nici cea mai mică urmă a egoului vostru şi al puterii sale imperfecte nu este implicată în acest process. Dintre toți Buddha, Amida a făcut cel mai important Legământ, care promite atingerea Buddheității supreme tuturor ființelor obişnuite care se încred în el, rostesc Numele lui şi aspiră să se nască în Tărâmul său Pur. Aceasta fiind Promisiunea unui Buddha, nu avem de ce să ne îndoim de ea. În conformitate cu explicațiile Maestrului Shinran, cei care se încred în Buddha Amida se nasc direct în Tărâmul său Pur în momentul morții, unde ating imediat Buddheitatea supremă şi încep să ajute toate ființele prin intermediul capacităților iluminate pe care le dobândesc.

Murim, ne naştem în Tărâmul Pur, devenim Buddhaşi iar apoi ne întoarcem în cele trei lumi să ajutăm toate ființele. Asta este tot – fără bardo, fără alte obstacole pe care trebuie să le depăşim!

Aşadar, după cum vedeți, credința în Buddha Amida este de departe cea mai sigură, uşoară şi rapidă metodă prin care putem împlini aspirația de a ne elibera pe noi înşine şi pe ceilalți din naştere şi moarte (Mintea Bodhi). Nu este necesară nici o vizualizare ori meditație profundă, nici cea mai neînsemnată calitate, nici un merit personal. Este singura metodă prin care noi, oamenii obişnuiți, plini de karmă negativă şi incapabili de o practică serioasă, vom deveni

Buddhaşi. Această metodă este atât de uşoară încât devine de necrezut. Însă cu toate acestea, se numără printre metodele predate de Shakyamuni (Buddha istoric) în sutrele Tărâmului Pur, despre care el însuşi a spus că este greu de acceptat în credință.

Putem afirma cu siguranță că Jodo Shinshu este cea mai uşoară dintre toate metodele buddhiste, chiar mai rapidă decât metodele Vajrayana, ducând însă la acelaşi scop – a deveni un Buddha, întotdeauna activ în salvarea ființelor sensibile. Şi este, de asemenea, cea mai sigură dintre toate metodele, deoarece nu există nici un risc de a cădea înapoi în Samsara (lumea iluziei şi a suferinței). Adeptul Jodo Shinshu este asigurat de atingerea Buddheității în Tărâmul Pur în chiar momentul în care se încrede în Amida, primind astfel, meritele şi virtuțile lui. Aceasta se numeşte a intra în stadiul de non-retrogresiune, adică salvarea sa este sigură, deşi rămâne un om obişnuit până la moarte.

Din momentul în care primeşte credința (shinjin) este mereu protejat de Amida, precum un copil luat în brațe de mamă şi trecut în siguranță pe celălalt mal al râului. Nimic nu îl mai poate face să cadă din îmbrățişarea sa.

Acesta este buddhismul Jodo Shinshu.

## Doar pentru mine, Shinran

Shinran spune în Tannisho:

*„Când mă gândesc profund la Legământul lui Amida care a apărut din cinci kalpa de contemplație profundă, îmi dau seama că a fost făcut în întregime doar pentru mine, Shinran…”*

Dacă nu ajungi să priveşti învățătura ca adresându-se ție personal, totul este în zadar.

Tratează Dharma ca şi cum Shakyamuni, Amida, Shinran, Rennyo şi toți patriarhii îți vorbesc direct. Gândeşte-te că se află înaintea ta, adresându-se personal.

Acesta nu este un simbol ci purul adevăr. Percepe învățătura ca fiind o relație exclusivă, intimă, prietenească şi maternă între tine şi Buddha Amida.

Buddha nu tratează ființele ca numere, ci se adresează fiecăruia în mod individual, aşadar relația lui cu tine este asemenea uneia dintre mamă şi copil sau între cei mai buni prieteni. Gândeşte-te că Amida se adresează suferinței tale personale, oricărei forme pe care aceasta o capătă în viața ta şi că doreşte să te vindece odată pentru totdeauna - să te facă se devii la rândul tău un Buddha.

Înlocuieşte cuvântul „Shinran" cu numele tău...

„*Când mă gândesc profund la Legământul lui Amida care a apărut din cinci kalpa de contemplație profundă, îmi dau seama că a fost făcut în întregime doar pentru mine, Adrian…"*

## Ce simt eu ca buddhist

Nu e nevoie să faci nimic pentru a atinge Buddheitatea în Tărâmul Pur al lui Amida.

În Jodo Shinshu, Buddheitatea nu este ceva de câştigat sau de meritat. Spre deosebire de alte căi dinauntru sau din afara buddhismului, aici eliberarea ultimă din naştere şi moarte nu este obținută de tine.

Nu mergi tu însuți spre Nirvana ci Buddha Amida te ia de mână ca pe un copil şi te duce acolo. El este cel care te face să vezi natura ultimă a tuturor lucrurilor, care topeşte multele straturi de iluzii ce acoperă natura ta înnăscută de Buddha.

Odată ajuns, prin poarta credinței, în Tărâmul Pur al lui Amida sau sfera sa de influență, toate acestea apar imediat şi natural.

Călătoria ta ca prizonier în samsara ia sfârşit odată ce primeşti credința iar călătoria ca Buddha începe imediat ce te naşti în Tărâmul Pur al lui Amida, la sfârşitul vieții[91]

Credința (shinjin) şi rostirea Numelui (care este expresia credinței) înseamnă că pur şi simplu îl laşi pe Amida să te ducă spre Buddheitate. Ai încredere că poate face asta pentru tine şi că nu o poți face tu însuți.

Nu există o altă cale precum Jodo Shinshu. Indiferent cât de mult ai studia toate religiile lumii şi chiar celelalte metode buddhiste, nu vei găsi o asemenea învățătură care într-adevăr nu cere nimic de la tine şi te acceptă aşa cum eşti, cu bube cu tot.

Această învățătură a lui Shakyamuni despre salvarea lui Amida este expresia ultimă a Iubirii şi Compasiunii pe care un Buddha o poate simți pentru ființele sensibile. Este medicamentul bun de

[91] Odată deveniți Buddhaşi în Tărâmul Pur al lui Amida, ne întoarcem în această lume, în diferite forme însă cu o minte Iluminată şi liberă, pentru a ajuta toate ființele.

aplicat acolo unde toate celelalte medicamente (metode) şi-au dovedit ineficienţa pentru tine.

Odată am fost întrebat:
„Cum te simţi ca buddhist?”

Am răspuns:

Mă simt iubit şi acceptat.
Mă simt înconjurat de căldură, de uriaşe mâini pline de blândeţe.
Mă simt îmbrăţişat.
Mă simt în siguranţă. Nimic nu mă poate răni sau afecta din punct de vedere spirtual, nici măcar propriile patimi oarbe şi iluzii, nici karma mea atât de adâncă şi grea.
Văd pretutindeni feţele zâmbitoare ale Buddhaşilor. Pot râde cu ei.
Atunci când privesc o statuie a lui Buddha îi pot atinge nasul şi obrajii şi pot glumii cu el.
Simt că Buddhaşii nu sunt niciodată supăraţi pe mine, nu mă judecă şi nu mă abandonează.
Simt că esenţa întregului univers este iubire infinită şi compasiune infinită.
Simt că păşesc în lumină, deşi inima mea nu este curată.
Indiferent cum trăiesc şi cum mor, destinaţia mea este sigură. Toate problemele au fost rezolvate pentru mine.
Aşa simt eu ca buddhist.

## Savurați prezența Buddhaşilor

Unul din lucrurile care îmi plac cel mai mult în Jodo Shinshu este sentimentul că toți Buddha îmi sunt mereu aproape, păşesc alături de mine, mă privesc în viața de fiecare zi şi veghează asupra mea.

Buddhaşii nu sunt doar învățători. Dacă îi priveşti numai în acest fel, atunci îți pot părea distanți, cumva izolați în Iluminarea lor, în timp ce tu te zbați singur să le urmezi exemplul.

Însă aceasta este numai o parte a monedei.

Buddhaşii sunt într-adevăr învățători şi degete care arată luna, dar şi salvatori, activi în viața ta de fiecare zi. Ei merg alături de tine, se gândesc la tine, te văd, te aud, fac planuri despre cum să te facă să înțelegi anumite lucruri importante, etc.

Buddhaşii, Bodhisattvaşii, Maeştrii sunt vii şi activi – aceasta este o chestiune de cea mai mare importanță.

Poți vorbi direct cu un Buddha, cu Amida, Avalokitesvara, Mahasthamaprapta, cu Shinran, Rennyo, Nagarjuna, etc. În momentele de tristețe sau de bucurie poți alege să i te adresezi oricăruia dintre ei direct ca şi cum ar sta înaintea ta, deoarece ei chiar sunt înaintea ta – **aceasta nu este o metaforă**.

Buddhaşii sunt în camera ta, în maşina ta, în trenul cu care călătoreşti, în barul unde te întâlneşti cu prietenii, în singurătate, acolo unde îți este atât de greu să faci față problemelor tale. Amida este mereu cu tine, la fel Shinran Shonin.

Te rog, adu-ți aminte din când în când de prezența Buddhaşilor şi sunt sigur că vei găsi alinare în această conştientizare.

Nu te preocupa de ceea ce ar putea unii să spună, înțelegând Buddhaşii numai sub aspectul naturii lor ultime sau Dharmakaya de dincolo de cuvinte şi descriere, deoarece Buddhaşii, precum Amida, Shinran (care este de asemenea, un Buddha), etc, au corpuri transcendente ale transformării (Sambhogakaya) şi pot călători/ fi prezenți oriunde, pot auzi şi vedea totul. Avalokitesvara, spre exemplu, aude fiecare strigăt de durere de la cea mai mică insectă

până la oameni şi zei. Numele ei se traduce prin „Cea care aude strigătele lumii” iar acest nume nu este doar o metaforă ori simbol pentru calitățile pline de compasiune care sălăşluiesc în natura de Buddha şi deci în mod potențial în fiecare dintre noi, ci Ea **chiar aude** strigătele lumii, inclusiv propriul tău strigăt de durere sau bucurie.

Buddha Amida este la fel – ştie, vede şi aude tot. Te însoțeşte mereu, oriunde te-ai afla, împreună cu toți bunii tăi Prieteni pe care îi ai printre ceilalți Buddhaşi, Bodhisattvaşi sau Maeştri.

Aşadar, nu eşti niciodată singur, prietene drag.

Maestrul Shinran a spus pe patul de moarte:

*„Dacă eşti singur/ă şi savurezi nembutsul credinței, aduți aminte că mai este cineva cu tine. Dacă sunteți doi şi savurați nembutsul credinței, aduceți-vă aminte că mai este cineva alături de voi. Eu, Shinran, sunt acel cineva.”*

Luați aceste vorbe ad literram şi bucurați-vă de prezența Buddhaşilor.

## Bibliografie

Cîrlea, Josho Adrian: Calea acceptării – comentariu la Tannisho, Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, Taiwan, 2010.

Inagaki, Hisao: The Three Pure Land Sutras, a study and translation by Nagata Bunshodo, Kyoto, 1995

Inagaki, Zuiken Saizo: Dharmapada Shinshu a Maestrului Zuiken, traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea, IABC, Kyoto, 2007.

Rennyo: Scrisorile Maestrului Rennyo (Gobunsho), traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea, IABC, Kyoto, 2005.

Rennyo: Thus I Have Heard from Rennyo Shonin (Rennyo Shonin Goichidaiki Kikigaki), an annotated translation by Zuio Hisao Inagaki, Dharma Lion Publications, Craiova, 2008

Shinran: Scrisorile lui Shinran (Mattosho), traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea, IABC, Kyoto, 2004.

Tannisho: Plângere împotriva abaterilor de la adevăratul shinjin, traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea, IABC, Kyoto, 2003.

Vasubandhu: Discourse on the Pure Land, translated into English by Zuio Hisao Inagaki, http://www12.canvas.ne.jp/horai

*** Twelve Adorations (Junirai), translated into English by Zuio Hisao Inagaki, http://www12.canvas.ne.jp/horai

*** The Collected Works of Shinran, Jodo Shinshu Hongwanji-ha, Kyoto, 1997